

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜZİĞİ ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKSEL BECERİLERİ VE
UYGULANAN MÜZİK EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan:
Sercan Yusuf ÖZEL

İstanbul, 2017

T.C.

**HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜZİĞİ ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKSEL BECERİLERİ VE
UYGULANAN MÜZİK EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan:

Sercan Yusuf ÖZEL

Danışman:

Prof. Serpil MÜRTEZAOĞLU

İstanbul, 2017

T.C.

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Musikisi Anabilim/Anasanat Dalı Türk Musikisi Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi .. Sercan Yusuf Özel .. tarafından hazırlanan
"Okul Öncesi Öğrencilerde Müzikel Becerileri
ve Uygulanmış Müzik Eğitimi - Öğretiminin İncelenmesi"
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 19.06/2017

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Prof. Serpil Nurtenoğlu
Danışman: İTÜ Üniv. TMMOB ASD/ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Prof. Leyla Pınar Tanserver
Halice Üniv. DPB Mdb ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Y. Doç. Zeynep Eğilmez
HALIÇ Üniv. Özel ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

.....

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

.....

ÖNSÖZ

Bu çalışmamın amacı Okul öncesi eğitim veren kurumlara ve eğitimlerine örnek bir çalışma hazırlamak ve çocukların doğru eğitim alarak müzik eğitimiyle birlikte özgüveni yüksek bireyler yetiştirmesini sağlamaktır

Tez çalışmamda beni yalnız bırakmayan, beni görüş ve önerileri ile yönlendiren, yol gösteren hocam Sayın Prof. Serpil MÜRTEZAOĞLU'na, beni bu zorlu süreçte hiç yalnız bırakmayan arkadaşlarıma ve tezimin tüm aşamalarını tamamlarken maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme teşekkürü borç bilirim.

İstanbul 2017

Sercan Yusuf ÖZEL

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi.....	3
1.2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri	7
1.3. Okul Öncesi Eğitim Kurumları	9
1.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar	10
1.3.2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kurumlar	11
1.4. Ülkemizde Okul Öncesi Eğitim Tarihi.....	12
1.5. Dünyada Okul Öncesi Eğitim	14

İKİNCİ BÖLÜM MÜZİK EĞİTİMİ VE ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

2.1. Müzik Eğitimi Kavramı	17
2.1.1. Çocuk ve Müzik	21
2.1.2. Çocuk Eğitiminde Müzik Eğitiminin Yeri	22
2.1.3. Çocuklarda Müziksel Gelişim.....	23
2.1.4. Çocuk Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü	25
2.1.4.1. Öz Bakım Becerilerine Etkisi.....	26
2.1.4.2. Bilişsel Gelişime Etkisi	26
2.1.4.3. Sosyal Gelişime Etkisi	27
2.1.4.4. Dil Gelişimine Etkisi.....	27
2.1.4.5. Duygusal Gelişime Etkisi.....	28
2.2. Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitiminin Amacı	29
2.3. Okul Öncesi Dönem Bireylerinin Müziksel Becerileri	30
2.3.1. 0-3 Yaş Dönemi	31

2.3.2. 4 Yaş Dönemi.....	32
2.3.3. 5 Yaş Dönemi.....	33
2.3.4. 6 Yaş Dönemi.....	33
2.4. Okul Öncesi Eğitim Programında Müzik Etkinlikleri.....	34
2.4.1. Ritim Çalışmaları	35
2.4.2. Dinleme-Algılama, Ayırt Etme ve Ses Üretme Çalışmaları	36
2.4.3. Şarkı Söyleme Çalışmaları	37
2.4.4. Müzik Parçası Dinlemeleri.....	38
2.4.5. Ritmik ve Yaratıcı Dans	38
2.4.6. Müzikli Hikâyeler	39
2.4.7. Müzikli Canlandırma Çalışmaları	40
2.5. Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	41
2.5.1.Orff Yaklaşımı.....	41
2.5.2. Suzuki Yöntemi.....	50
2.5.3. Zoltan Kodaly Yöntemi.....	51
2.5.4. Dalcroze Yaklaşımı	53
2.6. Müzik Etkinliklerini Uygulamada Öğretmenin Rolü.....	60
2.7. Okul Öncesi Müzik Etkinliklerinde Yaşanan Sorunlar.....	61
2.8. İlgili Araştırmalar.....	62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM VE UYGULAMA

3.1. Araştırmanın Modeli.....	64
3.2. Evren ve Örneklem	64
3.3. Verilerin Toplanması	65
3.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi	65
3.5. Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Öğrencilerin Hazırlanması	65
3.6. Okul Öncesi Müzik Eğitimde Öğretmenin Rolü	66
3.7. Müzik Eğitiminin Öğrencilere Faydaları Nelerdir?.....	67
3.8. Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Yaşanan Sorunlar	69
3.9. Uygulama.....	71
3.9.1. Öğretilecek Eserler	71
SONUÇ	105
KAYNAKLAR	107

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKSEL BECERİLERİ VE UYGULANAN MÜZİK EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN İNCELENMESİ

Müziğin insan hayatına kazandırdıkları ve gelişimine sağladığı katkıları bir gerçektir. Müziğin özellikle okul öncesi eğitimindeki rolü çok önemlidir. Öğrencilerin müziksel becerilerini geliştirmede eğitimcinin davranışları, yeterlilikleri, öğrenciye yaklaşımları, bilgi seviyesi, tecrübesi, kullandığı yöntemi, yaklaşımı; okul öncesi eğitim veren kurumların konumu, eğitim için gerekli yeterlilikleri ve materyalleri çok önemlidir.

Okul öncesi öğrencilerinin müziksel becerilerinin gelişmesi müzik eğitimin de farklı yöntem ve yaklaşımlar kullanılarak daha kolaylaştığı ve eğlenceli hâle geldiği günümüzde kabul görmektedir. Öğrenciler bu yöntemler uygulanarak çalıştırıldığında ritim yeteneklerinin, dinleme, algılama, ayırt etme, taklit etme, şarkı söyleme, önder olma, canlandırma ve yaratıcı yeteneklerinin geliştiği görülmüştür. Bunlarla beraber bilişsel, sosyal, yaratıcı, duygusal ve dil gelişiminin de etkili olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmamızda okul öncesi eğitim çocuklarında müziğin etkisi uygulamalı olarak gerçekleştirilmiş ve olumlu sonuçlar tespit edilmiştir.

ABSTRACT

MUSICAL SKILLS OF PRE-SCHOOL STUDENTS AND INVESTIGATION OF THE IMPLEMENTED MUSIC EDUCATION-TEACHING

It is a fact that music has contributed to human life and its development. Especially the role of music in the preschool education is very important. The behaviors, qualifications, student approaches, level of knowledge, experience, methodology and approach of the educator in improving the musical skills of the students; and the position of pre-primary education institutions, the qualifications required for education and materials are very important.

The development of the musical skills of pre-school students is now accepted to be more easier and enjoyable with the usage of different methods and approaches. It was seen that rhythm skills, listening, perception, discrimination, imitation, singing, leadership, animation and creative abilities improved when these methods were applied. Cognitive, social, creative, emotional and language development have also been found to be effective.

In this study, the effect of the music was practically applied in pre-school students and positive results were determined.

GİRİŞ

Müzik eğitimi, insan yaşamının mental (zihinsel), ruhsal, bedensel hemen her aşaması için büyük önem taşır. Başlangıcından almak gerekirse, müzik duyarlılığının daha anne karnındayken başladığı bilinen bir gerçektir.

Yaygınlıkla, hamilelik sürecinde kadınların özellikle klasik müzik dinlediklerinde bebeklerinin tepki verdiğini söylediklerini duymuşuzdur. Reklam cingıllarıyla yemek yedirebilen, çocuğu sakinleştiren anne hikâyeleri çoktur.

Hiperaktif ve öz disiplin yoksunu çocukların arkadaş kazanabilmelerinde ve çevreye uyum sağlayabilmelerinde, bir enstrüman çalmaya, dans derslerine ya da koro çalışmalarına yönlendirilmeleri artık sık görülen bir durumdur.

Kekeme çocukların şarkı söylediklerinde kekelemediklerini arkadaşları arasında bu yolla kabul görebildiklerini biliyoruz. Bütün bu gerçeklerden yola çıkarak insan varlığının başlangıcının kalbin atmasıyla birlikte kazandığı ritme ve titreşime dayandığını söyleyebiliriz.

Sayfa 26, 27, 28 ve 29’da ayrıntılı şekilde anlatılacağı gibi, okul öncesi müzik eğitimini iki temel öge ekseninde düşünebiliriz:

1) Okul öncesi çocuklarda eğitimin müzik yardımıyla yürütülmesi,

2) Okul öncesi çocuklarda müziğin önemi.

0-6 yaş arası dönemin, öğrenmenin en etkili, en hızlı ve en kalıcı dönem olduğu düşünüldüğünde kavramları, basit toplumsal kuralları, aile-çevre-arkadaş ilişkisini, sayıları vs. öğretmeyi müziğin bu iki ayağını etkin kullanarak öğretebilir, yaratıcılığı ortaya çıkarabilir, sanatın diğer dalları gibi empati geliştirebilir, insan hakları, hayvan sevgisi, doğaya, sanata duyarlılık gibi evrensel değerler kazandırabiliriz.

Bu tez çalışmasının ilerleyen bölümlerinde bu iki ögeyi ve aralarındaki ilişkiyi daha ayrıntılı şekilde görmek mümkün olacaktır.

Bu çalışmada her daim yanımda olan ve her bir sorumu çözüp sonuca ulaşmamda desteklerini esirgemeyen tez danışmanım Prof. Serpil Mürtezoğlu'ya, çalışmalarımdayan yanımda olan abim akademisyen Osman Özel'e arkadaşlarım Cengiz Yıldız, Elif Banu Gültekin, Selin Günay ve Şeadet Seferge'ye, öğrencileriyle güzel günler geçirip onlarla müzik yapmama izin veren Renkli Nurlar Kreş ve Gündüz Bakımevi öğretmenlerine ve beni hiç yalnız bırakmayan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Sercan Yusuf Özel

BİRİNCİ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURAMSAL ÇERÇEVE

1. 1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi

Okul öncesi eğitimin dünyada çok fazla yaygın olduğu görülmesi de önemi anlaşıldıkça yaygınlaşmaya ve artmaya devam etmektedir.

Okul öncesi eğitim almayan çocuk daha bencil ve bireysel hareket eden, paylaşımı az, beraber hareket etmeyen, toplumdaki ve kalabalıktan uzak duran kişilik olarak görmektediriz. Okul öncesi eğitime gelen çocuk ise öğrenmeye daha açık, paylaşmayı öğrenen, sosyal, topluma girdiğinde öz güveni daha fazla olan, daha olgun bir kişilik olarak görmektediriz.

Sadece bunlarla bile bitmemektedir. Okul öncesi eğitim almayan çocuk kişiden yardım almaya daha eğilimli, okul öncesi eğitim alan çocuk kendi benliğiyle ihtiyaçlarını görebilen ve belli bir disipline giren kişilik olarak görmektediriz. Bu yüzden ki ilkokula başlamadan önceki eğitim çok önemlidir. Bu eğitim, öğrenmeyi öğretir. Ruhsal, bedensel, eğitsel anlamda çok önemlidir.

Bebeklik dönemi sonrası okul öncesi dönemde, bireyin gelişim hızı ve öğrenim kapasitesi en yüksek seviyededir. Bu dönemde çevresiyle yoğun etkileşim halinde olan çocukların, yalnızca ailelerinden ve çevrelerinden aldıkları eğitim ile gelişim özelliklerinin ön plana çıkarılması ve kendilerini yaşadıkları toplumun bir bireyi şeklinde hissetmeleri mümkün değildir. Bu durum okul öncesi eğitimin gerekliliği ve önemi konusuna açıklık getirmektedir. Dolayısıyla, okul öncesi dönemde çocukların

kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilmeleri açısından konuyla ilgili deneyimli ve eğitimli kişilerle etkileşim halinde olması gerekmektedir.

Yaşamın ilk yılları, insanın en hızlı geliştiği ve sonraki yaşamını etkileyecek olan kişilik özelliklerinin büyük bölümünün oluştuğu dönemdir. Ülkemizde ilkokula altı yaşında başladığı düşünülürse, bu arada geçen altı yılda aileden ve çevreden alınan plansız eğitimin ne kadar yetersiz olduğu anlaşılabilir. Bireyin yaşamında oldukça önemli bir yeri olan okul öncesi dönem içerisinde, planlı, programlı ve bu konuda eğitilmiş kişilerden eğitim alınması çok önemlidir. Çünkü bu dönemde çocuk ile etkileşimde olan doğal eğitimcilerinin eğitim yaklaşımları, belirli bir plan ve program kapsamında değildir. Bununla birlikte böyle bir eğitim ortamına çocuğun eğitiminin yetersiz ve yanlış bir şekilde yapılması da söz konusudur (Küçükahmet, 2001).

Gelişimin iyi olması için çocuğun temel gereksinimlerinin karşılanması büyük önem taşımaktadır. Çocuğun temel gereksinimleri şunlardır:

- Fiziksel, ruhsal ve ahlaki tehlikelerden korunma,
- Beslenmesinin sağlanması ve kötü hava şartlarından korunma,
- Tutarlı sevgi ve ilgi,
- Yaşa uygun sosyal eğitim,
- Değişimin değişik aşamalarında gereksinimlere duyarlı olma,
- İleride bağımsızlığını kazanmasına yardım etme,

- Davranışlara adil ve net sınır koyma olmak üzere yedi maddeden oluşmaktadır (Aydın ve Bilgin Aydın, 1999).

Çocukların bu kazanımlara ulaşması için yaşadığı ortama uyum sağlamasına yardımcı olunmalıdır. Onların var olan kapasitelerinin en yüksek düzeyde olduğu okul öncesi yıllar çok değerlidir. İnsan yaşamında karşılaşılan ilk yaşantıların sonraki eğitim basamaklarındaki öğrenme yaşantılarını ciddi ölçüde etkilemesi “erken çocukluk eğitime” vurgu yapılmasının diğer önemli bir nedenidir (Güler, 2008: 29).

Genel olarak okul öncesi eğitim tanımı, çocukların yaşantıları yoluyla ve kasıtlı şekilde "istendik davranış" değişikliklerini oluşturan bir süreç şeklinde ifade edilmektedir. Bu tanımda kullanılan istendik davranışlar kavramı ile "çocuğun yeni davranışları kazanması veya beğenilmeyen davranışların değiştirilmesi" vurgulanmaktadır. Beğenilmeyen davranışlardan kasıt ise toplum tarafından kabul görmeyen davranışlara yöneliktir. Diğer bir ifadeyle bireyin içinde bulunduğu topluma ait değer yargıları, kişilerin mutluluğunu gözetken, topluma uyumlarına yardım eden, gereksinimlerine ve bireysel özelliklerine uygun davranışlardır (Ünal, 2000).

Etkili bir okul öncesi eğitim için, çocuğun düzeyine ve bulunduğu yere bakılmaksızın gelişim durumunun, ilgi ve gereksinimlerinin, bulunduğu ortam şartlarının ve karşılaştığı sorunların öngörülmesi veya bilinmesi çok önemlidir. Bu dönem çocukları kendi ilgi ve ihtiyaçlarını tam anlamı ile bilememekte, duygu ve düşüncelerini yeterince ifade etmekte güçlük çekmektedirler. Bu nedenle eğitimcilerin çok bilinçli ve dikkatli olmaları, nitelikli bir eğitim için erken çocukluk eğitimi ile ilgili değişim ve gelişimleri takip etmeleri gerekmektedir.

Okul öncesi eğitim ile erken çocukluk eğitimi kavramları bazen karıştırılmakta ve birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Bu nedenle bilimsel araştırmalarda elde edilen sonuçlarda da bazı karışık durumlar söz konusu olabilmektedir. Ülkemizde Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) inceleyen araştırmalarda tespit edilen rakamların büyük çoğunluğu aslında okul öncesi eğitim ile ilgili verilerdir. Bu durum, okul öncesi eğitim döneminin EÇE dönemini kapsamıyla ilişkilidir. Okul öncesi eğitim dönemi bireyin 3-6 yaşları arasındaki dönemle ilişkiliyken, EÇE annenin hamilelik döneminden başlayıp ilkokul ikinci sınıfa kadar sürmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, ülkemizde 2013-2014 eğitim öğretim yılı sonuna kadar 5 yaş grubunun okullaşma oranının %100'e çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır (TÜSİAD, 2005: 7).

Okul öncesi eğitimi, "0-72 ay arasındaki çocukların bireysel gelişim seviyelerine ve kişisel özelliklerine uygun, zengin çevresel uyarıcılar sunan ve çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan gelişmelerini destekleyen, kendilerini buldukları çevrenin kültürel değerleri çerçevesinde en uyumlu şekilde ve ilköğretim seviyesine hazırlayan temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir. Okul öncesi eğitim hizmeti veren kurumlar, yaş grubuna göre çeşitli şekillerde isimlendirilmektedirler. Bu anlamda 0 ile 36 ay arasındaki çocukların bakımları ve eğitimlerine yönelik hizmet veren kurumlar kreş olarak, 36 ile 72 ay arasındaki çocukların eğitimlerine yönelik hizmet veren kurumlar anaokulu ve 60 ile 72 aylık çocuklara eğitim hizmeti veren kurumlar anasınıfı olarak adlandırılmaktadır (Şahin, 2005).

1. 2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul öncesi eğitimin temel ilkeleri doğru eğitim ve koşullardan geçer. İlk başta okul öncesi eğitim veren öğretmenlerin donanımlı, kendilerini her anlamda geliştirmiş (çocuk bakımı, çocuk psikolojisi, müzik, spor, yabancı dil, yaratıcı drama, teknolojiyi iyi kullanabilme, yeniliklere açık olma alanlarında) profesyonel eğitimci olması gerekmektedir.

Eğitim verilecek okulun konumu, bina yapısı, başka eğitim kurumlarından ayrı yerde olması, içindeki araç ve gereçlerin yukarıda belirtilen faaliyetleri yapmaya uygun materyallerin bulunması, okul öncesi eğitimin verilmesine uygun bir ortam olması temel ilkelerdir. Bizim çalışmamıza temel olan müzik ve hayattaki önemi göz önüne alındığında müzik eğitimi almış öğretmenlerin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde ilköğretim zorunlu olmasına karşın, okul öncesi eğitim zorunlu yapılmayarak isteğe bağlıdır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın son yıllarda yaptığı çalışmalardan okul öncesi eğitimin zorunlu hâle getirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ilköğretim binalarından ayrı olarak sadece anaokullarının bulunduğu binalar yapılmakta, anaokulları için gerekli araç-gereç alımı yapılmakta ve geçmiş yıllara oranla okul öncesi dönem öğretmenlerinin atamaları daha fazla yapılmaktadır.

Kaliteli bir okul öncesi eğitimi için belli standartların oluşması gerekmektedir. Oluşturulan standartlar; uygulanacak programlar, görev yapacak eğitimciler ve diğer personelin nitelik ve nicelik açısından tanımlanması ve kurumun fiziksel koşulları açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, okul öncesi eğitimin bazı temel ilkeleri gündeme gelmektedir. Bu ilkeler doğrultusunda okul öncesi eğitim şu şekilde şekillenmelidir:

- Çocuğun ilgi ve isteklerine, bireysel özelliklerine uygun olmalıdır. Eğitim sürecinin çocuğun psikomotor, sosyal, duygusal, dil, bilişsel alanlardaki gelişimini desteklemesi, öz bakım becerileri kazandırması ve onu ilköğretim aşamasına hazır hale getirmesi gerekmektedir. Etkin bir eğitim için, eğitim kurumlarında çocukların ihtiyaçlarına yönelik, demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanmalıdır. Etkinlikleri hazırlanmasında çocukların istek ve ihtiyaçları ile birlikte fiziksel çevrenin ve eğitim kurumunun şartları ve olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.

- Prensipten olarak çocukların eğitimde bildiklerinden başlaması ve deneme şeklinde öğrenmesine fırsat tanınması önemlidir. Türkçeyi doğru şekilde ve güzel konuşmalarına önem verilmelidir. Eğitimin sürecinin çocuklara sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma duygusu aşılması önemlidir. Çocukların kendilerine saygı ve güven duymalarının sağlanması ve öz denetim kazandırması hedeflenmelidir (Gedikli, 2007: 1-2).

- Eğitim süreci ile çocuğun hem kendisinin hem de çevresindeki bireylerin duygularının farkına varması desteklenmelidir. Çocuğun hayal gücünün, yaratıcılığının, eleştirel düşünme becerisinin, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Eğitim programlarının hazırlanması esnasında aileler ve çevresel özellikler de göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla birlikte eğitim sürecine çocukla birlikte ailesinin de etkin şekilde katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Eğitim programının çocuğun gelişimine yönelik etkisi düzenli olarak gözden geçirilmelidir. Bu değerlendirmeler sonucunda elde edilen veriler çocukların, öğretmenin ve eğitim programının yeniden geliştirilmesi için önemli kaynaklardır.

Farklı okul öncesi eğitim programları, farklı amaç ve hedeflere sahip olabilmektedir. Bununla birlikte okul öncesi eğitimin ortak olarak kabul edilebilecek amaçları şunlardır:

- Olumlu benlik algısı geliştirmek,
- Paylaşma, yardımlaşma ve birbirine saygı duyma gibi sosyal etkileşim becerileri geliştirmek,
- Müzik, sanat, doğa, edebiyat gibi alanlarda deneyim kazandırmak,
- Büyük ve küçük kasları geliştirmek ve hareket koordinasyonu kazandırmak,
- Dinleme ve konuşma becerileri geliştirmek,
- Farklı deneyim alanlarında uygulama becerileri geliştirmek,
- Problem zme ve yaratıcı düşünme gelişimini gerçekleştirmek,
- Kendisine, ailesine ve ait olduğu sosyal gruba değer vermeyi öğrenmek,
- Karşılaşılan fırsatları bireysel ve sosyal yarar sağlayacak yönde kullanmak,
- Bir birey olarak hızla değişen dünyaya uyum sağlayabilmek olmak üzere sıralanmaktadır (Tuğrul, 2007).

1. 3. Okul ncesi Eğitim Kurumları

Türkiye’de okul öncesi eğitimi veren kurumlar, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı anaokulu, anasınıfı, uygulama sınıfı; Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu’na

bağlı kreşle ve gündüz bakım evleri, çocuk yuvaları yer almaktadır. Bu kurumların özellikleri aşağıda kısaca verilmiştir.

1. 3. 1. Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar

Anaokulu: 36 ile 72 ay arasındaki çocukların eğitimi amacıyla açılan okulu ifade eder (MEB, 2009). Anaokulları resmi ya da özel olarak bağımsız olarak, sadece okul öncesi eğitim için tasarlanmış, kendisine ait ayrı bir binada okul öncesi çocuklarına eğitim veren kurumlardır. Son yıllarda okul öncesi eğitime verilen önemle birlikte, bağımsız anaokullarının sayısı artmaya başlamış, hatta bazı iller pilot bölge seçilerek bu illerde hızla resmi ve özel bağımsız anaokulları açılmıştır.

Anaokulları, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ya da özel anaokulları olarak faaliyet göstermektedir. Resmi anaokulları Bakanlığın Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğüne, 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan özel anaokulları ise Bakanlığın Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne bağlıdır. Anaokulları, anasınıflarından ve uygulama sınıflarından farklı olarak başka bir eğitim kurumunun bünyesinde değil, bağımsız olarak hizmet verebilirler (Özçimenli, 2007: 7).

Anasınıfı: 60 ile 72 ay arasındaki çocukları eğitimine yönelik, örgün eğitim kurumları çatısı altında faaliyet gösteren sınıfları ifade eder. (MEB, 2009). Ülkemizde genellikle devlet okulları bünyesinde hizmet vermekle birlikte özel okullara ait anasınıfları da mevcuttur. Yönetim anlamında, anasınıfının bağlı olduğu okulun müdürü, aynı zamanda anasınıfının da yöneticisi konumundadır (TÜSİAD, 2005).

Uygulama sınıfı: 36 ile 72 ay arasındaki çocukların eğitimine yönelik, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı, okul öncesi eğitim hizmeti veren kurumlarda açılan sınıftır. Eğitim şekli tam gün veya ikili eğitim şeklinde faaliyet göstermektedirler. Bu sınıflar için kayıt yaşı, anaokullarına benzetilmektedir. Eylül ayı sonu itibariyle 36 ayı doldurmuş ve Aralık ayı sonu itibariyle 72 ayı doldurmamış çocuklar bu sınıflara kaydedilmektedir (MEB Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, 2004: 2).

1. 3. 2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kurumlar

Sosyal hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çatısı altında hizmet veren kurumlar; kreş ve gündüz bakımevleri ile çocuk yuvalarıdır.

Kreş ve Gündüz Bakımevleri: 0-6 yaş grubu çocukların bakımları ile ilgilenmektedir. Bu kurumlar, çocukların bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi, temel değer ve alışkanlıkların kazandırılması için hizmet kurulmuşlardır. 0 ile 36 ay arasındaki çocuklar yönelik bakım hizmetlerini kreşler sağlarken, 36 ile 72 ay arasındaki çocuklara gündüz bakımevleri hizmet sağlamaktadır. Bu kurumlar aynı bina içerisinde birlikte faaliyet gösterebilecekleri gibi ayrı ayrı da açılabilir (TED, 2007).

Çocuk Yuvaları: Yatılı hizmet veren bu sosyal kurumlar, 0 ile 12 yaş arasında korunmaya muhtaç çocukların bedensel, eğitsel ve psikososyal gelişimlerinden sorumludurlar. Çocukların sağlıklı bir kişilik geliştirmeleri ve güzel tutum ve davranışlar kazanmalarına yönelik faaliyetleri mevcuttur. SHÇEK'in 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 15. maddesine istinaden hazırlanan

‘Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliği’ne kapsamında, bu kurumlara anne ve babası ölmüş ve bir yakını tarafından bakımı yapılan; anne ve babasından biri ölmüş olup diğer ebeveyni çalışan; ebeveyni boşanmış ve çalışan; anne veya babasından birisi ağır zihinsel, ruhsal ve fiziksel bir hastalığa maruz kalmış çocuklar kabul edilmektedir” (TED, 2007: 30).

1. 4. Ülkemizde Okul Öncesi Eğitim Tarihi

Cumhuriyet’in ilk yıllarında okul öncesi eğitim kaynakları ilköğretime aktarıldığı için okullaşma Osmanlı Dönemi’nde olduğu gibi yetersiz olmuştur. Okul öncesi eğitimin tartışıldığı ve okul öncesi eğitim kurumlarının açılması kararının alındığı 1949 yılı IV. ve 1953 yılı MEB Şura toplantılarından sonra, okul öncesi eğitime yönelik gelişmeler 1960 yılında Kız Meslek Liseleri bünyesinde “Çocuk Gelişimi ve Eğitimi” bölümlerinin açılmasıyla başlamıştır (Öztürk, 2008).

Ülkemizde, 1962 yılında yürürlüğe giren Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği ile okul öncesi eğitim kurumları dört yaş grupları ve niteliklerine göre dört gruba ayrılmıştır. Bu kurumlar anaokulları, ana sınıfları, yuvalar ve yurtlar şeklinde tanımlanmıştır. 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile okul öncesi eğitim kurumları Türk Millî Eğitim Sistemi genel yapısına dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim süreci 1981 yılında tekrar gözden geçirilmiştir. 1992’de Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur (EACEA, 2009).

1993 yılında gerçekleştirilen 14. Millî Eğitim Şurası’nda okul öncesi eğitim süreci tüm boyutlarıyla ele alınarak ayrıntılı bir tanımlama yapılmıştır. Bu tanıma göre okul öncesi eğitim, "0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel

özelliklerine uygun olarak, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir” şeklinde ifade edilmiştir (Ural ve Ramazan, 2007).

1992 yılında Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla okul öncesi eğitim kurumları bu genel müdürlüğe bağlanmıştır. Daha önce bu kurumlar İlköğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı çalışmaktaydılar. Okul öncesi eğitimle ilgili hazırlanan ilk kapsamlı program 1989'da uygulanmaya başlanmıştır. Okul öncesi eğitimiyle ilgili 1996 yılında “Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği” hazırlanmıştır (Şişman ve diğerleri, 2004; Aktaran: Öztürk, 2008).

Günümüze geldiğimizde ise; 29.08.2009 tarih ve 27334 sayılı resmi gazetede yayınlanan “Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ”ne göre okul öncesi eğitim kurumlarının tanımları yapılmış, amaçları ve ilkeleri belirlenmiştir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 10.08.2006 Tarih ve 336 Sayılı Kurul Kararı ile Kabul Edilen “Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)” şu an okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmaktadır.

Bu programa bağlı olarak “Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) Öğretmen Kılavuz Kitabı -1” ve “Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) Öğretmen Kılavuz Kitabı -2 (Etkinlikler)” de, okul öncesi öğretmenlerine rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmışlardır.

1. 5. Dünyada Okul Öncesi Eğitim

Dünyada çocuklarla ilgili yapılan çalışmalarda öncelikli olarak, çocukların yaşama hakkının korunması amaçlanmıştır. Fakat bunun yanında, yaşama hakkından sonra çocukların eğitiminin de çok önemli olduğu ve bu eğitimin mümkün olduğu kadar erken yaşlarda başlaması gerektiği konusunda kararlar alınmıştır. Çoğu Avrupa ülkesinde, Amerika'da ve Japonya'da da bu konuda önemli adımlar atılmıştır.

Almanya'da 36 aydan küçük çocukların eğitimi amacıyla okul öncesi eğitim kurumu olarak kreşler ve gündüz bakımevleri hizmet vermektedir. 3-6 yaş arasındaki çocukların eğitimini kapsayan anaokulları, çocukların toplumda sorumluluk sahibi bir birey olarak yetişmesini hedeflemektedir (Tufan, 2006). Ana sınıfında ise okula gitmesi zorunlu olup henüz temel eğitimi için gerekli olan bilişsel, bedensel ve sosyal yeterliliğe ulaşmamış eğitimleri gerçekleştirilmektedir (Arslan, 2005). Okul öncesi eğitimin yapıldığı ana sınıfı ve anaokullarında amaç çocukları beden, zihin ve sosyal yetenekler bakımından bütün olarak geliştirebilmektir (Demirel, 2000). Anaokullarında çocukların bedensel ve zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesi daha çok oyunla gerçekleştirilmektedir (Arslan, 2005).

Fransa'da 5 yaş grubundaki çocukların neredeyse tamamı okul öncesi eğitime devam etmektedir. Okul öncesi eğitime oldukça fazla önem verilen Fransa'da, okul öncesi eğitim programında fiziksel, bilimsel ve teknik, sanatsal faaliyetlere ve dil gelişimine yönelik altı temel etkinlik alanı mevcuttur.

Bu etkinlikler; birlikte yaşamak, yazılı kelimeleri öğrenme, dünyada etkili rol oynayan biri olmak, dil gelişimi, hayal etme, hissetme, dünyayı keşfetmek ve

yaratmadır. Etkinliklerin zamanı haftada en az 26 saat olmak üzere öğretmene bırakılmıştır. Her öğrenci için gelişiminin izlenmesi amacıyla bir defter tutulur (Çetinkaya, 2006).

Avusturya’da ilk profesyonel anaokulu 1871 yılında kurulmuş ve bu kurumların yönetim koşulları, denetçileri ve eğitim sistemleri neredeyse yüz yıl kadar süre, 1872 yılında hazırlanıp düzenlenen kanunlara göre gerçekleştirilmiştir.

1970’lerde hızla genişlemeye başlayan okul öncesi eğitim, bu dönemde alternatif eğitimlerle yavaş yavaş gelişmeye başlamıştır (Eurybase, 2007). 1960’lı yıllarda okul öncesi eğitim hizmetlerinden yararlanma oranı 5 yaş çocuklarında yaklaşık %24 iken, 2003-2004 verilerine göre 5 yaş çocukları için bu oran % 94,9’lara ulaşmıştır (Yıldırım, 2008).

İngiltere’de okul öncesi eğitim, zorunlu eğitime başlamadan önce erken okuryazarlığın ve matematiğe dayalı temel bilgilerin önemini vurgulamayı, kişilik gelişimi ve sosyal becerilerin gelişimini, çocukların bilgi, anlama ve çeşitli alanlardaki becerilerine katkıda bulunmayı amaçlar. İngiltere’de okul öncesi eğitim kurumları için en çok kullanılan terim “nursery school” adı verilen kurumlardır. Anaokulları ve anasınıflarına öğrenciler 3 yaşından itibaren kabul edilmektedirler (Koçyiğit, 2007).

Çin’de okul öncesi eğitimin izlerine ilk olarak 20. yy. başlarında rastlanmaktadır. 1903 yılında Japonya’dan Çin’e 20 anaokulu öğretmeninin gelmesi ile ilk devlet anaokulunun kurulduğu görülmektedir (Temel, Koç ve Avcı, 1998). Çin’de okul öncesi eğitim yuva, anaokulu ve ana sınıfları tarafından verilmektedir. Çocuk

yuvalarının akademik programları bulunmamakta, sadece çocukların özenli bakımları sağlanmaktadır (Haktanır, 2005).

Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim sisteminin tabanını okul öncesi eğitim oluşturur. Çocuklara güven duygusunun kazandırılmasını hedefleyen bu süreçte çocuklar gerçek yaşama, günlük hayata hazırlanmaktadır. Amerika'da okul öncesi eğitim, yarım gün, tam okul günü ve tam iş günü programlarında yürütülür.

Okul öncesi eğitim programları, anaokulları, anaokulu öncesi, kreşler, gündüz bakım merkezleri, aile tipi gündüz bakım evlerinden oluşur. Okul öncesi dönemde okullaşma oranı %55-95 arasında değişmektedir. Bir öğretmene yaklaşık 18 öğrenci düşmektedir (Erdoğan,2003).

İKİNCİ BÖLÜM

MÜZİK EĞİTİMİ VE ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

2. 1. Müzik Eğitimi Kavramı

Müzik eğitimi anne karnında başlar. Sesler, titreşimler ritimle bütünleşerek müziksel bir yaşam ortaya çıkar. İnsanın olmazsa olmazı kalbimiz bile belli bir ritimle çalışmaktadır. Eğer kalp belli bir ritimle çalışmazsa insan ölür. Müzik eğitimimiz varoluşumuzla başlar. Hayatın ritmi en güzel müzikle yakalanır.

İlk sesler, titreşimler, ritimler anne karnında duyulur. Bu yüzden hamile insanların yaşadıkları yaşam tarzları, verdiği tepkiler, dinlediği müzikler çok önemlidir. Bütün bunlar çocuğu büyük ölçüde olumlu ya da olumsuz etkiler.

Çocuk ilk doğduğunda bile sesle tepki vermektedir. Doğumdan sonraki evrelerde bile dinlediği müzik çocuğun kişisel gelişiminde çok önemlidir. Dinlediği müzik türlerine göre tepkiler vermekte ve yaşam tarzına uygun yön vermektedir.

Günümüzde bebeklere yemek yedirilirken, yemek yemeyen bebeklere müzikli görseller izlettiğinde yemeğini yediği, bebeğin ağlarken müzik açıldığında veya ritim aletleriyle veya ellerle ritim tutulduğunda çocuğun ona odaklanıp sustuğunu birçok kez görmekteyiz. Bu yüzden ki müzik eğitimi hayatın her anında önemlidir.

Müzik eğitimi alan çocuklara eğitimin kazandırdıkları:

- Bir şeye odaklanmasını güçlendirir.
- Kendine güveni artar.

- Sosyalleşir.
- Paylaşımçı olur.
- Yapacağı bir işi belli bir zaman biriminde yapmayı öğrenir ve bu yüzden hata yapma oranı azalır.
- Zamanı verimli kullanmayı öğrenir.
- Taklit yeteneği gelişir.
- Öğrenmesi kolaylaşır.
- Toplu hareket etmeyi öğrenir.

Uçan'a göre müzik; “ Belli amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütün” olarak tanımlanabilir (Uçan, 2005: 10). Seslerle betimlenen bir sanat olan müziğin esas malzemesi yine seslerdir. Sesleri birleştiren, düzenleyen ve bir anlatım şekline dönüştüren ise insandır (Say, 2002: 17). Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısıyla, amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırmak ve eski davranışları değiştirmek veya belirli değişiklikler oluşturmak ve geliştirmek için sürdürülen faaliyetlerin bütünüdür (Uçan, 2005).

Eğitsel bir niteliği olan müzik kavramı herkese belirli ölçüde hitap etmektedir. Müzikle olan ilişkisinin şekline, yönüne, kapsam ve derecesine göre herkesin müzikten alacağı ve kazanacağı bir şeyler vardır. Müziğin insan yaşamındaki işlevlerinin neredeyse tamamı müzik eğitimi ortaya çıkar, değişime uğrar, gelişerek yetkinliğe ulaşabilir. Bu nedenle müzik ile ilgisi olan bireylerin pek çoğunun aynı zamanda müzik eğitimi ile de ilişkisi mevcuttur. “Müzik eğitimi” ile “müzikle eğitim”i birbirine karıştırmamak gerekir. Müzik eğitiminde amaç, bireyin herhangi bir enstrümanı ya da sesini profesyonelce kullanması gerektiğinin öğretilmesi şeklindedir. Fakat “müzikle eğitim”

ise, müziği ve sesleri eğitimin bir aracı olarak düşünmektedir. Eğer müziği ve sesi bir eğitim aracı olarak düşünürsek, müzik alanı dışındaki birçok kavramı çocuğa öğretirken bu araçlardan yararlanabiliriz. Örneğin, kısa ve uzun kavramlarını verirken bile melodiler ve sesler kullanılabilir (Güngörmüş, Özkardeş, 2005).

İnsanların daha doğmadan önce anne karnında dahi müzikten etkilendiği, anne karnındaki bebeğin müziğe tepki verdiği yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Bir müzik parçasını icra ederken ya da gerçek bir müzik parçası dinlerken beynimizin bütün bölümleri çalışmaktadır. Müzik icrası esnasında peslik-tizlik, ritim, tempo ve nüans gibi müzikal öğelerin seri ve etkin bir şekilde algılanması ve bu algıların hem görsel hem de motor sisteme yansması gerekmektedir. Literatürde bu yansmaları somutlaştırmaya yönelik çeşitli bilimsel çalışmalar mevcuttur. Meister ve arkadaşları (2004), 12 piyanist, müzik öğrencisi üzerinde yaptıkları bir araştırmada, manyetik rezonans (MR) görüntüleme aleti kullanarak, öğrencilerin bir müzik parçasını çalmaları (sağ ellerini kullananlar) esnasında, eşzamanlı olarak oluşan beyin hareketlilikleri değerlendirilmiştir.

Diğer eğitim dallarının tümünde olduğu gibi, müzik eğitiminin de amacı; bireye belirli bir program kapsamında, önceden belirlenmiş hedeflere yönelik duyuşsal, bilişsel ve beceriye yönelik tutum ve davranışlar kazandırmak veya eski davranışların gelişimini, değişimi sağlamaktır. Bu açıklamalar ışığında müzik eğitime yönelik tanımlama, "bireye kendi yaşantısı yoluyla, amaçlı olarak, belirli müziksel davranışlar kazandırma, eski müziksel davranışlarını değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir" şeklinde ifade edilebilir (Uçan, 1999, Akt. Tunalıoğlu, 2004: 7).

İnceleme sonucunda piyano çalarken, öğrencilerinin beyninin her iki yarıküresinin de çalıştığı görülmüştür (Çuhadar, 2006). Müziğin çok bileşeni olduğu için, insanın eğitim düzeyini de dikkate alarak beyin tüm bölümleriyle az çok ilgilidir diyebiliriz. Müziğin algılanmasında çok sayıdaki oluşum bir araya gelmektedir. Müziğin algılanmasında bilinç de işin içine girmektedir (Madi, 2006: 159). Don Campbell tarafından yazılan “The Mozart Effect” adlı kitap, dünya çapında yapılan araştırmaların belirli müzik türlerinin yararlı etkileri üzerinde yoğunlaşmasında etkili olmuştur.

Eserde belirtilen yararlı etkilerden bazıları şu şekildedir;

- Test başarısını artırır. Öğrenme süresini kısaltır.
- Hiperaktif çocukların ve bireylerin sakinleşmesini sağlar.
- Hataları azaltır.
- Yaratıcılığın artmasını, sağlar, bireyin ufkunu genişletir.
- Hastalık durumunda fiziksel iyileşmeyi hızlandırır.
- etkin öğrenme sürecinde önemli rolü olan, beyin her iki yarısının da uyumlu olmasını sağlar.

2. 1. 1. Çocuk ve Müzik

Yener (2011), müzikle tanışmanın anne karnında başlayabileceğini ifade etmektedir. Bebek, hamilelik süresince duyduğu ninni seslerini ve ezgileri doğum sonrasında tekrar duyduğunda hatırladığı belirtilmektedir. Bebeğin anımsadığı bu seslerle bazı fizyolojik değişikliklerin ortaya çıktığı, kalp atışlarının yavaşlayarak bir düzene girdiği, sakinleştikleri, daha olumlu ve uyumlu oldukları gözlenmiştir. Hamilelik esansında başlayan ve anne sesiyle seslendirilen bu basit ezgiler ve ninniler bile bebeklerin beyin gelişimlerine katkı sağlamakta, milyonlarca sinir hücresinin birbirleriyle bağlantılı hale gelmesine destek olmakta ve doğumdan sonraki dönemde de yaşamlarının şekillenmesinde çok önemli rol oynamaktadır. Bu bilgileri destekler tarzda bilimsel çalışmalar mevcuttur. Henüz anne karnında iken klasik müzik dinletmenin, bebeğin gelişimine önemli katkı sağladığı belirtilmektedir (Bales, 1998: Aktaran: Yener, 2011).

Bales (1998), çocukların enstrüman çalmasını, uzun süreli ve önemli yararları ve etkileri üzerinde durmuştur. Altı ay gibi bir süre piyano çalınan bir öğrencilerin, bilişsel yetenek gerektiren çözümü zor olan bilmeceleri diğer öğrencilerden belirgin olarak daha hızlı çözdükleri bilimsel olarak gösterilmiştir (Aktaran: Yener, 2011). Bununla birlikte çocuğun bir enstrümanı çalmasını şart değildir. Çocuğun bunu başarabilmiş olması bile kendini ifade edebilmek ve beceri kazanmak açısından oldukça önemlidir. Müzik aletlerini kullanabilme açısından çocuklar arasında farklılıklar olabilir. Çocukların yetenek ve kapasiteleriyle doğrudan ilişkili olan bu durum nedeniyle bazı çocuklar daha karmaşık enstrümanları çalma konusunda ilgili ve yetenekli olmalarına rağmen, bazıları daha basit enstrümanlara ilgi göstermektedir. Çocukların bu ilgi ve

yeteneklerine göre eğitim gereksinimleri, bireysel veya grup şeklinde müzik eğitimleriyle karşılanmaktadır (Yener, 2011).

Çocuğun müzikle tanışması anne karnında başlar sonra dünyaya geldiğinde dış ortamdan duydukları sesler ve müzikler hayatının bir parçası olur. Yaşadığı coğrafya ve dinlediği müzik türüne göre hayatına farklılık katar. Dinlediği müzikler kişiliğini, hareketlerini, taklit yeteneklerini, öğrenme becerilerini ve kişisel gelişimlerini etkilemektedir.

2. 1. 2. Çocuk Eğitiminde Müzik Eğitiminin Yeri

Çocuk doğduğu ilk andan itibaren çevresindeki her sese özellikle müzikal seslere ilgi duyar. Anne karnındayken duyduğu müzikler, dünyaya gelmesiyle birlikte kendisi için alınan müzikli oyuncaklar annesinin sesi, büyüdükçe öğretmenin öğrettiği şarkılar, iletişim araçlarından duyduğu ezgilerle gelişir. Her çocuk müzikal beceriye sahip olmasa da müziğe ihtiyaç duyar. Çünkü müzik onun sığınabileceği arkadaşlık edebileceği, paylaşabileceği yegâne arkadaşıdır. Bu yüzden temel eğitimle birlikte çocuğa müzik eğitimini sunacak ve onun gelişimini sağlayacak program çalışmaları yapılmalı, ortam hazırlanmalıdır. Çocuğun okulöncesi eğitim sürecinin, Piaget'in "İşlem Öncesi Dönem" (2-7 yaş) olarak belirttiği bilişsel gelişim evresinin içinde yer aldığı düşünülebilmektedir. İşlem öncesi dönemde, çocuğun dil becerisi gelişir ve oyunlar çocuğun günlük yaşamında önemli bir yer kaplar. Buna bağlı olarak, müzik eğitimi sürecinde öğretilen tekerlemeler, saymacalar ve müzikli çocuk oyunları çocuğun dil becerisinin gelişmesine, kulak eğitiminin ve tartım eğitiminin gerçekleşmesine ve çocuğun müzikal yönden gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Bireysel gereksinimlere uygun şekilde, iyi planlanmış bir müzik eğitim programı ile çocuk; yaşama şevkini, hayatın anlamını, bulunduğu ortamlarda yaşamanın anlamını kavrayabilir. Çocuk için ulusal ve dünya tarihi daha anlamlı hale gelebilir. Böyle bir eğitim süreci ile çocuğun üretkenliğinde, aktivitelerinde, düşüncelerinde, tutum ve davranışlarında olumlu yansımaları görülür (Çilden, 2001).

Karsal (2005) da, okul öncesi dönemin, çocukların sahip olduğu yeteneklerin ortaya çıkartılması ve onları yönlendirebilmesi nedeniyle oldukça önemli olduğunu ve müziğin temelini bu dönemde atılması gerektiğini belirtmektedir. Aral, Kandır ve Yaşar (2000)'a göre ise, müzik eğitiminin temelinde yaratıcılık olduğu için çocukların müzik becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmaların çocukların yaratıcılığının gelişmesini de desteklemektedir.

Çocuk eğitiminde müziğin yeri önemlidir. Müzik ruhu dinlendirir bir nevi terapi yapar. Ruhu dinlendirdiği kadar beden de rahatlatmasına neden olur.

Çocuklar genelde bir konuya veya bir şeye odaklanmada zorluk çekerler. Odaklanmayı kolaylaştırmak için müzik devreye girer. Odaklanmayı ve öğrenmeyi daha eğlenceli hâle getirerek öğrenmeyi kolaylaştırır.

2. 1. 3. Çocuklarda Müziksel Gelişim

Duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesine olanak tanıyan müzik sanatı sayesinde çocuklar, iç dünyalarında yaşadıkları zaman zaman sözcüklerle anlatabilmekte zorluk yaşadıkları duyguları müzik yoluyla anlatabilmektedir (Ömeroğlu ve diğerleri, 2006: 17).

Okul öncesi dönemde çocukların müziksel becerileri ve gelişimleri yaşlara göre farklılıklar gösterir. Müzik etkinliklerinin planlanmasında müziksel gelişimin yaşlara göre farklılık gösterdiğini göz önüne almak gerekir.

Okul öncesi dönemde çocuğa kazandırılması gereken yaratıcılık ve estetik konusundaki beklentilerin, en etkin sanatsal malzemelerden birisi olan müzik eğitimi ile gerçekleştirilebileceği bilinmektedir.

Müzik eğitimi ile;

- Kendi haklarına olduğu kadar başkalarının haklarına da saygı gösteren,
- Eleştirel ve yaratıcı düşünce anlayışını benimseyen,
- Birlikte iş yapma, uzlaşma, iletişim kurma ve karar verme becerilerini kazanmış bireyler yetiştirmek mümkündür.

Müzik dersi, belirlenen hedef ve hedef davranışlara uygun olarak;

- Öğretmen-öğrenci arasında sevgiye dayalı bir güven ortamında,
- Müziksel etkinlikleri gerçekleştirecek araç – gereçlerle donatılmış uygun koşullarda,
- Alanında donanımlı, öğretmeyi öğrenmiş öğretmenler tarafından gerçekleştirilmelidir.

Bu koşulların sağlandığı müzik dersi ortamında;

- Çocuğun yaratıcılığı, tüm hareket ve temsili etkinliklerinde, dil etkinliklerinde güdümlenerek, yeni deneyimlere yönelme (Tufan, 2002: 105),
- Çocukta dinleme yeteneğini geliştirme ve disipline etme,
- Çocukların dinledikleri sesler yoluyla işitsel algı yeteneklerini geliştirme,
- Müziği, sözle, sesle, mimik ve jestlerle ifade etmelerini sağlama,
- Estetik duygusunu geliştirme,
- Bireysel ve toplu müziklerle kendisine güven duyma, kendisini dinletme, başkasını dinleme, paylaşma ve ekip çalışması yapmayı öğrenme,
- İş disiplini gibi bireysel ve toplumsal davranışlar kazanmasını sağlama,
- Yerel, ulusal ve evrensel çocuk müziği dağarcığını tanıyarak kültürlerarası bir bağ kurabilmesine yardımcı olma gibi, pek çok hedef ve hedef davranışa ulaşmak mümkün olacaktır.

2. 1. 4. Çocuk Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü

Okul öncesi çocuğun müziksel gelişimini bireysel, toplumsal, kültürel bütünlüğü içinde kalıtım ve çevre etmenleri ortaklaşa belirler. Bu belirlemede kalıtım, gelişimin özünü oluşturup yönünü ve boyutlarını çizer. Çevre ise kalıtımla getirilen özelliklerin gelişmesi için ortam sağlar, olanak verir ” (Uçan ve diğerleri, 2003: 17). Bu etmenler sayesinde çocuğun müzikle ilgilenmesi sağlanarak bilişsel, dil, fiziksel, sosyal ve duyuşsal yönden nasıl bir gelişme gösterdikleri gözlemlenebilir ve bu gelişmelerden aşağıda bahsedilmiştir.

2. 1. 4. 1. Öz Bakım Becerilerine Etkisi

Müziğin, etkin bir eğitim aracı olarak görülmesi ve eğitim programlarına uygun şekilde yerleştirilmesi halinde, gelişim çağındaki çocukların dil, motor, bilişsel, öz bakım ve sosyal gelişim alanları desteklenmektedir. Çünkü, müzik etkili ve kalıcı öğrenme sağlayan önemli bir eğitim aracıdır (Artan, 2001: 46).

Çocuklarda öz bakım becerilerinin gelişimi özellikle öz bakım becerilerine yönelik olan çocuk şarkıları ile geliştirilebilir, bu şarkıların dramatize edilmesi, kazandırılmak istenen öz bakım becerilerinin gerçekleştirildiği sırada söylenmesi çocuğun öz bakım becerilerini destekleyecek bir etkinlik olabilir. Bununla birlikte çocuklara kazandırılmak istenen öz bakım becerileri ile ilgili şarkılar eğitimci tarafından da bestelenebilir.

2. 1. 4. 2. Bilişsel Gelişime Etkisi

Müzik sanatı, ortaya konma ve icra edilme süreçleri açısından zihinsel süreçlerin bütünsel bir ifadesidir. Zihin gelişimi kapsamında incelenen ve “düşünme ve kavrama sisteminde var olan bütün gelişmeler” biçiminde tanımlanan bilişsel gelişimde müziğin önemli etkileri vardır. Müzik bu etkileri, çocuğun zihin dünyasında bıraktığı kalıcı izlerle ve tartım, ses eğitimi, müzikli öykü ve oyunları aracılığıyla kolayca bırakır (Güler, 2008: 17).

Yapılan bazı araştırmalarla, müziğin erken dönemde çocuğun beyin gelişiminde önemli etkilerinin olduğu gösterilmiştir. Zihinsel gelişimin % 85’i 8 yaşına kadar, beyin gelişiminin % 80’i 3 yaşına kadar tamamlanır. Zekâ gelişimini ve beyin gelişimini ilk

aylar beslenmeden sonra olumlu etkileyen faktörlerden biri müziktir (Dögüşgen, 2010: 46).

2. 1. 4. 3. Sosyal Gelişime Etkisi

Müziğin eğitim konusundaki katkıları yanında bireyin sosyalleşmesindeki etkisi de önemli yer tutmaktadır. Çocukların kendilerini en güzel şekilde edebilecekleri müziksel faaliyet için kendilerine uygun bir grupla çalışması, onun sosyalleşmesi açısından oldukça yararlı olacaktır. Örneğin; grupla beraber söyleme etkinliği esnasında çocuk kendi sesini kullanma ve denetlemeyi keşfedebilir, uyum beceri geliştirebilir, işbirliğine yönelik tutum geliştirebilir. Bununla birlikte bireysel olarak bir enstrüman kullanmak çocuğun enerjisini olumlu biçimde yönlendirebilir, kişisel doyum sağlayabilir ve ritim-melodi duygusunu geliştirebilir (Doğanarslan, 2008: 27-28).

Sesler, doğumdan hemen sonra, bebeğin devinimleri üzerinde etkili olmaktadır gelişim döneminde de bu etki sürmektedir. Çocukların şarkı söylerken soluk belirteçlerine göre nefes almaları, solunum kontrolünü ve akciğerlerin gelişimine destek olmaktadır. Çalgılarla çalışan çocukların büyük ve küçük kaslarının gelişimi ile birlikte hem psiko-motor gelişimi de olumlu şekilde etkilenmektedir. Tüm bu etkinliklerin grupla beraber yapılmasının gelişim süreci hızlanmasına ve iletişim becerilerinin geliştirilmesine fayda olmaktadır (Eskioğlu, 2003).

2. 1. 4. 4. Dil Gelişimine Etkisi

Okul öncesinde çocuk, sözel ifadelerini ritimle birleştirebilmekte, tekerlemeler ve ritmik sayışmalar sayesinde müzikal gelişimini desteklemekte, sözcükleri telaffuz

etmedeki becerilerini arttırmakta; böylelikle, dil gelişimine müzikal etkinlikler yoluyla en etkili biçimde ortam oluşturmaktadır. Müzik faaliyetleri yoluyla çocukların konuşma bozuklukları, şive farklılıkları giderilebilmekte, sözcük dağarları geliştirilerek doğru ve güzel konuşma becerileri kazandırılabilir. Özetle, okul öncesinde gerçekleştirilen müzik etkinlikleri ile dil gelişimi, bir başka deyişle, dilin kurallarına uygun olarak kullanımı desteklenmektedir (Güler, 2008: 17).

2. 1. 4. 5. Duygusal Gelişime Etkisi

Erken çocukluk eğitiminde müzik etkinliği çocuğu sosyal ve duygusal yönden olumlu bir şekilde etkiler. Bu etkileri aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (MEB, 2007):

- Çocuk sınıfta yapılan müzik etkinliklerinde birlikte hareket etme ve birlikte yasama alışkanlığı kazanır,
- Toplumda nasıl davranılması gerektiğini öğrenerek sosyal uyum kazanır, kendisini toplumda rahat bir şekilde ifade edebilir,
- Duygusal yönden rahatlar, güvensizlik, çekingenlik, saldırganlık, korku gibi olumsuz duygular, davranışlar müziğin etkisiyle olumlu duygu ve davranışlara dönüştürülebilir,
- Çocuk kendi başına bir çalgı çalarken kendi başına bir iş yapmanın tadına varır. Bu yolla kişisel doyum sağlar, duygusal yönden gelişir (Sun ve Seyrek, 2002: 33).

- Diğer ülkelerden ve kültürlerden müzikler ve hareketler, başkalarına karşı hoşgrl olma ve onlara saygı duyma davranışlarını kazandırır (Hall ve Brennand, 2004: 117).

2. 2. Okul ncesi Dönemde Müzik Eğitiminin Amacı

Müziğin insana ne gibi yararları olduğu yapılan araştırmalarla büyük ölçüde belirlenmiştir. Bazı konularda da halen araştırmalar devam etmektedir. Bitkilerin, hayvanların, hatta suyun bile müzikten etkilendiği dşnlmekte ve bu konuda araştırmalar yapılmaktadır. İnsan hayatının en önemli bölümünün okul öncesi dönem olan 0-6 yaş arası olduğu ve müziğin de insan hayatında büyük önemi ve etkileri olduğu düşünülürse; müzik eğitiminin okul öncesi dönemde başlaması gerekliliği kaçınılmazdır.

Okul ncesi, çocuğun, doğumdan okula başladığı ana kadar geçen zaman diliminde, fiziksel gelişimine bağlı olarak kazanılan temel davranışların ve bilişsel gelişimi ile ilgili anlama ve değerlendirme yetilerinin edinildiği, belli kavramların öğrenildiği dönemdir. Okul ncesi dönemin 3-6 yaşları, okul öncesi kurumunda geçer. Eğitim kurumunda, ocuk gelişiminin çok yönlülüğü ve gelişimsel özelliklerinin birbirleriyle ilişkileri temel alınır. Fiziksel ve bilişsel gelişme kadar, duygusal ve düşünsel alanın da gelişmesine zen gösterilir. Programlar planlanırken estetik değerler ve yaratıcılığı kazandıran etkinlikler de eğitimin bütünselliği açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Günümüzde sanatın insan yaşamındaki önemli yeri ve eğitimdeki gerekliliği tartışılmaz. Sanat, yaşantımız içerisinde olması gereken bir niteliktir ve bunun eğitimi de doğumla başlar (Abacı, 2000: 7).

Okul öncesi öğretmeni, çocuğun müziğe olan ilgisinin yönünü belirlemeye çalışmalı, çocukları ilgi ve yetenekleri yönünde geliştirmeye çalışmalıdır. Her çocuğun müziğe ilgi duyduğunu da sürekli göz önünde bulundurmalıdır. Çocuklar küçük yaşlardan itibaren iyi müzikle iç içe olurlarsa, büyüyünce müzik sanatçısı olmasalar bile; iyi müzikten anlayan, müziği seven ve ondan faydalanmasını bilen mutlu bireyler olurlar (Öztürk, 2003).

Müzik eğitiminin okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik amaçları; bilişsel, dil, sosyal, duygusal, psikomotor ve yaratıcılık gelişimini destekleyerek, iletişim becerilerinde gelişim sağlamaktadır. Bu kapsamda hazırlanan programların içeriğindeki müzik eğitimi; sesleri dinleme ve ayırt etme, ritim çalışmaları, şarkı söyleme, yaratıcı hareket ve dans, müzikli hikâye aktivitelerine yönelik faaliyetlere yöneliktir. Okul öncesi dönemde çocukların gelişimi oldukça hızlı olup kişilik özellikleri şekillenmekte ve çeşitli temel tutum ve alışkanlıklar kazanılmaktadır. Bu dönemde müzik ile çocuğun çok yönlü gelişimi desteklenmektedir. Bilimsel araştırmalarda okul öncesi dönemde müzik eğitimi ile çocukların empati yeteneklerinin, müzik becerilerinin, matematiksel becerilerinin ve yaratıcılık düzeylerinin gelişiminin olumlu yönde etkilendiği ifade edilmektedir (Aral ve diğ. 2006: 2).

2. 3. Okul Öncesi Dönem Bireylerinin Müziksel Becerileri

Okul öncesi dönemde çocukların müziksel becerileri ve gelişimleri yaşlara göre farklılıklar gösterir. Müzik etkinliklerinin planlanmasında müziksel gelişimin yaşlara göre farklılık gösterdiğini göz önüne almak gerekir.

2. 3. 1. 0-3 Yaş Dönemi

İlk aylarda bebeğin başını müziğin geldiği yöne çevirip, dinlediği müziğin etkisiyle sakinleşerek ve uykuya dalarak müziğe karşı tepki vermektedir. Başlangıçta görülen bu tepkileri, müziğin ritmiyle uyumlu olmasa da bebeğin çeşitli hareket ve sözleriyle verdiği daha belirgin tepkiler takip eder. Zaman içerisinde başlangıçtaki pasif duyma şekli aktif dinleme şekline dönüşür. Bu süreçte bebeğin dinlediği seslere verdiği tepkilere bakarak seslerden zevk alması ve ya hoşlanmaması anlaşılabilir. Bir süre sonra bebek çevresinin dikkatini çekmek amacıyla duyduğu sesleri tekrar etmeye başlar (Ömeroğlu ve diğerleri, 2006: 18).

Güler (2008), 0-1 yaş arası müziksel gelişim şu şekilde tanımlanmıştır:

1-2. Ay: Sese gülümser ve hareketleriyle yanıt verir. Algılama henüz oluşmamıştır, yaptığı sadece bir reflektir. Bu dönem çocuğunun en güçlü duyusu işitme duyusudur ve çevresinde duyduğu sesleri belleğine kaydeder.

3. Ay: Sesleri ayırt edebilmeye baslar ve ses kaynağına doğru basını çevirir. Sese karşılık olarak o da ses çıkartır.

4-6. Aylar: Tanıdık seslere karşı duyarlılık artmıştır. Sesin geldiği yöne doğru yönelirler. Farklı sesleri ayırt edebilecek duruma gelmişlerdir.

7-12. Aylar: 7. ayda kısa hece tekrarları yaparlar, 8. aydan sonra ritimlere beden hareketleriyle eşlik eder ve ses çıkarmaya başlarlar ve

9. aydan itibaren müzikten hoşlanıp hoşlanmadıklarını belli ederler. Konuşma çabasıyla sesler çıkardıkları görülür. Müzik sesine doğru bedeniyle hareket eder.

11-12. Aylar: Nesnelerin hangi sesleri çıkardığını algılamış durumdadır ve seslerle nesnelere özdeşleştirir (köpek gördüğünde köpek sesi çıkarmaya çalışması vb.).

2 yaş çocuğuna müzik dinletildiğinde davranışlarında farklılıklar gözlemlenir. Buldukları yerde zıplama, sağa sola dönme ve sevdikleri müziği ayırt etme özelliği gelişir. Kendince şarkılara daha belirgin eşlik etme, taklit yeteneğinin geliştiği görülür. Bildikleri şarkıyı duyduklarında hemen tepki verirler. Vurmalı enstrümanları çalmak isterler (Özdemir, 2008: 11).

3 yaş çocuğu, tam olmasa da artık belli bir ses tonuna sahiptir. Basit melodileri tekrarlayabilir, tam vuruşlu basit ritmik parçalara ritim tutabilir ve hızlı parçalardan hoşlanır. Ses sınırı henüz dardır. Sözcük dağarcığı henüz gelişme aşamasındadır. Öğretmen şarkıları seçerken çocuğun bu özelliklerini göz önünde bulundurmalıdır. Şarkılara basit çalgılarla eşlik edebilir (ksilofon, metalofon ve diğer Orff çalgıları vb.) ve öğrendiği şarkıları tekrarlamaktan hoşlanır (Öztürk, 2004: 59-60).

2. 3. 2. 4 Yaş Dönemi

Dört yaş döneminde çocukların en sevdiği müzik aktivitelerinden biri daire oluşturarak eşli olarak şarkı söylemektir. Dört yaşındaki çocuk çeşitli seslerin, tonları ve ritmik yapıları tekrarlamakla birlikte bir hikâye ya da şarkıyı da duygu ve düşüncelerini açığa vurmak amacıyla kullanabilmektedirler. Bu yaş grubunda basit çalgılar kullanarak basit ezgiler üretebilirler. Bu yaştaki çocuklar tekerlemeleri, hareketli kısa şarkıları

ezberlerler ve sıkça tekrar ederek söylerler (Haines and Gerber, 1992. Aktaran: Mertoğlu, 2005, s.286). Müzikle beraber yaptıkları danslar, hareketler artık daha gelişmiştir ve daha kontrollüdür. Şarkı söylerken sesini şarkının tonuna uydurmaya çalışırlar. Bu yasta çocuklar kendilerine özgü sarkıllar mırıldanırlar. Ritim vuruşlarına tam olarak uyamazlar. Genellikle yavaş vuruşlarda değil, hızlı vuruşlarda daha başarılıdırlar. Sesin alçak ve yüksek tonda olduğunu fark eder ve bu ayrımı hareketlerle tanımlar.

2. 3. 3. 5 Yaş Dönemi

Beş yaş çocuğu, bedeni ile çıkardığı sesler ile ezgilere eşlik eder. Bu esnada ellerini çırparak, ellerini dizine vurarak, parmaklarını kullanarak, ısıklık çalarak veya ayaklarını yere vurarak ritim tutar. Başkalarının şarkı söylemelerini, çalgı çalmalarını, müzik yapmalarını dinler, izler. Müziksel devinim dizisini sırasıyla belleğinde tutar. Şarkı söylenirken basit ezgilere sesiyle eşlik eder. Başkalarıyla birlikte şarkı söylemeye isteklidir. Toplu söyleme, çalma grubu içinde işbirliği yapar. Tamamlanmamış bir tartımı veya ezgiyi özgün bir biçimde tamamlar. Çeşitli seslerle özgün ezgiler oluşturur (Uçan ve diğerleri, 2003: 25).

2. 3. 4. 6 Yaş Dönemi

Altı yaşındaki çocuklar fiziksel yapıları açısından daha kuvvetlidirler. Bu nedenle vurmali çalgıları kullanma yönünden diğer yaş gruplarına göre avantajlıdırlar. Bu yaş grubunda müzikle uyumlu şekilde çeşitli ritim aletleri kullanabilmektedirler. Bu yaş çocukları ses gürlükleri arasındaki farkı kavrayabilirler. Kendilerinin sözlerini belirlediği besteler yaparlar. Eğitsel amaçlı şarkıların seslendirilmesinden zevk alırlar.

Bu konuda oldukça başarılıdırlar. Müzik çalışmalarında grup halinde şarkılara birlikte başlayıp birlikte bitirebilirler (Oğul, 2009).

Altı yaş çocuklarının ses aralığı re-la veya re-si aralığıdır. Fakat bazı kaynaklarda do-do (ince) aralığı olduğu da söylenir. Altı yaşında çocukların kas yapısı ve motor becerileri geliştiği için müzikle birlikte dans edebilir, müzikli hikâyeleri dramatize edebilir. Vurmalı çalgıları rahatlıkla çalabilir, şarkılara bu çalgılarla eşlik edebilir. Piyano, keman gibi çalgıları özel derslerle öğrenebilir (Öztürk, 2003).

Bu yaş çocuğunun melodik yapılanmasında daha net sesler duyulur, ancak ses sınırı henüz yarım sesleri içermeyen altodur ve sol sesinden ince sesleri çoğunlukla oluşmamıştır. Ezgisi üç-dört sestem oluşan ve müzik cümlesi kısa olan türkülerle halay çekebilir. İki sesliliği algılamaya başlar. Şarkıyı tümdengelim yöntemiyle öğrenir, bütünü görme özelliğindedir. Müzikal kavramları algılamaya başlar. Ebe seçerken söylenen sayışmalara ve oyun tekerlemelerine katılırken sesini daha cesaretle kullanırlar. Bu durum tam seslerin oturmaya başladığını gösterir (Morgül, 2006: 145).

2. 4. Okul Öncesi Eğitim Programında Müzik Etkinlikleri

Müzik, çocuğun gelişiminde oldukça önemli bir yere sahiptir ve erken yaşlarda müzikle kurulan iletişim ve edinilen müziksel yaşantının bireyin tüm yaşamını etkileyebileceği belirtilmektedir. Bu nedenle erken dönemde çocuklara müzik yaşantıları kazandırılmalıdır. Okul öncesi dönemdeki müzik kavramı çocukların sadece şarkı söylemeleri anlamına gelmemelidir. Bu kapsamda, çocuğun bireysel ve sosyal gelişimine uygun şekilde bir çok aktivitenin birlikte ele alındığı sağlıklı bir müzik eğitiminden söz edilebilir. Bu aktiviteler arasında ses dinleme, sesleri ayırt etme, ses

retme alışmaları, nefes açma çalışmaları ve şarkı söyleme çalışmaları, ritim çalışmaları, yaratıcı hareket – dans çalışmaları ve müzikli hikâyeler yaygın olarak kullanılmaktadır. Müzik eğitimine, okul öncesi dönem eğitim programlarında yer verilmesine rağmen, anaokulu ğretmenlerinin müzik etkinliklerine yeterli önemi göstermedikleri ve müzik etkinlikleri kapsamında sadece çocukların şarkı söylemleri veya şarkı dinlemelerini desteklemektedir. Oysa okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri çerçevesinde, şarkı söylemek dışında çocuğun sesleri dinlemesi ve ayırt etmesi, ritim çalışmalarına katılması, müzikli öyküler dinlemesi, yaratıcı hareket ve dans uygulamalarına katılması beklenmektedir. Bu etkinlikler ile çocuklara, belirlenen hedeflere, müzik eğitimi üzerinden, farklı bir yoldan ulaşma imknı sağlanmaktadır. Bu döneme yönelik müzik eğitimi programlarının planlanması esnasında, çocukların doğal yetenekleri, müzik tecrübeleri, mevcut durumları ve gelişim düzeylerinin göz önünde bulundurulması ve çocuğun gelişim basamaklarına dikkat edilmesi gerekmektedir (ztrk, 2008: 34).

2. 4. 1. Ritim alışmaları

Müziğin en temel öğelerinden birisi ritimdir. Bu duygu çocukta çok erken dönemlerden itibaren görülür. Hatta bebeklik dönemlerinde müziğe verilen ilk tepki ritimdir. Moog, 1976 yılında yaptığı çalışmalarda 18-24 aylık bebeklerin çoğunun, kendilerine söylenen şarkıların ritimlerine kısa bir süre de olsa ritme uygun hareketlerle cevap verdiklerini ortaya koymuştur (Mertoğlu, 2002: 19).

Ritim çalışmalarında amaç, çocuğun sadece bazı ritim kalıpları öğrenmesi anlamına gelmemektedir. Çocuklarda ritim duygusu, bedensel yeteneklerini geliştirme,

çocuğun mutlu olmasını sağlama, olumlu bir kişilik geliştirmesi ve kendisini kontrol etmesine destek olmaktadır. Ritim çalışmalarıyla kazanılan ritim duygusu çocuğun güven duygusunun gelişimini destekleyeceği gibi, dengesinin, dikkatinin, tepkisinin, büyük ve küçük kaslarının gelişimine de destek olmaktadır. Bu sayede vücudun çeşitli bölgeleri ve organları arasındaki koordinasyonun sağlamsı, hareketlerde çeviklik ve incelik kazanılması kolaylaşmaktadır (Sun ve Seyrek, 1998). Ritim çalışmaları ile çocuklarda duyma yeteneği ve dikkat gelişmekte, müziğe eşlik etme, beraber çalma, söyleme ve hareket etme becerileri kazanılmaktadır (Öztürk, 2003, s.68).

2. 4. 2. Dinleme-Alglama, Ayırt Etme ve Ses Üretme Çalışmaları

Müzik eğitimi kapsamında çocuklara yönelik ses dinleme ve sesleri ayırt etme çalışmalarıyla çocukların çevrelerini daha iyi tanımaları ve anlamlandırmaları, çevreyi daha bilinçli dinlemeleri, duyduklarını ayırt edebilmeleri sağlanmaktadır. Bu çalışmalarda enstrüman olarak ses çıkarabilen her şey kullanılabilir (Alpaslan, 2010: 36). Bu kapsamda, her türlü çalgı, artan malzemelerle yapılan maketler, oyuncak çeşitleri, bazen insan vücudu bile kullanılabilir. Aktivite esnasında öğrenciler sesin kaynağını görmezler ve sesin hangi yönden geldiği, ne tür bir aletten çıktığı, sesin şiddeti konusunda bilgileri tahmin etmesi istenir. Bu faaliyetler çocuğun bilişsel gelişimini de desteklemektedir (Dikici Sığırtmaç, 2002).

Ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları müzik etkinliğinin yanı sıra drama etkinliğinde de grubun dikkatini bir noktaya yoğunlaştırabilmek için kullanılır. Bu çalışmalar esnasında çocuklar dikkatle dinleyecek ve kendi yaşantılarından transferler

yaparak etkinliğe katılabileceklerdir. Bu etkinlik çocuklar için önemli bir zihinsel aktivitedir diyebiliriz (Altaş, 2006).

2. 4. 3. Şarkı Söyleme Çalışmaları

Hangi tür ya da düzeyde olursa olsun genel müzik eğitiminin en önemli ve temel amacı, insanın doğal çalgısı olan “sesi” ile ilgili doğru davranışları kazandırmaktır. İnsan sesinin doğru alışkanlıklar kazanılıp kullanılması ve korunması ancak küçük yaşlarda başlayan bir eğitim ile gerçekleşebilir. Yapılan araştırmalar çocukların, yüksek sesle konuşma ve oyun oynama, çığlık atma ve bağırma; televizyon ve bilgisayar oyunları etkisi ile yanlış konuşma alışkanlıkları ve çeşitli ses bozukluklarına sahip olduklarını göstermektedir. Bu nedenle özellikle okul öncesi ve ilköğretim kurumlarında genel müzik eğitimi ve özellikle de ses eğitimi ihmal edilmemesi gereken önemli bir boyut olarak düşünülmelidir (Töreyn, 2008).

Çocukların yaş ve gelişimlerine göre seçilecek uygun şarkı, içerdiği kelime dağarcığı açısından aynı zamanda dil gelişimini de destekleyecektir. Çocuk kendisine sunulan şarkıdaki kelimeleri, anlamını henüz bilmesede ezberleyerek diline aktaracak, zamanla tanıyıp anlamlandıracaktır. Kelimeleri şarkının ritim ve ezgisine uygun şekilde söylemeye çalışan çocukların dil, ağız ve dudak kaslarının hâkimiyetinin artması ile beraber bir bütün halinde ses organlarını harekete geçirmesi, telaffuz açısından da faydalı olmaktadır. Müzik çalışmalarıyla birlikte çocuk, sesini yorulmadan, anlaşılır şekilde ve kontrol edilebilir bir tempoyla kullanması kolaylaşacaktır (Başer, 2004).

2. 4. 4. Müzik Parçası Dinlemeleri

Çocuğa zengin bir müzik ortamının sağlanması sınıfta müzik köşesinin oluşturulması ile gerçekleştirilebilir. Yaratılan müzik ortamında çocuk kendisini güvende ve özgür hissetmeli; müzik köşesi çocuğun rahatlıkla dans edip hareket edebileceği genişlikte düzenlenmelidir. Müzik köşesi evcilik, marangozluk gibi gürültülü köşelerin yakınına, kitap ve masa faaliyetleri gibi sessiz alanların uzağına yerleştirilmeli, sınıftaki boş alanın yakını tercih edilmelidir. Müzik materyalleri çocukların rahatlıkla alıp kullanabilecekleri şekilde yerleştirilmelidir. Çocukların bağımsız hareket edebilmelerini sağlamak amacı ile köşede bulunan CD'lerin üzerine içindeki müziği hatırlatabilecek resimler yapıştırılmalıdır (Dikici Sığırtmaç, 2005).

Müzik dinleme çalışmalarının çocukların duygusal ve sosyal gelişimine katkıları vardır. Çocuk müzik dinlerken susmayı, dikkatini yoğunlaştırmayı, arkadaşlarının sessizce müzik dinlemesine saygı göstermeyi öğrenir. Kulağı doğru ve güzel seslere alışır, estetik yönden gelişir, müzik dinleme alışkanlığı kazanır. Büyüdüğünde de boş zamanlarında müzik dinleme alışkanlığını sürdürür. Bu yolla kişiliği, duygusal ve soysal yönden gelişir (Sun ve Seyrek, 2002).

2. 4. 5. Ritmik ve Yaratıcı Dans

Müziğin ritmine uygun şekilde gerçekleştirilen ve estetik değeri olan düzenli bedensel hareketlere dans, yalnızca müziğin ritim ve temposuna uygun şekilde, bireyin içinden geldiği gibi, doğaçlama olarak yapılan danslar da yaratıcı dans olarak ifade edilebilir. Duygu ve düşüncelerin daha büyük bedensel hareketlerle (zıplayarak,

yuvarlanarak, sallanarak, koşarak, sıçrayarak, tepinerek) dışa vurulması rahatlatıcıdır. Bu sayede dışa vurulan enerji kullanılmış olur, gerilim azalır (Öztürk, 2003: 82).

Müzik ve hareket çalışmaları sırasında öğretmen şunlara dikkat etmelidir (Tezel Sahin, 2006: 81-88):

- Çalışmaya göre büyük grup veya küçük grup şeklinde yapılabilir.
- Sınıf içinde ve dışında çocukların serbest hareketleri için uygun alanlar sağlamalıdır.
- Çalışmaları çocukların gelişim özelliklerine göre belirlemelidir.
- Çalışmalarda teyp, CD çalar gibi araçlar ve farklı müzik türlerine yer vermelidir.
- Çocukların kendiliğinden gelişen şarkılarına, anlatımsal hareketlerine karşı kabul ve takdir edici bir tutum sergilemelidir.
- Çocukların bu deneyimleri sadece belirlenmiş olan müzik saatinde değil gün boyunca yaşamasına fırsat verilmelidir.

2. 4. 6. Müzikli Hikâyeler

Müzikli hikâyeler, seslerin uygun şekilde kullanımı için tasarlanmış öykülerden oluşmaktadır. Çocukların hikâyeye okurken, hikaye kitabındaki resimlere yönelik konuşmak, şarkı söylemek ve çeşitli taklitler yapmak istedikleri bilinmektedir. Çeşitli nesne ve enstrümanlardan çıkan sesler, doğada mevcut bazı doğal seslere benzetilmektedir. Çocuklar müzik aletleri kullanarak seslere eşlik etmektedirler (Dikici Sığırtmaç, 2005: 65).

Ortamdaki kayıttan çalınan veya canlı yapılan müziğe uygun vücut hareketleriyle eşlik edilmesi, şarkılar içeren oyunların oynanması, orff çalgıları, ritmik temalarla zenginleştirilmiş öykü ve şiirler, müzikle uyumlu halk oyunları sayesinde hareketlere esneklik, koordinasyon, çeviklik kazandırılmaktadır. Bu yolla çocuklar ritmik vücut hareketleri sayesinde kendilerini ifade etme becerilerini geliştirebileceklerdir (Dündar, 2003: 173).

2. 4. 7. Müzikli Canlandırma Çalışmaları

Müzikli dramatizasyon çalışmalarında, hikâyeyi önce öğretmen anlatır. Seslerle çalışılan aşamada hangi sesin nelerle çıkarılabileceği sorgulanarak çocukların tercih edecekleri malzemeler belirlenir. Hikaye içinde geçen seslerin ve rollerin durumunda ögre çocuklar arasında görev paylaşımına gidilir. Aynı anda hikâyeye dramatize edilirken, çocukların da uygun noktalarda seçmiş oldukları aletlerle ses efektleri çıkararak eşlik etmeleri sağlanır. Bu arada öğretmen de, hikâyede geçen olaylara göre araya girerek sözel bilgilerle sürece destek sağlayabilir. Hikâyeye akışı esnasında sadece sesler değil, aynı zamanda çeşitli ritimler, şarkılar, müzikler ve hikâyenin esasına yönelik kısa anlatım cümleleri de kullanılmaktadır. Örneğin; hikâyede kayık ile bir adaya yolculuk planlanması halinde, hikâyeye başlamadan önce, çocukları konuya ısındırmak amacıyla birlikte bir şarkı söylenebilir. Bu arada çocukların da kısa cümlelerle konuya giriş yapmaları istenebilir. Kullanılan cümlelerin çeşitli duyguları yansıtan farklı ses tonlarıyla veya çeşitli hızlarda, şiddetlerde ifade edilmesi istenerek, kendi seslerini tanımaları ve vurgulamalarını uygun şekilde kullanabilmeleri sağlanmaktadır (Dikici Sığırtmaç, 2005: 65).

Müzikli oyunlaştırma çalışmalarında, çocukların bildikleri şarkıları oyunlaştırmaları şeklindeki uygulamalara yer verilebilir. “Dramatize edilen şarkılarda roller belirlenir ve çocukların da istek, ilgi ve becerileri göz önünde bulundurularak dağıtılır. Geri kalan çocuklar “koroyu” oluştururlar” (Öztürk, 2003: 78). Bu uygulama sayesinde öğrenilen şarkılar tekrar edilip, pekiştirilebilir.

2. 5. Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Eğitimin bütün alanlarında olduğu gibi okul dönemde verilen öncesi müzik eğitiminde de belirlenen hedeflere ulaşabilmek için, etkinliği kanıtlanmış bir planlama, yöntem ve tekniklerin algılanıp benimsenmesi şarttır. Bu dönemde müzik etkinliklerini gerçekleştirirken, çocukların gelişim aşamalarına yönelik en uygun ve etkili eğitim ortamının belirlenmesi, öğretmenlerin bu yaş grubuna yönelik öğrenme-öğretme süreçlerine hakim olmaları ve öğretim stratejileri hakkında deneyim sahibi olmalıdırlar (Tuğrul, 2003: 83-84).

2. 5. 1. Orff Yaklaşımı

Carl Orff, 10 Temmuz 1895'te Münih'te doğar. Müziğe olan ilgisi, küçük yaşlardan itibaren ailesinin dikkatini çeker. 1901 yılında ilkokula başlayan Carl Orff, 1914 yılına kadar Münih Müzik Akademisi'nde eğitim aldıktan sonra, orkestra yönetmenliğine başlar. 1923'te dansçı Dorothe Günther ile tanışır. Günther'in hayali jimnastik, ritmik ve dans eğitiminin temellerinin verilebileceği bir okul kurmaktır. Orff'un da fikirleriyle Günther-Schule kurulur (Tuncer, 2012).

Günther Schule'nin kurulması Carl Orff için yeni bir yaratıcılık alanının da başlangıcı olmuştur. Ağırlıklı olarak vurmalı çalgıların kullanıldığı bu okul ona ritim,

müzik ve hareketin yeni bir bileşimi olan, yani Orff Schulwerk'i yaratması için en ideal ortamı sağlar (Erol, 2002: 3). Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff çocukluğundan itibaren Avrupa'nın önemli merkezlerinden Münih'teki kültür ve sanat ortamından etkilenir. Bu yapı onun sanatçı kişiliğinin oluşmasına büyük katkı sağlar. Dalcroze'un beden eğitimi-müzik eğitimi anlayışı, Rudolph von Laban ve Mary Wigman'ın dans alanındaki o dönemde çığır açan çalışmaları da Carl Orff'un müzik eğitimine bakış açısında etkili olur (Özevin, 2009: 1).

Günther-Schule'da bir müzik direktörü olarak Orff, öğrencilerin müzik eğitimlerinden sorumlu olduğu bir dönemde, okul yöneticilerinden biri olan Günther de teorik dersler vermiştir. Bunu takip eden altı yıl boyunca adeta bir deneme ve keşif süreci olmuştur. Orff'a göre Schulwerk'in doğumu kendisinin müzikoloji, müzik eğitimi ve çeşitli danslarda deneyimli ve bilgi sahibi çalışma arkadaşları sayesinde gerçekleşmiştir. Bahsettiği arkadaşları içerisinde en önemlileri okula öğrenci gelip, ardından Orff'un çalışma arkadaşları olarak devam eden Gunild Keetman ve dansçı Maja Lex olmuştur (Gürgen, 2007: 24). 1925'te Günther-Schule'ye öğrenci olarak giren Gunild Keetman, okula başladığı andan itibaren Orff'un dikkatini çekmiştir. Orff onun hem müzik hem de hareket konusunda doğal bir yeteneğini olduğunu düşünmekte; fikirlerini uygulamaya koymaya ve denemeye yardımcı olabileceğini düşünmektedir. Bu nedenle Keetman'a mezun olduktan sonra Günther-Schule'de kalmasını ve birlikte çalışmalarını teklif eder (Erol, 2002: 3).

1930'lu yıllarda Orff'un eğitim yaklaşımı Almanya'da giderek tanınmaya başlamış, Günther Okulu'nun araştırmaları ise, dünya çapında ilgi çekmeye bağlamıştır (Kalyoncu, 2006: 2). 1948 yılında Bavyera Radyosu bir çocuk programı esnasında

panovski tarafından Orff ve Keetman'ın bir eserinin çalınması sonucunda Orff, çocuklara yönelik eğitsel bir radyo programı hazırlamak üzere teklif almıştır (Gürgen, 2007: 25).

Orff ve Keetman 1948 yılında Bayern Radyosunda "Orff Schulwerk, Çocuklar İçin Müzik" adlı bir program yapmaya başlarlar. Programın çıkış noktası Bayern çocuk şarkıları ve tekerlemeleridir. Büyük ses getiren bu programda, müzikler çocuklarca çalınıp söylenmekte, dans edilmekte ve yaratıcı keşiflere çıkılmaktadır. Zamanla programdan etkilenen öğretmen ve öğrenciler radyoyla yetinemeyerek bu müzikleri kendileri çalmak ve söylemek isterler. Aynı zamanda programda kullanılan çalgılara da büyük bir ilgi ve ihtiyaç doğduğunu fark eden Orff 1949'da Orff çalgılarını üreten Studio 49 fabrikasının kurulmasına ön ayak olur (Erol, 2002: 3).

Bu eğitim stratejisi ilk olarak 1948 yılında bir radyo programı dizisi ile adını duyurmuş ve iki temel gelişme ile eğitimciler tarafından kabul görmüştür. Bu iki gelişme ise, beş ciltlik Orff- Schulwerk'in "Çocuklar İçin Müzik"i (Music für Kinder) yayımlanması ve "Stüdyo 49 Çalgı Fabrikası"nda ksilofon ve glockenspiellerin (glokenşipil; küçük çan) üretimidir (Toksoy ve Beşiroğlu, 2006: 27). Radyo programlarının sonuçlarını düzenli bir şekilde kaydetmiş olan Orff ve Keetman, bu sonuçlardan hareketle beş bölümden oluşan ve literatürde çok önemli bir yere sahip olan "çocuklar için müzik" adlı kitap dizisini hazırlarlar. Bu kitaplar temel olarak, çocuklarla ritmik ve melodik eğitim üzerine yapılan çalışmalardan oluşmaktadır. Bölümler arasında konuşma alıştırmaları, şarkılar, tekerlemeler, oyun parçaları ve dramatizasyon önerileri yer almaktadır. Bu materyallerin temel amacı eğitimde notalara sadık kalarak

tekrarlar yapmak yerine, çalışmalarını değişikliklerle süslemek ve canlandırmalarla aktif katılımını sağlamaktır (Erol, 2002: 3,4).

1951 yılında Salzburg Mozarteum Konservatuarı, Keetman'dan ders vermesini talep eder. Bu vesileyle Keetman, normalde radyo programlarından verilmesi mümkün olmayan hareket eğitimini çocuklar ve gençlere tanıtmıştır. Keetman'ın farklı yaş gruplarıyla yapmış olduğu çalışmalar, değişik ülkelerdeki konservatuarların dikkatini çekmiş ve elementer müzik bu ülkelerde de uygulanmaya başlamıştır. Bu gelişmelerle birlikte Schulwerk uluslararası çapta ilgi görmeye başlamıştır (Gürgen, 2007: 25).

1961'de Mozarteum Akademisi'nde Orff-Schulwerk merkezi açılarak, Orff ve Keetman yönetiminde düzenli seminerler verilmeye başlanır. 1963'te Orff Enstitüsü açılır. Elementer müzik ve hareket eğitimi için ilk öğretmenler yetiştirilmeye başlanır (Erol, 2002: 4). Bu enstitünün çabaları ile Orff eğitim anlayışı uluslararası çapta yaygınlaşmıştır. Çeşitli ülkelerden öğrenci, öğretmen, araştırmacı, terapist, müzik ve dans pedagogları, tıpkı günümüzde olduğu gibi bu enstitüde yapılan eğitim programlarına ve çeşitli kurslara katılmışlar, Orff-Schulwerk'i didaktik ve metodik yönleriyle öğrenme şansı yakalamışlardır. (Kalyoncu, 2006: 3).

Orff Schulwerk'in geçmişi ile ilgili en önemli noktalar şunlardır (Kugler, 2003: 40):

1. Orff-Schulwerk'in ilk şekli olan Elementare Musikübung 1932-1935 yılları arasında yayınlandı ve bir jimnastik ve dans okulunda genç yaşlarda yetişkinlerin çalışmalarında kullanıldı. Bu kitap, yetilerin vurmali çalgılar ve blok flüt çalmak üzere geliştirilmesini ve ayrıca kişiye kendi müzik parçasını dansla biçimlendirmesini kazandırmayı hedefliyordu.

2. İkinci şekliyle Orff-Schulwerk, Musik für Kinder adı altında 1950-1954 yılları arasında yayınlanmıştır. Devlet okullarında ders kitabı olarak düşünülmüş ve önce radyo yayınları aracılığıyla yaygınlık kazanmıştır.

2. 5. 1. 1. Orff Yaklaşımının Müzik Eğitim Felsefesi

Orff'un hedefi yalnızca müzik teorisine yönelen bir öğrenmeye destek vermek değil, devinim ve ritimden yola çıkarak hazırlanacak yeni bir müzik eğitim tarzını ortaya çıkarmaktır. İnsanın kendini ifade şekilleri olan konuşma, devinme, şarkı söyleme ve dans etme gibi eylemler erişkinlerden farklı olarak, çocuklarda birbirlerinden çok keskin çizgilerle ayrılmamıştır. Orff, bütün bu davranış paternlerini birbirine ilişkili bir şekilde elementer müzik çatısı altında toplamıştır (Kalyoncu, 2006: 2).

Elementer müzik, Orff'un tanımıyla, hareket, dans ve dil ile bağlantılı bir müziktir. Ancak, daha içten ve derinden bakıldığında elementer müziğin hareket, dans ve dil ile bağlantılı olmaktan ötede, hareket, dans ve dil ile birlikte iç içe bir müzik olduğu görülür (Uçan, 2003: 11).

Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi/Orff-Schulwerk kapsamında Müzik ve Dans Pedagojisi, müziğe bir giriş yolu arayan çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin müzik ve dansla ilgili deneyimler kazanmalarını hedeflemektedir. Elementer müzik ve hareket eğitimi, insanı bütün antropolojik boyutlarıyla ele alır ve öğrenme esnasında tüm duyularını kullanmasını sağlar. Bu yöntemde ses çalışmasından, hareket ve danstan, çalgı çalmaktan, bilinçli müzik dinlemekten, çizmekten, nota yazmaktan ve zihinsel kavrayıştan hareket edilerek öğrenme olanakları bir bütünlük içerisinde ele alınır. Bu

sayede müzik, dil ve hareket birliğini sağlanarak, müzik ve dansla sürekli farklılaşan ifade biğimleri kullanılır (Jungmair, 2003: 51).

Elementer müzik ve hareket eğitimlerinin dayandığı temeller insanın içinde var olan ritim koşullu hareket, dil ve müzik bütünlüğüdür. Buradan hareketle insan her bir alanda kendi becerilerini ve yeteneklerini geliştirir, olgunlaştırır ve bunları kişiselleştirebilir. Bunlar dili, müzik yapmayı ve dans etmeyi bir merkezden karakterize eden ifade nitelikleridir. Böylece dil ifadesini kendini diğerleri yanında, bedende taşınan canlandırıcı konuşmada bulur; önce meknda ve kendi bedeninde öğrenilen hareket (veya daha sonra da gösterilen hareket), kendi dinamiği, söz dizisi veya "hareketli müzik yapma" için temel oluşturur; dans, kendi ritminden veya içselleştirilmiş ritimden çıkararak zlen müzik-hareketdir; böylece deneneni, yaşanan, insanın kendi resmi, dili, müzik ve dansla ifade edilir, "resmi çizilir", "hareketli resmi" de olur (Jungmair, 2003: 6).

Elementer müzik belli bir yaşla sınırlı değildir. İnsan mr boyunca öğrenebilir, yaratıcıdır, merak eder ve başka insanlarla birlikte etkin ve yaratıcı olmaya gereksinim duyar. Gelişim psikolojisindeki son gelişmeler ve çeşitli ömrü boyu öğrenme konseptleri elementer müziğe uygun referans teorileri sunmaktadır (Cubasch, 2003: 12). Carl Orff anlayışı çerçevesindeki elementer müzik ve hareket eğitiminin odak noktasında kendiliğinden hareket eden, oynayan, konuşan, müzik yapan, dans eden insan vardır. İnsanın bu kendi kendine harekete geçebilme, davranma, biçimlendirme yeteneği öğretmene, bu insana bireysel anlatım biçimlerinin ortaya çıkarılmasında yardımcı olmak, onu yaratıcı biçimlendirmeye heveslendirmek için başlangıç ve bağlantı noktaları sunar. Orff'un elementer müzik ve hareket eğitimi insanın bütün

duygu ve algılama organlarını kapsar ve bunları çalıştırır. Sezgisel kavramak, gözlemek, keşfetmek, oynamak ve alıştırmak, doğaçlamak ve biçimlendirmek insanın giderek deneyim kazanımlarını yansıtmamasını, ruhsal tatminini ve kendine uygun becerileri benimsemesini sağlar (Jungmair, 2003: 5).

Orff-Schulwerk bir yöntem midir? "çocuklar için müzik" kitaplarının hiçbir cildinde, kitabın sonundaki notlara varıncaya kadar hiçbir yerde okuyucu, kendi eğitsel davranışını belirleyecek bir anlatımla karşılaşmaz. Bir yönlendirme aradığında, kitapların yapısında sanal bir "yöntem", elementer bireşimli bir oluşumun yöntemini bulur: basit ritmik ve melodik yapı taşlarından bir bütün oluşturmak, yalından karmaşığa, yalın bir yapıdan karmaşık olana, pentatonikten başlayıp modal dizilere gelişerek kadanslı armoniye ulaşmak. Orff şöyle açıklar; "Schulwerk'in her aşamasında kişinin kendini geliştirmesi teşvik edilir; öğrencinin kendi müziğini yaratması ve doğaçlaması, yani etkin olması amaçlanır" (Jungmair, 2003: 20).

Carl Orff'a göre; kimsenin görmezden gelemeyeceği gibi, bugün ilginin odağını oluşturan müzik uzmanlık eğitimi değil, uzman olmayanlara müzik eğitimidir. Müzik amatörleri sanat müziğini amatörce icra etmemeli, bunun yerine kendisi için uygun olanla uğraşmalıdır. Bu uzman olmayanın aşağılanması değildir. Onu yüceltmektir. Hedef, tümüyle, eski çağlarda örneğine rastladığımız, amatörlerin yaptığı canlı müzik gibi, müzik uzmanı olmayan kimselerin oluşturduğu bir müzik ve müzik çalışmasıdır. Bu amatör eğitimi, her türlü gelişmiş enstrümanla yapılacak uzmanlık öğreniminden önce, temel elementer müzik öğretisi olarak uygulanabilir. Çocuklar ve yetişkinler için dersin başlangıcı prensipte aynıdır. (iki durumda da farklılığı yaratan doğal koşullardır) insandan yola çıkılır. Çocukta çıkış noktası oyun dürtüsü, yetişkinde ise hareket

dürtüsüdür. İnsanın içinde kendiliğinden var olanla, kendini ifade etme olanağıyla başlamak, dersi biyolojik olana yönlendirir ve aynı zamanda gelişimin mantığını verir. Bu gelişim öğrencinin kendi gerçekliğinin izin verdiği noktaya ulaşabilir, ulaşmalıdır da. Ancak en alt basamaklarda da kesin bir sonuca varabilmelidir (Jungmair, 2003).

Müzik, dans ve konuşmada temel eleman olan ritim ile başlayan Orff, bu üçünü bir potada eritmektedir. Aynı zamanda doğaçlamanın ve yaratıcılığın da bu öğretim sürecindeki etkisi belirgindir. Orffun öğrencilerinin çoğunun müzik eğitimine dair bir geçmişleri olmadığı için ritim oluşturmak amacıyla çeşitli beden sesleri, jestler ve mimikler kullanılmıştır. Orff, ilk ve en doğal ses kaynağı olarak düşündüğü insan sesini kullanmıştır. Bununla birlikte çeşitli şekillerde ve boyutlarda ve farklı sesler veren davulları önemsemiştir. Doğaçlamalarının tümünde, konuşma ve şarkılarında ritmik ostinatolar kullanmayı tercih etmiştir. İlk zamanlarda Orffun müfredatında enstrüman olarak sadece piyano mevcuttu. Ancak zaman içerisinde basit melodik perküsyon çalgılarını elementer müzik yapmak için elverişli bulmuş ve çalgı yapımı ile ilgilenen bir arkadaşından da yardım alarak "Orff çalgıları"nı meydana getirmiştir.(Gürgen, 2007).

2. 5. 1. 3. Orff Çalgıları

İnsanın yaratıcı süreci, beden, şarkı söyleme gibi süreçler yukarıdaki başlıklar altında da incelenmiştir. Orff yaklaşımının adıyla birlikte tanımlanmaya başlanan ve hem ritim hem de melodi meydana getirmede başlangıç çalgısı olarak kullanılan araçlar Orff çalgılarıdır.

1926'da arkadaşları Orff'a bir Afrika ksilofonu olan "marimaba"yı hediye ederler. O güne kadar sadece vurmali çalgılar, piyano ve klasik enstrümanları kullanmış

olan Orff, tanıştığı bu yeni enstrümana hayran olur. Saatlerce bu çalgıyla doğaçlama yapar. Uzun zamandır melodik vürmalı çalgıyı sonunda bulmuş olur (Erol, 2002: 3).

Karl Maendler ve Klaus Becker ile ortak çalışma sonucu geliştirilen çalgılar doğuştan bedensel olarak yapılan müziğe karşılık gelir. En basit biçimde, önceden bir bilgiye sahip olmadan çalınabilir. Çeşitli büyüklükte ve farklı sesli davullar, büyük davullar, büyük ziller, zilli tepler, ksilofonlar, metalofonlar ve glockenspieller, blok flütler, basit telli çalgılar bu sürekli geliştirilebilen ses gövdesinin temel paçalarıdır. Toplam olarak bu enstrümanlar, tek başına bir çalgının çalınmasından öte, özellikle birlikte grup ve ensemble müzik yapmaya uygundur. Werner Thomas bu çalgıların, çalanın basit arayışını derhal yanıtladıklarına dikkat çekiyor. Klaus Oberbock bunları kendi bedeninden uzayan ifade organları olarak tanımlıyor. Ses ve tını çalanın nesnelleşen iç tepkileri olarak duyulabilir, görülebilir hâle geliyor ve böylece duyu organları tarafından algılanıyor (Jungmair, 2003: 5).

Sesin keşfi çevre sesleriyle ve kontrol edilemeyen seslerle başlar. Bir kapının çarpması, uçağın geçmesi, köpeğin sesi. Ardından organize edilmiş seslere geçilir; davul sesi, iki bagetin birbirine vurulması gibi. Çocuklar sesin nitelikleriyle oynar ve bunları betimler. Nitelikten kasıt metal sesler, ahşap sesleri, yumuşak ve sert sesler. İlk enstrümanların bilinen çalgılar olması gerekmiyor. Çocuklar tarafında yapılmış çalgılar da kullanılabilir. Bu ilkel enstrümanlarla, limitleri olan, başı ve sonu olan sesler üretilir. Ses kaynakları benzerliklerine göre gruplara ayrılır. Sonra bunlar parçalara ayrılır ama performans için değil, keşfediş sürecinin gelişimi için ayrılmıştır.

2. 5. 2. Suzuki Yöntemi

Suzuki'nin felsefi fikirlerine dayanan "Suzuki Yetenek Eğitimi", Ana Dil Yöntemi olarak da bilinir. Suzuki çocuklarla yaptığı müzik çalışmaları sırasında, çocukların kendi dillerini küçük yaşta, ilk önce dinleyerek, sonra tekrarlar ve kopyalama aracılığıyla dili kullanarak ve grafik semboller aracılığıyla yazıp okuyarak nasıl da kolayca öğrenebildiklerini fark etmiştir. Bunun sonucu olarak, müzik yeteneğinin doğuştan gelen bir yetenek değil, doğru eğitimle herkesin geliştirebileceği bir beceri olduğu savını geliştirmiştir.

Bu yöntemde eğitim bireyseldir, çocuğun gereksinimlerine göre düzenlenmektedir. Yöntemin başarısı aile- öğretmen işbirliğine dayanmaktadır. Çocuk ana dilini tam olarak öğrendiğinde okuma- yazma öğrenir yaklaşımından yola çıkılarak müzik eğitimi verilmektedir (Çimen, 2006). Bu yöntemde çocuk üç yaşından itibaren keman çalmaya başlar. Düzeyi iyi olan öğrencileri dinler. Her öğrenci şarkıları, alıştırılmaları aynı sıra ile öğrenir (Bozkaya, 2001). Çocuğun iyi bir düzeye gelmesi için parçaları sürekli tekrar etmesi gerekmektedir.

Suzuki, bireyin konuşabilmesinde ve öğrenmesinde olduğu kadar becerilerinin gelişiminde de çevresel koşulların oldukça etkili olduğunu düşünmüştür. Bu düşüncesine istinaden keman eğitiminin de iyi bir çevresel ortamla kolaylaşabileceğini öne sürmüştür. Genetik faktörler dışında, çocukların dış uyaranlardan etkilenecek yeteneklerini geliştirebileceklerini savunmaktadır. Yetenek eğitimi kişisel bir süreçtir, bireyin ihtiyaçları ve dikkatine göre ayarlanmalıdır. Suzuki, müzik eğitimi ile sanatçı yetiştirmekten ziyade çocuklardaki müzik potansiyelinin geliştirilmesini hedeflemiştir.

Suzuki piyano okulu, çeşitli teknikleri içeren ve dünyaca ünlü, sevilen şarkılardan oluşmaktadır. Okulda özel bir teknik çalışmaya gerek yoktur, etüt uygulaması koyulmamıştır. Çocuklar bu parçalar üzerinde çalıştıkları esnada farkında olmadan teknikleri de öğrenmektedirler. Suzuki derslerinin yapılandırılması ve eğitim süresi öğrencilerin yaşları ve gelişim düzeyi ile ilişkili olsa da temelde dört esası vardır. Bu esaslar nota okuma, teknik, suzuki repertuarının çalışılması ve öğrenilmiş şarkıların yeniden gözden geçirilmesi. Öğrencinin yaşı göz önünde bulundurularak ilk zamanlarda nota okuma konusunda esnek davranılabilmektedir. Suzuki yöntemi öğrenmenin erken yaşta gerçekleşmesi, belirli konulara odaklanabilme, hafızanın geliştirilmesi, müzik duyarlılığı, özsaygı ve güven duygularının geliştirilmesinde etkilidir (Gürgen, 2006: 91).

2. 5. 3. Zoltan Kodaly Yöntemi

Zoltan Kodaly iyi bir müzisyenin özelliklerini iyi eğitilmiş kulak, iyi eğitilmiş zekâ, iyi eğitilmiş kalp ve iyi eğitilmiş el olarak sıralamaktadır. Ona göre bu özelliklerin tümü birlikte gelişmelidir. Birinin geride kalması ya da ileri gitmesi, bir yanlışlık olduğunu göstermektedir (Gültek, 2007). Küçük çocukların eğitimleri ile ilgilenen Kodaly, eğitimin mümkün olan en erken yaşta başlaması gerektiğine inanmış, okul öncesi döneminde başlayan sürece odaklanmıştır. Ona göre ana dil çok önemlidir. Çocukların bir dili öğrenirken sürekli olarak duyarak/dinleyerek geliştirdiklerini düşünen Kodaly, onların örnek kişileri dinleyerek şarkı söyleme yeteneklerini de geliştireceklerini vurgulamıştır (Özeke, 2007).

Kodaly yaklaşımının altında yatan felsefeler şunlardır:

1. Dilde okuma-yazma yeteneği olan herkes müziksel okuma-yazma yeteneğine de sahiptir: Müziksel okuma-yazma sadece seçilmiş birkaç kişinin özelliği değil, herkesin genel bir bilgi edinmesi gereken konudur. İnsanoğlunun müzik okumayı öğrenme konusunda kelimeleri okumaktan daha az yeteneği olduğuna inanmak için herhangi bir sebep yoktur. Kodaly okul programında müzik eğitiminin hak ettiği yeri alması ve toplumda sanat dalları arasında müziğin takdir edilmesi için de mücadele etmiştir.

2. Şarkı söyleme müzisyenlik için en iyi temeldir: Küçük bebekler müziksel sesler çıkarır. Şarkı söyleme çocuklar için sesi beslemek ve işlemek -ki bu enstrümana herkes sahiptir- hem kullanışlı, hem de etkilidir.

3. Eğitim için bir temel olarak kullanılan esas konu müzik, programın kalbinde olmalıdır: müzik, çocuğun gelişiminde herhangi bir konudan çok daha fazla ve her yönden -duygusal, entelektüel, estetik ve fiziksel- katkı sağlayabilir.

Kodaly yöntemi gelişimsel bir yöntemdir. Kültürel halk şarkıları ve şarkılı oyunlar aracılığı ile ritim, melodi, armoni, form, tını, doku ve ifade öğretiminin yanında şarkı söyleme, hareket, nota okuma, nota yazımı ve müzik analiz becerilerini de içeren bu yöntemde (Gürgen, 2009); “ta”, “ti” ve “tri” gibi ritmik heceler kullanılmakta, ritmik duyarlılık hareket ve ritim oyunları ile işlenmekte, çocukların görerek ve duyarak temel vuruşları algılamaları sağlanmaktadır (Bozkaya, 2001). Kodaly çocukların yarım sesleri temiz söyleyemedikleri düşüncesi ile “do-re-misol- la” seslerinden oluşan pentatonik dizinin öncelikle kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Bu yöntemde seslerini kullanmada belli bir beceri kazanan öğrenciler isterlerse daha sonra çalgı

kullanabilmektedirler. Bu çalgı blok flüt olarak önerilmektedir. Ancak öğrenciler diğer üfleme ve yaylı çalgıları da çalabilirler (Bozkaya, 2001).

2. 5. 4. Dalcroze Yaklaşımı

Dalcroze yaklaşımı, Émile Jaques-Dalcroze tarafından, Kodaly, Orff gibi müzik öğretim yaklaşımlarından önce oluşturulmuş bir müzik öğretim yaklaşımı olarak 20. yüzyılda geliştirilmiş ilk müzik eğitimi felsefelerindedir. Jaques-Dalcroze, İsviçre'li ve Viyana'lı konservatuvarların sağlam geleneksel müzikal alt yapısıyla yetişmiştir. Annesi, Pestalozzi'nin eğitim anlayışını benimsemiş bir müzik öğretmenidir. Annesinin bu anlayışı, Dalcroze'u daha genç bir öğrenciyken etkilemiştir. Onun müzik öğretim yaklaşımının tam olarak ne zaman başladığını söylemek zor olmakla birlikte, Cenevre Konservatuvarı'ndaki armoni ve solfej öğretmenliği dönemi, felsefesinin başlangıcı için belirleyici bir noktadır. Bu dönemde çok sayıda öğrenciyle karşılaşması öğretim yaklaşımının felsefesini oluşturmasında ve geliştirmesinde etkili olmuştur (Tuncer, 2012: 11-14).

1881 yılında oyunculuk, yazma ve müzikle ilgili bir topluluk olan Belles-Lettres'a katılan Dalcroze, burada kendinin de oynadığı ve şarkı söylediği birçok müzikal yazmıştır. Bu performanslarındaki başarısı onu beste yapma yeteneğini geliştirmeye itmiştir. 1884 yılında Dalcroze, Leo Delibes ve Gabriel Faure gibi bestecilerle çalışmak ve Comedie Francaise'ın oyuncu üyeleriyle çalışmak üzere Paris'e gitmiştir. Bu süre içerisinde Dalcroze'un sonradan geliştireceği ritim ve müzikal eğitim yaklaşımının çekirdeğini oluşturacak, ritim ve müzik deneyimleri hakkında etkin bir teorisyen olan İsviçre'li Mathis Lussy ile çalışmıştır. 1887'de Viyana Konservatuvarı'nda besteci Anton Bruckner ile besteleme üzerine çalışmış ve

mezuniyetinden sonra Cenevre'ye bir oyuncu, besteci, şarkıcı, şef, piyanist ve etnomüzikolog olarak geri dönmüştür. Tüm bu eğitimden sonra kendi kariyerini şekillendirmeye başlamıştır (Tuncer, 2012).

Dalcroze kariyerine eğitimci olarak armoni ve solfej dersleri verdiği Cenevre Konservatuvarında başlamıştır. Büyük etkiler yaratan devrim niteliğindeki eğitsel fikirlerinin çoğunu buradaki solfej derslerinde sınamıştır (Özal, 2007: 2).

Dalcroze, 1892'de Cenevre Konservatuvarı'nda solfej ve armoni profesörü olarak çalışırken, kendi solfej sınıflarındaki öğrencilerinin müzikal algılarında önemli noktalar keşfeder. Öğrencilerin müzikal olarak yazabildiklerini fakat tam olarak bir duyuş yakalayamadıklarını, müziğin hareket dinamikleriyle ilgili olarak herhangi bir zaman algısını oluşturamadıklarını fark eder. Bunun üzerine öğrencileriyle duyuş egzersizleri çalışmaları yapmaya başlar (Mead, 1996: 38). Ayrıca yine Cenevre Konservatuvarı'ndaki piyano öğretmenliği sırasında öğrencilerinin çalgı çalma konusunda teknik açıdan yeterli olmalarına rağmen, mekanik ve anti-müzikal yapılarını, müziği ifade ederken yeterince hissedemediklerini gözlemiştir. Bu gözlemleriyle öğrencilerin kulak, göz ve beyinleri ile vücutları arasındaki uygun koordinasyonu sağlayamadıklarını düşünmüştür. Bu yüzden eğitilmesi gereken ilk enstrümanın insan vücudu olduğunu fark etmiştir (Akkuş, 1998).

Dalcroze geliştirdiği metodu geniş bir kitleye ulaştırmak büyük çaba gösterdi. Fakat dönemin zor şartları bu çalışmaları yapmasını engelledi. 1906 yılında metodun halka açık hale getirildi ve 1910'da Alman sanayici Wolf Dohrn'un desteğiyle, Dresden'in dışındaki Hellerau bölgesinde kendi yöntemini uygulayacağı bir okul kurdu. 1914'te Birinci Dünya Savaşı başladı ve okul kapatıldı. Bunun üzerine yeniden

Cenevre'ye dönen Dalcroze, burada küçük bir merkez kurdu. 1920'lerde Paris'e giderek Ysaye, Millhaud ve Les Six gibi zamanın meşhur müzisyenleriyle çalıştı. Ancak, eğitim alanındaki fikirleri beklediği ilgiyi görmedi. Bunun üzerine yeniden Cenevre'ye döndü ve hayatını kendi metodunu geliştirmek ve yaygınlaştırmaya adanmaya karar verdi (Özal, 2007: 2-3).

1926 yılında ilk uluslararası eurhythmics kongresini düzenlendi. Dalcroze, 1950'de hayatını kaybetti. Metodu ve çalışmaları ise enstitüsünden mezun ettiği öğrencileri tarafından sürdürüldü (Erdal, 2005).

2. 5. 4. 1. Dalcroze Yaklaşımının Müzik Eğitim Felsefesi

Öğrencilerinin hissetme, duyuş, yaratma, duygu, hayal etme, hafıza, müziği okuma-yazma ve müziği yorumlama becerilerini geliştirmeleri temel ilke edinen Dalcroze, kabul gören müzik anlayışından farklı bir anlayışı yaratmaya çalışarak var olan eğitim anlayışını değiştirmeye çalışmıştır. Dalcroze, müzik eğitimde müzikal bir algı, deneyim yaşatmadan, solfej ve teori eğitimine geçişi kabul etmemektedir. Ona göre müzik ilk olarak kişisel bir deneyim ve doğaçlama alanıdır. Müzik jazz, rock, etnik, barok, klasik ya da romantik olabilmektedir, lakin öğrencinin müziği öğretmenin ön yargılarından etkilenmeden keşfetmelidir. Öğrencinin müziği kendi davranışları, şarkı söylemeleri ve oyunları ile keşfetmesi gerekmektedir. Doğaçlama ise, müziğin keşfedilebilmesi için öğrenciye yol gösterici rolünü üstlenmektedir (Tuncer, 2012: 11-14).

Dalcroze felsefesine göre müzik seslerin ve hareketlerin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Müziğin içindeki en baskın ve yaşam ile ilişkili olan öge ritmik bedensel hareketlerdir. Bundan hareketler ritim, öğretim anlayışının ilk aşamasını

oluşturmaktadır ve bu duruma bağlı olarak da müzik çalışmalarında önceliğin bedensel hareketlere verilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Dalcroze 'un anlayışında, teorik bilginin eylemden sonra gelmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Buna göre öğrenciye ilk olarak deneyim etme fırsatı tanınmalıdır bu sayede eylemsel olarak deneyim ettiği her şey teorik öğrenmede alt yapıyı oluşturacaktır (Tuncer, 2012: 11-14).

Müziksel kavrayış esnasında insan bedenini eylemsel süreçte önemli bir rol oynadığı görüşünü savunan Dalcroze, müzik ile bedensel hareketler arasındaki bağlantı ve dönüşümün altını çizmektedir. Buna göre, beden zihnin ayrılmaz bir parçasıdır ve beden ve zihnin işlevlerinin birbirinden ayrı değil bir bütün olarak, aynı anda ve uyum içinde etkinleşmesi gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Dalcroze 'un amacı, yapılan egzersizlerle duyuları, bedeni, zihni, duyguları ve müziği tek bir deneyimin altında birleştirerek bireyin psikofiziksel varlığını, müzik ve hareketle geliştirmektedir. Ayrıca Dalcroze'ye göre müziğin en önemli ögesini oluşturan ritim zihinsel değil bedensel bir niteliğe sahiptir (Özmenteş ve Bilen, 2005: 88-89).

Dalcroze, geliştirdiği sistem üzerinde çalışmaları sırasında, öğrencilerinin nota değerlerine kendilerinden bir şeyler kattığını keşfetmiş, doğal ritimlerin, çocukların, el-kol hareketlerinde, yürüyüşlerinde, koşmalarında var olduğunu görmüştür. Ona göre doğuştan gelen bu becerinin, doğal bir süreç içinde geliştiği doğrudur. Geliştirdiği eğitim sisteminde öğrencinin zihinsel ve bedensel aktiviteler arasında uyum sağlaması durumunda yaptığı aktiviteden daha fazla haz alacaktır. Bu durumu ortaya çıkaracak en önemli nokta ise ilginin odaklanmasını sağlamaktır. Bu noktada öğrenci duyduğu müziği bedeniyle bütünleştirmeli, sonraki aşamada zihnini kullanarak duyduğu şeyi analiz ederek anlamlandırılmalıdır. Son aşamada ise anlamı harekete dökmelidir.

Çocuğun müziğe hareket ile katılım gerçekleştirmesi onun dikkat ve ilgi derecesini ortaya koymaktadır. Bu sayede çocukta buluş ve hareket zevki ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan çocuğun duygusal ve zihinsel birikimi dışa yansımış olmaktadır. Gerçekleşen zihinsel aktivite ve bedensel hareketlerin birlikteliği, çocuğun müzikten zevk almasını ve rahatlamasını sağlamaktadır (Yıldırım, 1995: 3).

Dalcroze, ifade ve duygunun, akıl ile vücudun arasındaki uyumlu olması gerektiği fikri üzerinden hareketler; sinir ile kas hareketlerinin etkileşimin dengeleyerek vücudun beyinden gelen komutları, doğru ve hızlı bir şekilde uygulayabilmek için eğitilmesinin temel koşul olduğunu savunmaktadır. Diğer taraftan Dalcroze, çalışmaları esnasında kimi öğrencilerin müzik dinleme esnasında ayaklarını yere vurduklarını ya da başlarını salladıklarını ve vücutlarını salladıklarını gözlemlemiş, bu gibi hareketlerin doğal olduğunu, farklı kültürlerden gelen öğrencilerin de aynı hareketlerin sergilediğini fark etmiştir. Müzik bittiğinde ise hareketlerin son bulduğunu ve kasların gevşediğini ve onun rahatladığını dolayısıyla vücutlarını enstrüman gibi kullandıklarını gözlemlemiştir. Araştırmaları sırasında ritim ve hareketin, öğrencilerin yaşantıları ile duyguları arasında bağ kurduğunu ve müzikteki tempo yoğunluğuyla kas sisteminin harekete geçtiğini ortaya çıkarmıştır (Koç, 2006).

Erdal (2005), Dalcroze yönteminin temel dayanağının, bedenün müzikal düşüncelerin kaynağı olması ve insan hareketlerinin ise müzikal algıya etki etmesi olduğunu belirtmektedir.

Bozkaya (2001) Dalcroze 'nin müzikal duyarlılığı geliştirdiği üç yöntemden bahsetmektedir. Ona göre bu yöntemler aşağıdaki şekildedir:

1. Fiziksel Açıdan; koordinasyonun geliştirilmesi, beden bölümlerinin bağımsızlığı, denge, fiziksel esneklik, hızlı iletişim ve görülenin benimsenerek yanıtlanması sağlanmasıdır.

2. Düşünsel Açıdan; konsantrasyon gelişimidir, sağ ve sol beyin loblarının işitsel ve görsel gözlem yoluyla sağlamaktır.

3. Duygusal Açıdan; Gelişmiş anlatım ve sosyalleşme tecrübeleri ile iletişimin artırılması, grup içindeki aktivitelerinin artırılmasını sağlamaktır.

Dalcroze yönteminde müzik ve beden iki temel aracı oluşturmaktadır. Dalcroze, en doğal çalgının insanın kendi bedeni olduğunu ve yöntemin en önemli noktasının ise konsantre olmak olduğunu belirtmektedir. Öğrenci işittiği müziği hissederek kendini onun ritmine bırakmakta bedensel hareketler ile müziğe eşlik etmekte ve bu süreçte müziği yorumlamaktadır (Bozkaya, 2001).

Dalcroze' un çalışmalarının amaçlarını aşağıdaki şekilde sırlamak mümkündür (Gürgen, 2006: 90):

- Dikkat geliştirme: öğrencilerin dikkat, konsantrasyon, sosyalleşme ve nüanslara karşı duyarlılık yeteneği gelişmektedir.
- Ritim: Duyma, okuma ve ritim oluşturma.
- Ses: Melodi oluşturma, tonalite, dizi ve kadansları anlama.
- Hafıza: Müziksel hafıza geliştirme.
- Yeni Alışkanlıklar: Beyin, ritmik motifler içerisinde bilgiyi işler. Öğrenme, zamanlama, ölçüm ve ritim çerçevesine yerleştirilir

Bu bağlamda Dalcroze'un temel hedefi beden, ruh ve aklın hareketlerini sırasıyla ve aralarında giderek artan bir etkileşimle eğitmektir. O, öğrencilerin devinim duygularını harekete geçirerek kullanabilmeleri durumunda, müzik için kullanmaları gereken doğal ritim duygularını da açığa çıkarabileceklerdir (Özal, 2007).

Dalcroze, öğrencilerinin tutarlı bir ritme sahip şekilde müzik icra etmekte zorlanmalarına rağmen, doğal fiziksel hareketlerinde bu ritmi barındırdıklarını gözlemlemiştir. Bu gözlemler, sıklıkla "Eurythmics" (Ritmik Dans) olarak anılan yöntemin geliştirilmesini sağlamıştır. Yöntem üç bileşenden oluşur: Ritmik dans, solfej ve doğaçlama (Doğan ve Altay, 1996).

Doğaçlama, Dalcroze metodunda oldukça önemi olan bir unsurdur. Bu yöntemde, öğretmen, piyanoyla veya vurmali bir çalgıyla doğaçlama yaparken, öğrenciler de duyduğu sesleri çeşitli hareket şekilleriyle doğaçlamaktadırlar. Doğaçlama yönteminde kullanılan araçlar, konuşma, el çırpma, şarkı, hikâye, vurmali çalgılardan oluşmaktadır. Doğaçlamayla öğrenciler araştırma, keşfetme ve ifade özgürlüğü gibi ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Doğaçlama müzikal ifadenin kendiliğinden ortaya çıkmasını sağlar (Gürgen, 2006: 90).

Dalcroze yöntemi sadece Eurhythmic denilen ritmik hareketleri içermemekte, bununla birlikte kulak eğitimi ve doğaçlama eğitimlerini de içerisinde barındırmaktadır (Campbell ve Scott Kassner, 1995). İlk aşama eurhythmic aşamasıdır. Burada temel öğe ritimdir. Dalcroze bütün müzikal ritimlerin insan vücudunun doğal ritimlerinde bulunduğunu varsayar. İkinci aşama kulak eğitimi (solfej ve ritmik solfej) kapsamaktadır. Bu aşamada Dalcroze, seslerin birbirleri ile olan ilişkisini ortaya

koymak için insan sesini kullanmıştır. Son aşama doğaçlama aşamasıdır. Burada çocuk vücut hareketleri ile müziği yorumlamaktadır (Erdal, 2005; Özal, 2007).

2. 6. Müzik Etkinliklerini Uygulamada Öğretmenin Rolü

Okulöncesi eğitim hizmetleri veren kurumlarında müzik eğitiminin ve etkinliklerin arzu edilen şekilde sürdürülmesi için okulöncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi ve etkinliklerine dair yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekir. Bu açıdan, öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme yöntemlerinin nasıl yapıldığı önemlidir. Öğretmen, hazırlayacağı müzik etkinliği için bazı temel ilkelere dikkat etmelidir. Bu ilkeler arasında, hazırlanan müzik etkinliklerine yönelik uygun bir ortam oluşturulması (örneğin; gereken çalgıların, malzemelerin sınıfa getirilmesi, sıraların “U” şeklinde ya da etkinlik için uygun olacak bir şekilde düzenlenmesi gibi), öğrencilerin müziksel faaliyetlerinin gözlenmesi ve dinlenmesi; uygulanacak müziksel etkinliklerin oluşturulması ve bu müziksel etkinlikler için uygun bir giriş hazırlanması, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarının karşılanması gibi hususlar yer almaktadır. Bu ilkelere dikkat edilerek oluşturulan müzik etkinlikleri ile öğretmenin müziksel faaliyetlere girişi daha kolay olacaktır (Kılıç, 2012: 14).

Müziğe özel yeteneği ve ilgisi olan çocukların bu özel durumları erken yaşlarda keşfedilmelidir. Müzik sanatına yönlendirilecek, sanatçı olarak yetişebilecek çocukların gecikmeden keşfedilmesi yeteneklerinin geliştirilmesi onların yaşam boyu geleceklerini etkileyecektir. Bu yüzden okul öncesi öğretmenleri erken yaşta çocukları ve aileleri yönlendirmelidir (Güler, 2008: 81).

2. 7. Okul Öncesi Müzik Etkinliklerinde Yaşanan Sorunlar

Genellikle müzik alanındaki ilk deneyimlerini eğitim kurumlarında yaşayan çocuklar için okul öncesi kurumlarda öğretmenlerin donanımı, müziğin sevdirmesinde, ve çocukların yeteneklerinin keşfedilmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Ancak bu yeterli değildir. Öğretmenlerden başka, okul ortamı, gerekli aletler, yöneticilerin tutumu da öğrencilere müziğin sevdirmesinde etkili faktörlerdir. Bu nedenle okul öncesi dönemde öğretmenlerin müzik etkinlikleri konusundaki algı ve deneyimlerinin bilinmesi önemlidir.

Okul öncesi müzik etkinliklerinde yaşanan sorunlara ilişkin öneriler şu şekilde olabilmektedir:

- Okul öncesi öğretmenleri müzik eğitimi uygulamaları ile ilgili kendi kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak için müzik eğitimi kurslarına katılabilir, çocuklarla Orff çalışmalarına yönelik eğitim alabilirler.
- Okul öncesi öğretmenleri müzik etkinliği uygulamalarında daha fazla aile katılım çalışmalarına yer verebilir.
- Aileler, okul öncesi eğitim kurumları tarafından çocuklarının müzik eğitimi ile ilgili bilgilendirilebilir.
- Okul yönetimi, anasınıflarında ve anaokullarında müzik aletlerinin yeterli duruma gelmesi için kaynak yaratabilir.

- Okul öncesi öğretmenlere yönelik müzik eğitimi uygulamaları ile ilgili hizmet içi eğitim ve kurslar düzenlenebilir.
- Aynı araştırma farklı illerde daha büyük bir örneklem grup üzerinde yapılabilir.

2. 8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde okul öncesi eğitimi, okul öncesi müzik eğitimi, okul öncesi öğretmenliği, okul öncesi kurumları ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

Bektaş (2001), tarafından yapılan araştırmada, 'Okul Öncesi (3-6 Yaş Grubu) Çocuklarının Müzik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunları Ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Araştırma' adlı bir çalışma yapılmıştır. Araştırma betimsel bir çalışma niteliğinde olup Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi 2000-2001 Öğretim Yılı'nda okuyan 4. sınıf öğrencilerinin donanımlarını saptamak için anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarında şu önerilere yer verilmiştir: 1. ve 2. sınıfta yer alan müzik eğitim dersinin 3. ve 4. sınıflarda seçmeli ders olarak devam ettirilmesi, Türkiye'nin diğer Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki örnekler oranına yakın rakamlar ile ana okullar eğitim sürecini gerçekleştirmesi ve anaokulu lisans programına alınacak öğrencilerin meslek çıkışlı olmalarının özendirilmesi.

Gürlük 'ün "Okul Öncesi ve İlköğretim Çağı Çocuklarının Eğitimine Müzik Terapisinin Etkileri ve Faydaları" adlı araştırmasının (1998), sonuçlarına göre müzik terapisinin eğitimdeki kullanılabilirliği kanıtlanmıştır, eğitim kurumlarındaki danışmanlık veya rehberlik servislerinde müzik terapisinin kullanımı, çocukların

kişiliklerinin gelişmesinde, arkadaşlarına ve ailelerine uyum sağlamalarına, algılarının kuvvetlenmesine ve derse daha iyi konsantre olmalarına yardımcı olacaktır.

Yüksel (1996), “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimi” konulu çalışmasında, Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere rehber olabilmesi için hazırlanmış olduğu programların yetersizliğini ortaya koymuştur. Eğitim kurumlarının uzman eğitimci, araç-gereç konusunda eksiklikleri olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, müziğin sadece hoş vakit geçirmek amaçlı düşünüldüğü, eğitim sisteminde sanatsal gelişimin göz ardı edilerek sadece zihinsel gelişime önem verildiği belirtilmiştir. Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve yeteneğe ihtiyaç duyulduğu belirtilerek, konuya önem verilerek bir an önce ele alınması gerektiği ortaya konmuştur.

Özal Göncü (2010) yapmış olduğu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan ana sınıfı öğretmenleri ile müzik öğretmenlerinin müzik çalışmalarına ilişkin tutum ve yeterliliklerini karşılaştırmıştır. Araştırmada devlet ve özel okul öncesi kurumlarında çalışan 50 ana sınıfı ve 50 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, ana sınıfı öğretmenlerinin okul öncesi dönem çocuk gelişimi ile ilgili donanımlarının yeterli olmasına rağmen, müzik bilgilerindeki eksiklikten dolayı müzik çalışmalarında yeterli olmadıkları belirlenmiştir. Müzik öğretmenlerinin ise, okul öncesi dönem çocuğunun gelişim özelliklerini bilmedikleri ve okul öncesi müzik eğitiminde kullanılan bazı yöntem ve araç gereçler konusunda eksiklikleri olduğu saptanmıştır.

8 ayrı zekâ türü arasında müzikal zekâ da tespit edilmiş, bu anlamda eğitim kurumlarına yönelme gereksinimi doğmuş. Örneğin sayısal zekâ için fen liseleri, sözel

zekâ için sosyal bilimler liseleri, kinetik zekâ için spor liseleri ve müzikal zekâ için de müzik lisesi gibi.

Fatsa'daki zekâ geriliğine sahip öğrencilerin okuduğu bir okuldaki müfredatın bir bölümü müzik eğitimi olarak belirlenmiş. Deniz Bulacak bu şekildeki çocuk ve ergenlerin müziğe verdiği tepkileri ve bu tepkilerin olumlu davranışlara evrilmesinin olumlu sonuçlarını gözlemlemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM VE UYGULAMA

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; bir yönüyle betimsel, bir yönüyle de uygulamalı deneysel araştırma niteliği taşımaktadır. Araştırma için gerekli nitel veriler çeşitli kuramsal kaynaklardan, nicel veriler ise uygulama yoluyla elde edilmiştir.

3. 2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ordu ili sınırları dâhilindeki Renkli Nurlar Kreş ve Gündüz Bakımevi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, eğitim kurumunda öğrenim gören 4-6 yaş gruplarındaki 8 kız 7 erkek toplam 15 öğrenciden oluşmaktadır.

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırmacı ihtiyaç duyduğu verileri gözlem yolu ile toplamıştır. Herhangi bir ortam ya da kurumdaki davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan gözlem, nitel araştırmada en yaygın olarak kullanılan yöntemlerden birisidir. Gözlem, katılımcıları doğal ortamlarındaki davranışlarını ayrıntılı olarak araştırarak veri toplama tekniği olarak da tanımlanabilir En önemli özelliği araştırmacının veriye doğrudan ulaşmasını sağlamak olduğu için bu araştırmada tercih edilmiştir.

3. 4. Araştırmanın Amacı ve nemi

Müzik eğitiminin daha verimli olabilmesi, müzik eğitiminin kk yaşlarda verilmesi ile mümkün olacaktır. Zira becerilerin ortaya çıkarılması, bu becerilerin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi kk yaşta eğitimle daha iyi olmaktadır.

Müzik eğitimi ile çocuğun saklı potansiyeli ortaya çıkarabilir ve doğru müzik eğitimi ile öz güveni yüksek; sayısal, sözel hafızasını en iyi şekilde kullanabilen, ritim duygusuna ve bütünselliğe (kompozisyona) sahip, etkileşimde beden dilinden yararlanabilen çocuklar yetiştirilebilir.Müzik eğitiminin çocuklara sağlayacağı yarar bağlamında bu konu çalışmaya değer grlmştir.

3. 5. Okul ncesi Müzik Eğitiminde ğrencilerin Hazırlanması

Okul ncesi müzik eğitiminde ilk önce eğitim verilecek bir okul ortamının uygun şartlara sahip olması önemlidir. Gerekli araç gereçlerin, donanımın ve zeminin çocuklar için uygun olması gerekir.

Ortamın temizliği, sessizliği, ışığı, renkleri gibi fiziksel şartlar ile öğrencinin beslenmesi, ilgisi gibi temel ihtiyaçların yeterli düzeyde sağlandığından emin olunmalıdır. Çocuklar müzik eğitime bu koşullar hazırlandıktan sonra başlayabilir.

Öğretime geçmeden önce eğitimci, parçanın ritmi, sözlerin teması ve anlamı hakkında kısa ve açık bilgiler verebilir. Çocukların yaratıcılıklarını keşfetmeleri, geliştirmeleri ve bundan zevk almaları adına doğaçlamadan yararlanabilir ve süreç içinde yararlanabileceği tüm materyalleri dersi için hazırlar.

Öğretmenlerin iyi eğitim almaları ve alanlarında deneyim sahibi olmaları dersin niteliğini paralel şekilde öğrenme sürecini önemli ölçüde etkiler. Bütün bu koşulları hazırlamak yüksek maliyet gerektirse de neticede bu çocuklara müziğe ve geleceğe yapılan bir yatırım ve sağlıklı çocuklar kazanmak anlamına gelir.

3. 6. Okul Öncesi Müzik Eğitimde Öğretmenin Rolü

Müzik eğitiminde öğretmenin rolü çok önemlidir. Çocuğun örnek aldığı ve yön veren tek kişidir. Öğretmenin güler yüzlü olması, insan ilişkilerinin kuvvetli olması, sabırlı ve enerjik olması, öğrencinin seviyesine inebilmesi, yeni fikirlere, eleştirilere açık olması, beden dilini kullanabilmesi, tarafsız ve adil olması ve elbette ne kadar iyi eğitim almış olursa olsun mesleğini ve çocukları çok sevmesi ve yaptığı işten zevk alması gerekir.

Elbette ders materyallerinin zenginliği ve doğru şekilde kullanılması, öğrencilerin sıkılmadan öğrenebilecekleri bir atmosfer yaratılması da önemlidir.

Çocuklarla çalışmak yaratıcılık ve pratik beceriler gerektiren bir iştir. Dikkatler çabuk dağılabilecek bu yaş çocuklarının ilgilerini tazelemek, sürecin temel parçası

olduklarını hissettirmek, müzikle kendini ifade etmelerinden zevk almalarını sağlamak, interaktif (karşılıklı) bir öğrenme-öğretme süreci gerektirir.

Müzik eğitiminde öğretmenin rolü çok önemlidir. Öğrencinin örnek aldığı ve ona yön verdiği tek kişidir. Öğretmenin güler yüzlü olması, insan ilişkilerin kuvvetli olması, enerjik olması, sabırlı olması, öğrencinin seviyesine ine bilmesi, müzik bilgisinin yeterli olması, vücut dilini iyi kullanabilmesi, çocukları sıkmaması ödüllü öğretmen olması, her konuya açık olması, öğrenci ayırt etmemesi, öğretmenliği sevmesi okulunda ve dışarıda kendini iyi geliştirmiş olması, tecrübeli olması, anlaşılır kişi olması, yeterli materyalleri olması ve olan materyalleri kullanabilecek öğretmen olması her öğretim yöntemine açık olması, kendini ispatlayan kişi, öğrencilerini hâkimiyet altına alabilen, yeri geldiğinde çocuk gibi olabilen, yeri geldiğinde çocuk gibi olabilen, çocukların duygularından anlayabilen, bir şeyleri bir şeylere benzete bilen, uyumlu bir öğretmen olması gerekir, yaratıcı kişilik olması, pratik zekâlı olması, çocuklara materyalleri kullanmayı öğretebilecek kişilikte olması çocuklara vücut dillerinin kullanabilmesini öğretebilecek öğretmene sahip olması dikkat dağınıklığını gideren ve tüm dikkatleri üzerine çeken.

3. 7. Müzik Eğitiminin Öğrencilere Faydaları Nelerdir?

Müzik eğitimi çocuğa ne fayda sağlar? Müzik eğitimi yoluyla çocuklarımıza neler kazandırabiliriz? Bu soruların yanıtını bütünlüklü, nitelikli ve uzun vadeli bir müzik eğitimini, sosyal yaşamın ve kişisel gelişim yolculuğunun bir parçası olduğu gerçeğinden ayrı düşünemeyiz.

İyi bir müzik eğitimi alan çocuklar yalnız şarkı söylemeyi, notaları doğru okumayı öğrenmez. Bu çocuklar, müzik yoluyla kulak, zihin, beden koordinasyonu

sağlamayı, ses tonu etkili şekilde kullanabilmeyi ve kendini ifade etmede beden dilinden etkin şekilde yararlanabilmeyi öğrenirler.

Yaratıcılığın harekete geçmesiyle, hayal kurmayı, duygularını anlamlandırmayı, empati kurmayı, utangaçlıkla ve çekingenlikle başa çıkabilmeyi öğrenirler.

Çocuklar, aslında yalnızca şarkı söylediklerini düşünürlerken farklı uyaranlara uyum sağlamayı, zamanlamayı öğrenirler. Daha kolay ezberlediklerini daha önce duymadıkları sözcükler öğrendiklerini görürler.

Toplulukla hareket etmeyi, dikkatini odaklamayı, ritimsel ve zihinsel denge sağlayabilmeyi, nefesini, hareketlerini kontrol edebilmeyi öğrenirler.

Müzik eğitimi almış çocuklar ruhsal anlamda daha sakin, daha dengeli, uyumlu, sabırlı, algıları açık çocuklardır. Stresle başa çıkabilmede, sorunlarını çözmede, kurallara uymada yaşlarına göre daha başarılıdırlar.

Müzik eğitimin öğrenciye faydası, öğrencinin kazanması, vücut dilini geliştirmesi, ses tonunu kullanabilmesi, yaratıcılığının gelişmesi, beyninin sağ e sol lobunu kullanabilmesi, dinlendirici sakinleştirmesi zamanı iyi kullanabilmesi, utangaçlığının giderilmesi, yeni girdiği ortama çabuk adapte olması, uyum sağlaması olgunlaşması, ezber alışkanlığının geliştirilmesi, hafıza gelişiminin sağlanması, olgunlaşması, ritim duygusunun vücut hareketlerinin yerinde kullanabilmesi, sabretmeyi öğrenmesi, dilini daha rahat kullanabilmesi, el ve ayak hareketini verimli kullanabilmesi, ezber kabiliyetini geliştirmesi, kelime haznesinin gelişmesi, toplulukla hareket etmesini öğrenmesi, davranış biçiminin olumlu yönde değişmesi elindeki materyalleri doğru kullanabilmesi, daha çabuk öğrenmeyi kolaylaştırmak toplum içinde ayrıcalıklı kişi olması, değişik kitlelere hitap etmesi, öğrenmeyi eğlenceli hâle

getirmeyi, taklit yeteneğinin gelişmesinde dikkat dağınıklığını azaltmak, yaptığı çalışmaya odaklanmasını sağlar, hareketleri kullanarak spor yapmak, motive olmak, denge kurmak, dengeyi sağlamak el ve ayak koordinasyonlarını geliştirir nefes alış kontrol altına almak, beyne aykırı algıların geliştirmek, ileride çalacağı enstrümana yardımcı olmak, uyku bozukluluğunu gidermek dinlendirici özelliği olduğundan vücut organlarına yararı vardır telaffuzunun geliştirmesi zamanı iyi bir şekilde kullanmayı öğrenerek yanlış yapma olasılığını azaltması korkularını yenmesinde kültürünü öğrenmesinde beyni rahatlatıcı deşarj olmasını hissetmesini kurallara uyması konuşmasında yardımcı unsur hitabet.

3. 8. Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Yaşanan Sorunlar

Okul öncesi müzik eğitiminin ilk sorunu, bunun temel eğitimin önemli bir parçası olduğuna dair toplumsal bir kararlılığın ve inancın yerleşmemiş olmasıdır. Dolayısıyla müzikte bir eğitim politikası oluşmuşsa da yaygınlık ve yeteri kadar saygınlık kazanamamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yeterli bir müzik ve formasyon bilgisine sahip olmaları çok önemlidir. Ne yazık ki birçok okulda yeteri kadar branş öğretmeni, ders araç gereci ve müzik enstrümanı bulunmamaktadır.

Ailelerin çocuklarına müzik eğitimine yönlendirmeleri, desteklemeleri son derece önemlidir.

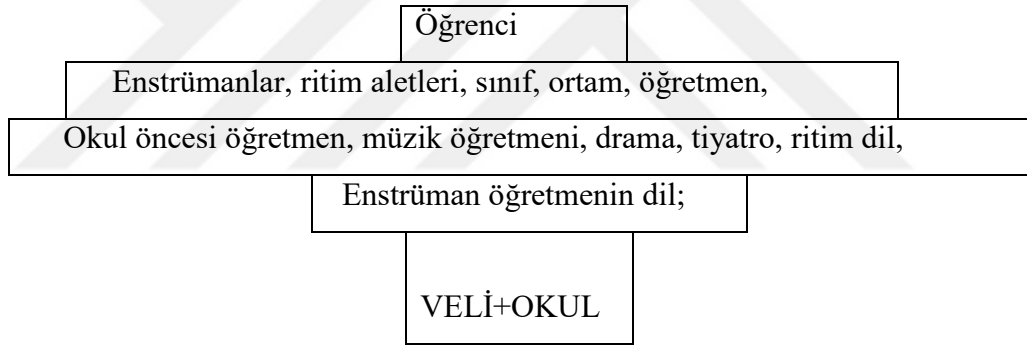
Öğretmenlerin nitelikli bir eğitim almaları, müzik dersi saatlerinin genişletilmesi, çocukların enstrümanlara ve ders materyallerine erişiminin

kolaylaştırılması bir eğitim politikaları içinde yeniden gözden geçirilip yapılandırılmasıdır.

Gelişmiş ülkelerde müzik eğitimi daha profesyonelce verilmektedir. Yeterli araç gereç ve eğitimci mevcut olduğundan, verim, öğrenci için daha yüksektir. Hatta müzik derslerini sadece müzik öğretmenleri değil, enstrüman çalan eşlikçi müzik öğretmeni, drama öğretmeni, beden eğitimi öğretmeni, eğer yabancı dilde bir parça öğreneceklerse yabancı dil öğretmeni, ritim öğretmeniyle yürütmektedirler. Bu da sanata değer veren çocuklara, müzik eğitimine değer veren ve bunun yararlarını fark edebilmemiz bilinçli veliler ve yine bilinçli çocuklar yetiştirmek demektir.

Sonuç olarak müzik eğitimi yapılandırırken okul öncesi öğretmenlerinin yeterli müzik bilgisine sahip olmamaları, okullardaki branş öğretmenlerinin olmaması, okullarda yeteri kadar araç gereçlerin bulunmaması, sınıflarda müzik enstrümanlarının bulunmaması. Ailelerin çocuklarına müzik dersi konusunda destek sorunların kökenine inmek gerekirse okul öncesi öğretmenlerine gerek lisede gerek üniversitelerde müzik derslerinin verilmemesi, ilköğretim döneminde aldığı müzik eğitimi bilgileri ile çocuklara ders vermeleri ilköğretim döneminde de yeterli müzik öğretmenlerinin olmaması yetişen öğrencilere orda yetişen öğretmenlere yansımaktadır. İlköğretimde aldığı müzik eğitimi ve dışarıdan aldığı müzik eğitimi ile öğrencileri müzik eğitimi ile öğrencileri müzik eğitimiyle müzik dersleri vermektedir. Ülkemizde özel okullarda araç gereç ve müzik öğretmenleri daha yaygın o yüzden okul öncesi öğrencilerine daha iyi eğitim verilmektedir. Bu gibi olanakların nedenleri genelde maddiyattır. Ve ülkenin sanata verdiği müzik eğitimine verdiği değerdir.

Gelişmiş ülkelerde müzik eğitimi daha profesyonelce verilmektedir. Yeterli araç gereçler ve yeterli müzik öğretmenleri mevcut olduğundan verimi öğrenciye daha iyidir. Hatta müzik derslerini sadece müzik öğretmenleri değil enstrüman çalan eşlikçi müzik öğretmeni drama öğretmeni tiyatro öğretmeni beden eğitimi öğretmeni yabancı dil öğretmeni (eğer yabancı dilde parça öğreneceklerse) ritim öğretmeni v.b öğretmenlerle beraber okul öncesi öğrencilere ders vermektedirler. Buda sanata değer veren çocuklara değer veren müzik eğitimine değer veren ve onların yararlarını bilen bilinçli velilerle beraber bilinçli öğrenciler yetiştirmektedirler. Bunu bir pasta olarak düşünüle bilir veya bir bina olarak;

Bu şema bütünlüğün oluşmasını sağlamaktadır.

3. 9. Uygulama

3. 9. 1. Öğretilecek Eserler

Öğretilecek parçalar karışık olarak ya da bir temaya bağlı şekilde belirlenebilir.

Dersler, günde 40'ar dakikalık bir ders ve haftada dört ders saati olarak programlanır. Ders süresi 40 dakika, çocukların 40 dakika bir şeye odaklanamamasından dolayı küçük aralar oyunlar yaparak derse odaklanıp daha hızlı öğrenmesi sağlanır.

Çocuklara Öğretilecek Parçalar:

1. Mavi Gezegen
2. Gökte Yıldız Ellidur
3. Karadeniz Türküsü
4. Minikler
5. Yedi Cüceler

Çocukların 40 dakika boyunca motivasyonlarını sağlayabilmek için öğretmen küçük aralar verebilir, oyunlar oynatabilir. Sınıfın, öğrencilerin yapısını ve özelliklerini göz önünde bulundurarak odaklanmayı kolaylaştırırsa daha etkili ve kalıcı bir öğrenme sağlar.

1. UYGULAMA

Öğretilecek Parça	: Mavi Gezegen
Öğrenim Süresi	: 4 Gün (Günde 1 ders)
Ders Süresi	: 40 dakika
Kullanılacak Enstrüman	: Piyano

Mavi Gezegen (2004) Söz Müzik : Yavuz DURAK

♩ = 80

207 SEN VE BEN İ Kİ MİZ Gİ DE LİM GEL DE SEM ÇOK U ZAK KÜ ÇÜ CÜK O RA SI MAS MA Vİ BİR GE ZE GEN

211 SEN VE BEN İ Kİ MİZ Gİ DE LİM GEL DE SEM ÇOK U ZAK KÜ ÇÜ CÜK O RA SI MAS MA Vİ BİR GE ZE GEN GÜN

215 SEN VE BEN İ Kİ MİZ Gİ DE LİM GEL DE SEM ÇOK U ZAK KÜ ÇÜ CÜK O RA SI MAS MA Vİ BİR GE ZE GEN GÜN

225 DÜZ GÜ NEŞ SİM Sİ CAK GE CE İ SE AY VAR MIŞ GÖK YÜ ZÜ İ ŞİL İ ŞİL O NUN A DI DÜN YA KUŞ

230 DÜZ GÜ NEŞ SİM Sİ CAK GE CE İ SE AY VAR MIŞ GÖK YÜ ZÜ İ ŞİL İ ŞİL O NUN A DI DÜN YA KUŞ

239 LAR U ÇAR MIŞ TİM Çİ ÇEK LER A ÇAR MIŞ ÇO CUK LAR HEP OY NAR MIŞ DÜN YA DA

241 LAR U ÇAR MIŞ TİM Çİ ÇEK LER A ÇAR MIŞ ÇO CUK LAR HEP OY NAR MIŞ DÜN YA DA

243 AS LIN DA İ ÇİN DE YA ŞA DI ĞI MİZ DÜN YA NE U ZAK NE KÜ ÇÜK ÇOK YA KİN ÇOK BÜ YÜK BİR DÜN YA

247 AS LIN DA İ ÇİN DE YA ŞA DI ĞI MİZ DÜN YA NE U ZAK NE KÜ ÇÜK ÇOK YA KİN ÇOK BÜ YÜK BİR DÜN YA

251 AS LIN DA Ö NEM Lİ O LAN FAR KET MEK DE ĞE Rİ Nİ BİL MEK KO RU MAK O NA ÇOK ÇOK İ Yİ .BAK MAK DÜN

255 AS LIN DA Ö NEM Lİ O LAN FAR KET MEK DE ĞE Rİ Nİ BİL MEK KO RU MAK O NA ÇOK ÇOK İ Yİ .BAK MAK DÜN

259 YA MİZ BİR TA NE BİR E Şİ YOK BU EV REN DE SON SUZ LUK TA PAR LA YAN BİR HA Zİ NE DÜN

263 YA MİZ BİR TA NE BİR E Şİ YOK BU EV REN DE SON SUZ LUK TA PAR LA YAN BİR HA ZE Nİ

265 YA MİZ BİR TA NE BİR E Şİ YOK BU EV REN DE SON SUZ LUK TA PAR LA YAN BİR HA Zİ NE

Örnek Nota. 1. Mavi Gezegen Şarkısı

1. Gün

Parçayı öğretmeden önce parça sözsüz olarak piyanoda çalınır ve öğrenciye dinletilir. Öğrencilerden parça çalınırken ritmi hissetmeleri ve doğaçlama hareketler yapılması istenir. Parçayı yavaş bir biçimde çalarken öğrencilerden yavaş hareket

etmeleri, orta hızda çalınırken orta hızda, çok daha hızlı çalındığında çok hızlı hareket etmeleri istenir. Parça durduğunda oldukları yerde hiç kıpırdamadan durmaları gerektiği belirtilir. Yönergeleri izleyerek ritmi yakalamaları ve algılamaları sağlanır. Parça uyumundan zevk almaları önemlidir.

Parçanın sözlerine geçildiğinde belki küçük bir anlam çalışması yapılabilir hatta çocuklarla karşılıklı yeni anlamlar üzerinde durulabilir. Parçanın anlamını içselleştiren çocuklardan bu sözlere uygun hareketler yapması ve kendilerini özgür bırakmaları istenir. Öğretmen de öğrencilere katılabilir birlikte bir uyum yakalamaya çalışırlar.

Ritmi yakalamakta zorlanan çocuklar öğretmenleriyle daha yakın hareket edebilirler.

Parçanın sözlerine geçilmeden önce parçanın sözlerine uygun hareketler yapmaları istenir. Öğretmen hareketleri yapar ve öğrencilerden aynı hareketleri yapmasını ister (taklit). Öğrenciler genel olarak ritmi yakalayamadıkları görülürse farklı hareketlerle ritme uymaları sağlanır. Ritme uyarken çocukların ellerini, ayaklarının, omuzlarının, kafalarının parçanın ritmine uygun bir şekilde kullanmaları sağlanır. El, ayak, omuz, diz, kafayla yapılan farklı farklı hareketleri aynı ritmin içinde bir kompozisyon oluşturacak şekilde birleştirilir. Elleriyle farklı hareketler, ayaklarıyla farklı hareketler, dizleriyle farklı hareketler, omuzlarıyla farklı hareketler, kafalarıyla farklı hareketler aynı ritimde kullanmaları öğretilir. Bunları algıladıktan sonra parçanın ritmine göre bu farklı bölgeleri aynı ritme uygun kullanmaları istenir. Ve bu hareketler çeşitli şekilde tekrar ettirilir.

Gözlem: Yukarıdaki çalışmalar uygulamalı olarak Renkli Nurlar Kreş ve Gündüz Bakımevi öğrencileriyle yapıldı.

Heyecanlı, öğrenmeye ve iletişime açık oldukları müziğe uyum sağlamada dikkatli davrandıkları gözlemlendi. Müziği ve birbirlerini aynı anda dinlemeyi öğrenmeleri için zamana ihtiyaçları var.Çocukların ilgileri onların kabiliyetlerini ortaya koymalarına yardımcı oldu (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1

2. Gün

Derse başlamadan önce, bir önceki derste yapılan hareketler ve parça hatırlatılır. Ritmi ve sözleri hafızalara yerleştirmeye ve hem müziği hem birbirlerini dinlemeye başlamalarına çalışılır.

Çocukları sıkmadan tekrarlar yapılarak, sözcükler hecelere bölünerek şarkı ezberletilmeye devam edilir.

Çocukların bu öğrenme sürecinde şarkılardan birbirlerinden, hareketlerinden, müzikten keyif almalarına çok önem verildi. Böylece çocuklar hem birbirleri için önemli hem de kendileri için değerli olduğunu hissedebilir.

Derse başladıktan sonra önceki Gün yaptırdığımız hareketler parçayı çalarak tekrar edilir. Sonra parça sözlü olarak öğrencilere baştan sona kadar çalınır. Ritim, ezgiler ve sözleri hafızalarına yer etmesi için birkaç kere parçanın sözlerini parçanın ritmine göre, ölçüsüne göre sözler öğretilmeye başlatılır. Sözler öğretilirken ritme

uygun sözler hecelere bölünerek öğrencilere sözleri öğretmeye başlatılır. Tüm sözleri ritme uygun sözleri syleterek sözleri ezberletilmeye başlatılır.

Gözlem: Çalışma sırasında çocukların ezberleme yeteneklerinin müzikle daha da güçlendiği görüldü. şarkı sözlerinin ve bu sözlerdeki anlamın hayal güçlerini derinleştirdiği ve kelime dağarcıklarını zenginleştirdiği görüldü. Diksiyon konusunda hassasiyet taşıyan bazı çocuklar sözcükleri doğru söyleyip söylemedikleri konusunda yardım istediler.

Gün içinde öğrendiklerini evde ebeveynlerine gururla göstermek konusunda son derece sabırsızlardı.

Bu uygulamada çocukların ezber yeteneklerinin müzikle daha da güçlendiği görüldü. Müzikle söylenen sözler onların kelime dağarcığını geliştirdiği gibi diksiyonlarının gzelleşmesine de katkı sağladı (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 2

3. Gün

Önceki derslerde öğretilen parça, ritim ve hareketle birleştirilerek tekrar edilir. Bazı sözlere uygun hareketlerin doğaçlama yapılması istenir. Çocuklardan yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak amacıyla öğretmen de bu hareketlere eşlik edebilir.

Parça bölümlere ayrılır. Her bir bölümü bir önceki ve bir sonraki ile birleştirerek tekrar yapılır. Orff yönteminden yararlanarak taklit ve tekrarlar, doğaçlama hareketler yaptırılır. Çocukların taklitleri ve doğaçlama hareketlerinin kendi gerçekleriyle uyuşması, müziği içselleştirmeleri açısından önemlidir. Dalcroze yönteminden hareketle çocukların bedenlerini özgürce müziğin ritmine uydurmaları istenir.

Önceki günler öğretilen ritimsel ve ezgisel parçayla beraber hareketler de öğretilmeye başlatılır. Bazı sözlerin hareketleri doğaçlama yapılması istenir. Ve öğrencilerin yaratıcılık ritimsel, ezgisel ve sözel hafızasının kullanılması istenir. Sonra parça öğretilecek bölümlere ayrılarak bölüm bölüm birleştirilerek sözleri hareketleri ezgileri kullanarak öğretilmeye başlatılır. Bu öğretileri yaparken orff yönteminden yararlanarak taklit ve tekrarlarla başlayarak doğaçlamaya hareketler yaptırılarak dalcroze yönteminden yararlanarak hareketleri ritmik danslar solfej kullanarak çocuklara parçalar öğretilir.

Gözlem: Doğallık, 4-5 yaşlarındaki çocukların doğaçlamalarında da kendini gösterdi. Çocuklar kendilerini özgürce ifade edebilme ortamı sağladıkça daha kişisel bir hareket alanı yarattılar. Çocuklar, şarkıyı adeta yaşayarak, Mavi Gezegenimizin her bir çiçeğine dokunmak ve her bir kuşunu selamlamak istercesine şarkıya eşlik etti (Fotoğraf 3).

Fotoğraf 3

4. Gün

İlk üç gün öğretilen bölümler ve hareketler tekrar ettirilir. Öğrencilerin kattıkları yolu değerlendirebilme, onlara küçük bir mola verebilmek adına tek tek kimi zaman da birkaç kişiden oluşan küçük gruplar halinde, parçayı kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Gerekli düzeltmelerin ve hatırlatmaların iyi anlaşılması sağlanır.

Rekabet yaratarak sınıf birkaç gruba ayrılır en güzel okuyan grup yarışması yapılabilir ve başarılı grupla öğrenciler ödüllendirilebilirler.

Bir hedefi olan çocuklarda başarıma isteği, kendini gösterme duygusu özgüvenin gelişmesinde ivme kazandıracaktır. Daha yaratıcı daha kontrollü olacaklardır.

1., 2. ve 3. Günde öğretilen ritmik danslarla el ve ayak vücut hareketlerini tekrar ettirilir ve bazen de oralarda çocukları dinlendirmek için ya tek öğrenci ya da birkaç kişiden oluşan öğrenci grubundan parçayı öğrenip öğrenmedikleri kontrol edilir. Sınıf

birkaç gruplara ayrılarak en güzel hangi grup yapacak Şeklinde küçük rekabetler oluŐturulur. Ve başarılı öğrenciler ve grupları ödüllendirilir. Ve bu Şekilde ğrencinin bir amacı olur ve böylece bir Şeyleri baŐarabilme adına öğrencilere öz güvenin gelişimi gözlenir. Daha yaratıcı daha öz güvenli öğrenciler yetiŐir.

Gözlem: Çocuklara “ben yapabilirim” duygusunun oluştuğu kreş öğretmenlerince de gözlemlendi. Serbest zamanlarında Şarkıyı mırıldandıkları hareketleri tekrar ettikleri ve aslında Şarkıya bir dersten daha fazla anlam yükledikleri gözlemlendi.

Çocuklara müzikle öz güven duygusunun geldiği kreş öğretmenlerince olumlu olarak bildirildi. Uygulamanın sonunda her bir ğrencinin Şarkıyı ezbere bildiği ve her bir sözünü canlandırığı görüldü (Fotoğraf 4).

Fotoğraf 4

2. UYGULAMA

Öğretilecek Parça : Gökte Yıldız Ellidur

Öğrenim Süresi : 4 Gün (Günde 1 ders)

Ders Süresi : 40 dakika

Kullanılacak Enstrüman : Piyano ve kemençe

Yöresi: Trabzon

Notaya Alan: Sercan Yusuf ÖZEL
Notaya Yazan: Ünsal YILDIZ
Söz-Beste: Fuat SAKA

GÖKTE YILDIZ ELLİDİR

♩

GÖK TE YIL DIZ EL Lİ DUR DA EL LU SU DA BEL Lİ DUR
YU VA SIN DA DERT Lİ KUŞ DA NE SU YU VAR NE YE Mİ
GÜ NEŞ DO ĞAR ME ŞE DEN DE YAR GE Lİ YO KÖ ŞE DEN
DU A EY LE SEV DU ĞUM DA KUŞ O LUP DA U ÇA LUM

♩

GÖK TE YIL DIZ EL Lİ DUR DA EL LU SU DA BEL Lİ DUR
YU VA SIN DA DERT Lİ KUŞ DA NE SU YU VAR NE YE Mİ
GÜ NEŞ DO ĞAR ME ŞE DEN DE YAR GE Lİ YO KÖ ŞE DEN
DU A EY LE SEV DU ĞUM DA KUŞ O LUP DA U ÇA LUM

♩

GİZ Lİ SEV DA ÇE KE NUN DE GÖZ LE RİN DEN BEL Lİ DUR
GÜ ZEL İ LAN BU LUŞ MAK TA SE NE DEN SE NE YE Mİ
REN Gİ Nİ GÜL DEN AL MIŞ TA KO KU SU ME NEK ŞE DEN
SE DA LUM HE DE HE DE DA VAR BU RA DAN KA ÇA LUM

♩

KA RA SEV DA ÇE KE NUN DA GÖZ LE RİN DEN BEL Lİ DUR
GÜ ZEL İ LAN BU LUŞ MAK TA SE NE DEN SE NE YE Mİ
REN Gİ Nİ GÜL DEN AL MIŞ TA KO KU SU ME NEK ŞE DEN
SE DA LUM HE DE HE DE DA VAR BU RA DAN KA ÇA LUM

17

(SAZ)

21

♩

Örnek Nota. 2. Gökte Yıldız Ellidur Şarkısı

1. Gün

Parça ilk önce sözsüz olarak çalınır. Tekrar edilerek öğrencilerin zihine parçanın melodisi yerleştirilmeye çalışılır. Öğrencilerden parçanın ritmine uygun olarak doğaçlama hareket etmeleri istenir. Ezginin kalplerine girmesi, kendilerini notalara bırakmaları sağlanır. Hareketlerle ritim arasında bir uyum yakalamaya çalışmalarına yardım edilir. Doğaçlama hareketler dersi eğlenceli hale getireceği gibi çocukların kendilerini ifade edebilmelerine de yardımcı olur.

Parça yavaşlatılarak çocuklardan yavaş hareketlere uymaları, parçanın ritmi hızlandırılarak çocuklardan hızlı hareketlere uymaları istenir. Parçanın hızı arttığında hareketlerin temposunun da artması gerektiği hatırlatılır.

Piyano eşliğinde parça çalınır. Parçanın hızıyla çocukların hemen senkronize şekilde akması ve çocukların bu ses – hareket uyumu yakalamaları sağlanır. Piyano durduğunda çocuklardan hareket etmemeleri istenir.

Çalışma sırasında motivasyonu arttırmak amaçlı küçük rekabetler yaratılır. Piyano durduğunda hareket eden, konuşan, gülen öğrenciler oyundan elenir. Sona kalan çocuk ödüllendirilir.

Gözlem: Melodiyi sözsüz olarak çaldığımda “ ben bunu bir yerden hatırlıyorum” gülücükleri yakaladım. Parçaya yabancı olan çocuklar öğrenme heyecanı içinde daha dikkatli dinlediler. Kulak aşinalığı olanlar el ve ayaklarıyla tempo tuttular. Daha önceki şarkı çalınmasından, çalışma ruhuna daha kolay nüfus ettiler. Çalışmadan büyük keyif aldılar. (Fotoğraf 5).

Fotoğraf 5

2. Gün

Derse önceki gün öğretilen melodinin hafızalarında olup olmadığının kontrolü ile başlanır. Çocuklardan melodiyi mırıldanmaları istenir. Hep birlikte bir önceki gün yapılan hareketler ve melodi tekrar edilir.

Parçanın sözleri ile ilgili küçük anlam çalışması yapılır. Bu şekilde anlamı ve ezgiyi birlikte hissetmeleri ve içselleştirmeleri sağlanır. Parçanın sözleri bölümlere ayrılarak ezberletilmeye çalışılır. Parçanın ritmine göre sözler parçalara, hecelere ayrılır. Bölümler birleştirilerek bütünlük kazandırılır.

Gözlem: Parçanın hareketleri ritmi uyaklı ve ahenkli söylenişi ile yöresel sıcaklığı çocukların ilgisini çekti. Enerjilerine uygun olan bir parça olduğu için hem daha hızlı öğrendiler hem de çok eğlendiler. Gök, yıldız elli gibi kavramları şarkının bütünlüğü içinde beden diliyle de ifade ettiler. (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6

3. Gün

İlk iki gün yapılan ritimsel parça sözlerle birleştirilerek tekrar tekrar çalınır. Çocuklardan parçanın ritmine ve sözlerin anlamına uygun şekilde içlerinden geldiği gibi hareket etmeleri istenir. Vücutlarını bir enstrüman gibi kullanarak şarkıya eşlik etmeleri sağlanır. Öğretmen de çocuklarla birlikte hareket edip onları yönlendirmeye ve bir senkronizasyon oluşturmaya çalışır

Bu hareketler, parçanın sözlerinin hafızalarına daha kolay yerleşmesine, bedenlerinin müziğin akışı içinde rahatlamasına ve enerjilerini eğlenceli bir odağa kanalize etmeye yardım eder. Parçalar öğretilirken Orff ve Dalcrose yöntemlerinden yararlanır. Bu yöntemler dikkatlerini yoğunlaştırabilmelerini ve çabuk öğrenmelerini sağlamakta.

Gözlem: Söz ve müziğin birleştiği üçüncü günde miniklerin müziğe doğaçlama danslarıyla eşlik etmeleri hem bizi hem de öğretmenlerini çok mutlu etti. Öğretmenler derslerimizi sürekli takip ederek benzer uygulamaları kendilerinin de yaptığını ancak bilimsel bir yöntemlerinin olmadığını bildirdiler (Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7

4. Gün

Önceki derslerde yapılan çalışmalar tekrar edilerek çocukların sözel ve ritmik hafızaları kontrol edilir. Parça sözleri, hareketleri ve melodisiyle birlikte söylenir.

Parçayı daha eğlenceli hale getirmek için, piyano durduğu anda çocukların durması, piyano çalmaya başladığında hareket etmeleri istenir. Yönergeleri hatasız takip eden çocuk ya da çocuklar ödüllendirilir.

Öğrenci grubu arasından küçük gruplar oluşturularak yada tek tek öğrenci seçerek şarkıyı söylemeleri istenir. Gayretleri ve katılımları için yüreklendirilir, övülür.

Gözlem: Etkinliğin son günlerin en eğlenceli günler olduğunu bunun da şarkının tamamıyla öğrenilip kavranıldığına, bir şarkıyı öğrenmenin gururuna bağlandığını gözlemledik. Bu parçanın uygulamasının sonunda “ müzikle herkese ulaşılabilir mi?” sorusunu sorduk. Bir çok kez etkinliğimize katılmayan ve dikkat eksikliği olan bir öğrencinin gruba da dahil olması öğretmenlerini de hem şaşırttı hem sevindirdi.

Ödül oyunu bu ikinci haftada grup olarak gerçekleştirdik. Kazanan grubun ödülünü öğretmenleri belirledi ve yakalarına yıldız taktı

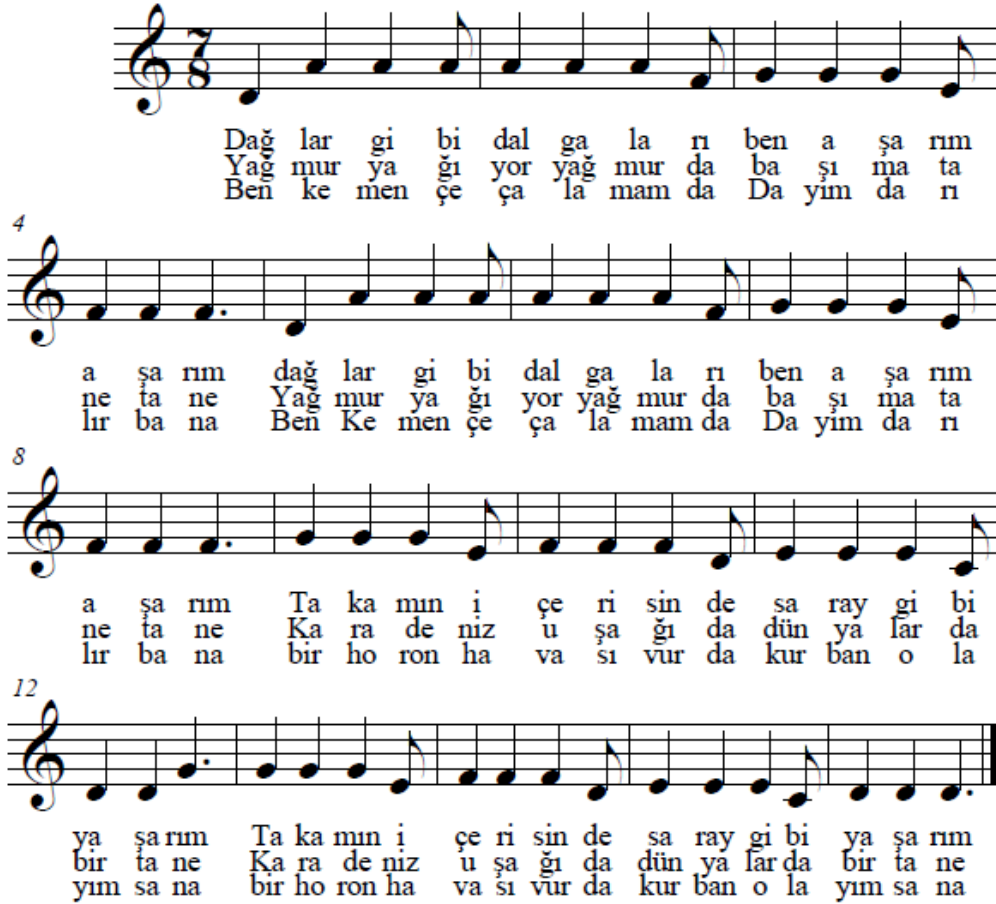
Fotoğraf 8

3. UYGULAMA

- Öğretilecek Parça** : Karadeniz Türküsü
Öğrenim Süresi : 4 Gün (Günde 1 ders)
Ders Süresi : 40 dakika
Kullanılacak Enstrüman : Piyano, kemençe ve ritim sazlar

KARADENİZ TÜRKÜSÜ

Anonim

Dağ lar gi bi dal ga la rı ben a şa rım
Yağ mur ya ğı yor yağ mur da ba şı ma ta
Ben ke men çe ça la mam da Da yım da rı

4
a şa rım dağ lar gi bi dal ga la rı ben a şa rım
ne ta ne Yağ mur ya ğı yor yağ mur da ba şı ma ta
lir ba na Ben Ke men çe ça la mam da Da yım da rı

8
a şa rım Ta ka mın i çe ri sin de sa ray gi bi
ne ta ne Ka ra de niz u şa ğı da dün ya lar da
lir ba na bir ho ron ha va sı vur da kur ban o la

12
ya şa rım Ta ka mın i çe ri sin de sa ray gi bi ya şa rım
bir ta ne Ka ra de niz u şa ğı da dün ya lar da bir ta ne
yım sa na bir ho ron ha va sı vur da kur ban o la yım sa na

Sezgin SUNA

Örnek Nota. 3. Karadeniz Türküsü

1. Gün

Bu öğretilecek parça yöresel ve ritmik yapısı çocuklara göre biraz değişik olduğundan parça öğretilmeden elleriyle alkış şeklinde 7/8'lik ritim vurdurulmaya çalışılır. Çocukların parçayı dinlemeden parçanın ritimleri hafızalarında yer etmeleri için alkış yaptırılarak ritim öğretilmeye çalışılır. Sonra parça sözsüz olarak tekrarlarca piyanoda çalınır. Parça piyanoda çalınırken çocukların doğaçlama hareket yapmaları istenir. Yine dersi eğlenceli hâle getirilerek parça yavaş çalındığında yavaş hareket etmeleri, orta hızda çalındığında parçanın ritmine göre orta hızda hareket etmeleri, parça hızlandığında hızlı hareket ederek parçanın ritmine göre doğaçlama hareket yapmaları istenir. Parça tekrar edilerek öğrencilerin melodisi ve ritmik yapısı hafızalarında yer etmesi sağlanır. Ritme göre uygun hareket edemeyen öğrencilerin tek olarak öğrencilerin önüne çıkarak tek başına parçaya uygun ritimde doğaçlama hareketler etmesi istenir ve yaptırılır. Ellerin kolların vücudun her yerinin parçanın ritmine uygun olarak yapılması sağlanır. Öğretmende parçaya göre doğaçlama hareketler yaparak çocuklardan öğretmeni taklit etmeleri istenir. Öğrencilerin vücutlarını kullanarak bu parçanın melodisine ve ritmine uygun olarak dans etmeleri istenir. Ders daha eğlenceli olması için önceki parçalarda yapıldığı gibi oyun şekliyle parçanın melodisi öğretilir. Piyano çalması durduğunda öğrencilerin olduğu harekette hiç durmadan beklemesi istenir. Hareket eden öğrencilerinden oyundan elenmeleri sağlanır. Öğrenciler hiç hareket etmeden beklediklerinde gerek fiziksel gerek beyin olarak dinlendiği derse devam ettiklerinde daha dinamik oldukları görülmektedir. Sona kalan öğrenci ödüllendirilir. Birinci gün dersi de sonlanır.

Gözlem: Uygulama programına uygun olarak yeni parça öğrencilere melodik olarak dinletildi. Yöresel müziğin ilgilerini çektiği aşıkardı. Ailelerin müzik ilgilerinin çocuklarda da etkili olduğunu gördük. Yöresel müzik dinleyen ailelerin çocuklarının ilgisi diğerlerinden fazla oldu (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 9

2. Gün

Derse başlamadan önce öğrencilerden geçen gün öğretilen parçayı hatırlayıp hatırlamadıkları sorulur ve melodisini hatırlayanlardan parçayı ağızlarıyla melodisinin tekrar edilmesi istenir. Dersimize birinci gün öğrendiğimiz parçayla başlarız. Sözsüz olarak parça defalarca çalınır ve öğrencilerin hafızalarında yer etmesi ve de hatırlamaları için önemlidir. Sonra sözsüz olarak çalınan parça bu sefer sözleriyle

beraber tekrarlarca çalınıp öğrencilerin hafızasında yer etmesi için piyano eşliğinde çalınır. Sonra parça çalınırken öğrencilerden doğaçlama olarak parçanın ritmine veda sözlerine uygun hareketler yapmaları danslar etmeleri istenir. Ritim alışık olmadık ritim olduğundan aksak ritim çocuklara göre biraz daha zor olduğundan ritim sözleriyle tekrar edilerek kavratılmaya çalışılır. Sonra sözleri bölüm bölüm ezberletilmeye çalışılır. Bölüm bölüm birleştirilir. Sonra parçanın ritmik yapısına göre parçanın kelimeleri gerekirse heceleri ritme uygun bölünerek çocuklara tekrar edilerek ezberletilir. Sözler ezberletilirken bile çocuklardan doğaçlama hareketlerle ezberlemeleri ve öğretmeni de taklit etmeleri istenir. Bazı şiveler ve tekerleme gibi kafiyeli sözler öğrencilere iyi bir şekilde tekrar edilerek ve de kelimenin anlamları söylenerek daha hızlı öğretebilmek için devamlı tekrarlanır. Sözler ezberletilirken ritim ve vücut dilinden devamlı yardım alınır böylece daha eğlenceli ders işleyerek parçanın iyi ve hızlı bir şekilde öğretilmesi sağlanır.

Gözlem: Öğreteceğim Karadeniz ezgisini kemençe eşliğinde çaldığımda çoğu öğrenciler çok şaşırıyorlar. Öğrencilerin çoğu kemençe sesini canlı olarak ilk defa duyuyordu. İlk başta şaşırılmış olsalar da kendilerini kemençenin ritmine kaptırarak el ve ayaklarını, mimiklerini kullanarak müziğin ritmine uygun hareketler yapmaya başladılar. Yöresel parça olduğundan ve de yörede kulak aşinalığı olduğundan sözleri söylerken şivelerini daha rahat kullandıkları gözlemlendi (Fotoğraf 10).

Fotoğraf 10

3. Gün

Birinci ve ikinci gün öğretilen parçanın sözleriyle müziği çalınarak çocuklara hatırlatılır ve unutmüş olan öğrencilere tekrarı yapılır. Sözlü bir şekilde birkaç kez tekrar edilerek parçanın hareketlerine geçilir. Bölüm bölüm sözleriyle beraber parça söylenerek vücut dilinden yararlanılarak şarkının hareketleri bölüm bölüm gösterilir. Gösterilen hareket edilerek yapılan danslar oyunlarla beraber parça bütünleştirilir. Öğrencilere öğretilirken arada bir öğrencilerden parçanın ritmine ve sözlerinin anlamında göre doğaçlama hareketler yapması istenir. Burada öğrencilerin yaratıcılığı, vücuduyla beraber beynini kullanarak doğaçlama hareketler istenir. Bu öğretiler yapılırken Dalcroze ve Orff yönteminden yararlanır. Kültürel danslarla beraber solfej kullanarak doğaçlama hareketler yapılarak parçanın en etkili bir biçimde öğretilmesi sağlanır. Ve parçalar öğretilirken hikâyelerden de yararlanır. Öğretmenin taklit edilmesi de istenir.

Gözlem: Hareketleri öğretirken hareketlerin ne anlama geldiğini de anlattık. Örneğin kolları kaldırdığında bileklerinin üstünün Karadeniz'in dağlarını simgelediğini, parmaklarının mısırın püskülünü simgelediğini, horon oynarken vücutlarının

sallanmasının ağıdaki hamsi balığını simgelediğini anlatarak öğrencinin üzerinde gösterdik. Hayal ederek bunu da anlattıktan sonraki hareketlerin bir şeylere benzeterek, taklit ederek Dalcroze ve Orff yöntemini kullanıp öğrencilerin daha güzel ve etkili yapması gözlemlendi (Fotoğraf 11).

Fotoğraf 11

4. Gün

Önceki 3 gün öğretilen ritmik danslarla, hikâyelerle, doğaçlama hareketlerle, taklitlerle beraber parçanın defalarca hareketler yapılarak tekrar çalınıp söylenmesi istenir. Belli bir zamandan sonra çocukların daha etkili ve eğlenceli ders yapılması için piyano çalındığında doğaçlama ve de öğretilen hareketlerle derse devam edilmesi, piyano durduğunda öğrencilerin olduğu harekette hiç durmadan bekleyeceği sağlanır. Hareket eden veya parçanın sözlerine ritmik yapısına uymayan öğrencilerin elenmesi sağlanır. Son kalan öğrenciye yine ödüllendirme şekliyle ödül verilir. Sonra dersin daha eğlenceli ve rekabetli olması için karışık şekilde öğrenciler gruplandırılır. En güzel hangi grup hareketleriyle beraber söyleyecek diye grup öğrenciler cesaretlendirilerek ve

sonucunda tekrar ödül konularak öğrencinin derse etkin bir şekilde katılması sağlanır. Sonra son olarak öğrencilerin kendine güvenmeleri, öz güvenlerinin yerine getirilmesi için öğrenciler tek tek çıkartılarak parçayı hareketleriyle beraber doğaçlama hareketler kullanarak dans ederek söylemesi istenir ve onu yapması için teşvik edilir. Öğrencilerin için defalarca parça tekrar edilerek öğrencilerin en etkin şekilde parçayı öğrenmesi sağlanır.

Gözlem: 4. derste de parçayı sözlerle ve hareketlerle tekrar ederek öğrencilerin hareketleriyle beraber parçayı söylemesini istedik. En iyi yapan öğrenciye liderlik vererek öğretmeni ile beraber hareketleri yaptırmasını istedik. Lider öğrenciyi gören arkadaşları birbirleriyle yarışıp en güzel şekilde hareketleri yapmaya çalışması sonucu, derse daha iyi katılımlarının olduğunu gözlemledik (Fotoğraf 12).

Fotoğraf 12

4. UYGULAMA

- Öğretilecek Parça** : Miniklerin Şarkısı
Öğrenim Süresi : 4 Gün (Günde 1 ders)
Ders Süresi : 40 dakika
Kullanılacak Enstrüman : Piyano

MİNİKLERİN ŞARKISI

Deniz BAŞUĞUR

Lay Lay Lay La ra la ra Lay Lay Lay La ra la ra Lay lay lay La ra la ra Lay Lay Lay

5 Lay Lay Lay Gel dik iş te bu ra da yız Mü zik i çin yan ya na yız sev gi i le bir leş ti bak

9 bu el ler kü çük dev ler iş ba şın da şar kı lar la kar şı mız da hoş gel di niz siz sev gi li

13 bü yük ler gön lü nü zün çi çek le ri sev gi do lu yü rek le ri Tür ki ye nin ge le ce ği
ça lı şı nız gü ve mi riz ül ke mi zi çok se ve riz bi li yó ruz bi ze ba ğ lı

17 mi nik ler pı nı l pı nı l yü rek le ri bü yük le rin sev gi li ş i an ne le rin bir ta ne ş i
ü mit ler il ke le rin bek çi sı dır her za man ta kip çi sı dır A ta sı num i zin de dir

21 mi nik ler Şar kı biz den al kış siz den he pi miz den he pi ni ze sev gi ler
mi nik ler

26 Şar kı biz den Al kış siz den mi nik ler den siz le re Te şek kür ler

Sezgin SUNA

Örnek Nota. 4. Miniklerin Şarkısı

1. Gün

Parçanın müziği öğretilmeden önce öğrencilerle alkış egzersizleri yapılır. Mesela öğretmen öğrencilerden farklı sayılar söyleyerek o sayılar kadar alkış vurması istenir. Örnek vermek gerekirse öğretmen öğrencilerden 3 defa alkış vurmalarını ister, sonra 5 defa, sonra 2 defa böylece farklı sayılar söylenerek doğru sayıda alkış yapması öğretilir. Öğrenciler genelde rakamları isim olarak ve sıra olarak bildikleri için işlevsel olarak gerek ritim kullanarak gerek elleriyle alkış kullanarak kavratılması sağlanır. Bu bilgi uygulamalı öğretildikten sonra parça sözsüz olarak piyanoda defalarca çalınarak öğrencilerden parçaya ve ritmine göre doğaçlama hareketler yapması istenir. Bu parçada ellerini kullanarak (alkış yaparak), bacaklarını yere durarak doğaçlama hareketler yapmaları istenir. Derse daha fazla dikkat çekmek ve daha eğlenceli hala getirmek için yine ödüllü, piyanonun ritmine uygun hareketler yapıldığında başarılı piyano durduğunda hareket etmeyen veya piyano çaldığında alakasız hareket edenler elenerek son kalan öğrenci ödüllendirir. Bu çalışma hep rekabeti artırır hem de öğrencinin bedenini kullanarak dans ederek el ve ayak hareketleri doğru kullanması sağlanır. Alkış bu parçada kullanılacağı için doğaçlama hareketler yaparken alkış kullanılması istenir. Parçanın öğrencinin zihninde daha kalıcı olması için bu çalışmalar yapılır.

Gözlem: Öğretilecek şarkıyı dinletmeden önce öğrencilerle alkış çalışması yapıp ritim duygularının nasıl olduğu gözlemlendi. Ellerini ve vücutlarını kullanarak etkili ritim vurmaları hedeflendi ve bu yönde çalışmalar yapıldı. Öğretilecek şarkı içinde geçen ‘Şarkı bizden, alkış sizden’ sözlerinin sonundaki kısımda alkış vurma bölümü için alkış çalışmaları yapıldı. Şarkı sözsüz dinletilerek öğrencilerin şarkıya motivasyonları sağlandı (Fotoğraf 13).

Fotoğraf 13

2. Gün

Önceki Gün uygulanan ve öğretilmeye çalışılan alkış vuruşları sayısal egzersizler tekrar edilerek kontrol edilir. Sonra Parça sözsüz olarak bir iki kez çalınarak öğrencileri ritmik ve melodik yapıları tekrar edilir. Bu çalışma bittikten sonra Parça sözleri ile birkaç kez çalınarak söylenir. Parça söylenirken de öğrencilerden sözlerine uygun doğaçlama hareketler yapması istenir. Sonra parçanın sözleri bölüm bölüm öğretilmeye başlanır. Parçanın ritmik yapısına göre parçanın sözleri cümlelere, kelimelere ve hecelere ayrılarak ritmik olarak parçanın sözleri öğretilmeye başlanır. Parçanın sözleri öğretilirken parçanın içinde kullanılacak alkışlarda kullanılır. Dersi daha eğlenceli daha etkili hâle getirmek için öğrencilere sorular sorulur sözlerin tek başına tekrar edilmesi istenir. Parçanın sözlerine uygun doğaçlama hikâyeler anlatılarak, öğrencinin yaratıcılık özelliklerini ön plana çıkarılarak daha etkili ders işlenmesi parçanın sözlerinin hafızalarında daha kalıcı olması sağlanır.

Gözlem: 2. dersimize başladığımızda önceki derste yaptığımız alkış çalışmasını yaparken bir şey dikkatimizi çekti. Öğrencilerin alkış vururken şu kadar alkış vurun dediğimizde söylediğimiz rakamları işlevsel olarak değil de sadece isim olarak bildikleri gözlemde ve bunun için de değişik rakamların işlevsel olarak öğretilmesi sağlandı. Sözlü bir şekilde öğrencilere şarkı dinletilerek doğaçlama hareketler yapması istendi. Bütün bunların çalışmasını yaparken komik durumlar dersin eğlenceli geçmesine neden oldu (Fotoğraf 14).

Fotoğraf 14

3. Gün

Önceki Gün öğretilen çalışmalar tekrar edilerek öğrencinin hatırlaması ve hafızasının yenilenmesi sağlanır. Parça sözlerle birlikte çalınarak sözlerin hareketlerine geçilir. Öğrencilerden Öğretmeni taklit etmeleri parçanın ritmine uygun doğaçlama hareketler yapmaları istenir. Bu parçayı öğretirken de Orff ve Dalcroze yöntemlerinden yararlanılır. Parçanın aralarında da alkış vurulması istenir. Öğrenciler parçayı

öğrenirken de yaratıcılığının, sözel hafızasının kullanması sağlanır. Dersin motivasyonunu arttırmak içinde öğrencilerin arasından değişik öğrenciler çıkartılarak öğrencilerin kavraması nasıl dersin verimliği nasıl onlara bakılır.

Gözlem: Öğrencilerin 3. dersimizde bizi daha dikkatli dinledikleri, şarkıyı sözleri ve hareketleriyle yapmaya çalıştıkları gözlemlendi. Bizi taklit ederek parçayı daha güzel öğrendiklerini görmek, müziğin eğitimdeki önemini bir kez daha ortaya koydu (Fotoğraf 15).

Fotoğraf 15

4. Gün

Önceki Gün öğretilen parçanın ritmik melodik yapısıyla beraber hareketlerini yaparak parçanın tekrar edilmesi istenir. Çocuklardan vücutlarını kullanarak öğretilen hareketlerle beraber alkış vurarak parçanın tekrar edilmesi istenir. Parçanın sözlerinin daha az söylenen yerde parçanın o kısmı öğrenciler daha iyi söyleyinceye kadar tekrar ettirilir. Öğretmenlerini taklit etmeleri ve Parçaya göre dans etmeleri istenir. Dersi daha verimli ve de daha eğlenceli hâle getirmek için. En iyi yapan öğrencinin

ödüllendirileceği duyurusunu yaparak en iyi öğrenci bulma bölümüne gelinir. Parça çalarken parçanın hızında doğru sözler ve de doğru hareketlerle parçayı söyleyen ödül kazanmaya hak kazanır. Piyano durduğunda hareket eden veya piyano çaldığında yanlış söyleyen yanlış hareket yapan öğrenciler elenir. Sona kalan en iyi öğrenci ödüllendirilir. Bu gibi çalışma öğrencileri bölümlere ayırarak rekabet ortamı yaratarak daha dikkatli söylemeleri ve de daha dikkatli hareketler yaparak ritme uyulması sağlanır. Ve bu şekil öğrencinin kendine güveni, yaratıcılığı, ritim duygusu sayı anlayışı, vücut dilini, taklit yeteneğini kullanması sağlanır.

Gözlem: Uygulamanın son dersinde parçayı hareketlerle ve sözlerle tekrar ederek öğrencilerin çok sevdiği bu yeni parçayı söylerken ve hareketleri yaparkenki oyun kısmında kendinden emin ve daha mutlu oldukları gözlemlendi. Parçayı yavaş çaldığımızda yavaş, hızlı çaldığımızda da hareketleri hiç karıştırmadan yaptıklarını görmek onların müziğe küçükten itibaren yatkın olduklarını gösterdi. Hareketlerde zorlanan bazı öğrencilerin de arkadaşlarını ve de öğretmenini taklit ederek parçaya eşlik ettiği gözlerden kaçmadı (Fotoğraf 16).

Fotoğraf 16

5. UYGULAMA

Öğretilecek Parça : Yedi Cüce

Öğrenim Süresi : 4 Gün (Günde 1 ders)

Ders Süresi : 40 dakika

Kullanılacak Enstrüman : Piyano

Yedi Cüce

Söz ve Müzik
Muammer SUN

1- biz tam ye di cü ce yiz on dört kol lu
2- viz viz a rı gi bi yiz hiç bir şey den
3- biz tam ye di cü ce yiz kos ko ca mán dır

4 bi deviz var mı bi ze yan ba kan hey
kork ma yız her çi çek ten bal a lır bal
sev gi mız sev gi mız sar sın sı zi sar

7 yan ba kan hey yan ba kan 4- biz tam
top la rız la rız la rız sı nı sı zi sı nı sı zi

10 ye di cü ce yiz on dör kol lu bir de viz biz tam

14 ye di cü ce yiz ye di cü ce yiz

Sezgin SUNA

Örnek Nota. 5. Yedi Cüce Şarkısı

1. Gün

Öğrencileri derse hazırladıktan sonra değişik vücut hareketleri yaptırılarak öğrencileri derse odaklanmaları sağlanır. Öğrenciler odaklandıktan sonra piyano eşliğinde sözsüz olarak Yedi cüceler parçası çalınır. Parçanın çalınması birkaç kez tekrar edilir ve öğrencilerin parçanın trafiğini, ritmik yapısını ve melodik yapısının hafızalarında yer etmeleri sağlanır. Parça çalınırken öğrencilerden doğaçlama kendi yaratıcılığına bağlı değişik hareketler yapmaları istenir. Sonra dersi daha eğlenceli hâle getirmek için piyanoyla yavaş çalındığında yavaş hareket etmeleri orta hızda çalındığında normal hareket etmeleri ve hızlı çalındığında hareketlerin hızlı olması istenir. Piyanonun ritmine göre dans etmeleri doğaçlama hareketler yapmaları sağlanır. Piyano durduğunda olduğu harekette hareketsizce kalmaları sağlanır. Bunun içinde son kalan başarılı öğrenciye ödül verileceği söylenerek öğrencilerin parçaya odaklanması sağlanır. Piyano durduğunda hareket eden öğrenci, konuşan öğrenci, piyano çalınırken ritme uygun olmayan öğrenciler elenirler. Son kalan başarılı öğrenciye ödülü verilir ve diğer öğrencilerin daha dikkatli bir şekilde diğer çalışmaya hazır olmaları sağlanır. Bu çalışma bittikten sonra piyano çalınırken öğrenmen doğaçlama hareketler yaparak, öğrenciden öğretmeni taklit etmesi istenir. Öğretmen taklit ettirilir. Sonra Parçanın konusuna göre hikâye şeklinde öğrencilerle vücutlarını kullanarak değişik hareketler yaptırılır ve öğrencilerin parçayı kavraması ritmik yapısını algılaması sağlanır.

Gözlem: 5. parçaya başlamadan önce parçada geçen yedi cücelerdeki yedi rakamını işlevsel öğretmek için yedi öğrenciyi bir kenara ayırarak onları yedi cüceye benzemelerini sağladık. Bu yöntemin müzikli bir hikâyede kullanılması parçaya girişi

daha etkili hâle getirdi. Öğrencilere sözsüz olarak parçayı çaldığımızda doğaçlama hareketlerle dans ettiklerini gözlemledik (Fotoğraf 17).

Fotoğraf 17

2. Gün

Önceki gün çaldığımız parçayı tekrar ederek öğrencinin parçayı hazırlaması sağlanır. Parçayı birkaç kez çaldıktan sonra sözlü olarak parça birkaç kez daha tekrarlanır. Sözlü olarak çalınan parça ile beraber öğrencilerden sözlere uygun doğaçlama hareketler ve danslar yapması istenir. Bu istenirken öğrencilerin yaratıcılıkları doğaçlama yaptığı hareketlerde gözlemlenir. Sonra bu çalışma yapıldıktan sonra parçanın sözlerinin öğretilmesine geçilir. Sözler bölümlendirilerek ve parçanın ritmik yapısına ve de melodisine göre cümleler veya kelimeler veya hecelere ayrılarak bol tekrar yapılarak öğrencilere ezberletilmeye başlanır. Bu çalışma yapılırken el ve kollardan yardım alınır. Ritimle ve melodiyle ezberletilen sözler daha hızlı öğrenilmesi gözlenir. Bu da dersin daha eğlenceli ve daha verimli olmasını sağlar. Öğrencilerin dikkatini daha fazla çekebilmek için öğrencilerin arasından rastgele öğrenci çıkarılarak

öğrendiği sözlere tekrar etmesi istenir. Başarılı olan öğrencileri ödüllendirerek öğrencinin motivasyonu artırılır. Öğrencilerin hafızalarını geliştirmek için küçük kelimelerle başlatıp sonra küçük cümlecik, sonra uzun cümleler halinde parça sözlerinin öğretilmesi sağlanır.

Gözlem: Parça melodik olarak tekrar çalındı. Öğrencilerin hafızalarında müziğin hâlâ canlı olduğu gözlemlendi. Çizgi filmlerden de hatırladıkları bu hikâyenin sözlerini öğrenmeleri hiç de zor olmadı (Fotoğraf 18).

Fotoğraf 18

3. Gün

Önceki Gün öğretilen parçanın sözlere ve müziği sözlere söylenerek birkaç kez tekrarlanır öğrencilerin parçayı ve sözlerinin hatırlaması sağlanır. Öğrencilerin arasından rastgele seçilen öğrencilerden parçayı sözlere ile beraber söylemesi istenir parçayı unutan öğrenciler varsa tekrar tekrar parça sözleriyle beraber söylenmesi istenir.

Bu çalışma bittikten sonra öğrencilerden parçanın sözlerine göre doğaçlama hareketler yapması istenir. Parça bittikten sonra Öğretmen parçanın sözlerine uygun hareketleri göstererek hikâye biçiminde öğrencilerden onu taklit etmeleri istenir. Parçaya uygun hareketlerle Parçanın söylenmesi ve de hareketlerin öğretilmesi sağlanır. Bunlar yapılırken el, bacak kafa vb. vücudun her yerini kullanarak ritmik dans ederek parçanın kavratılması sağlanır. Bu parçayı öğretilirken Orff ve Dalcroze yönteminden yararlanılır. Öğrencilerin zihinlerini kullanarak yaratıcılıklarını ortaya koyması ve doğaçlama yeteneklerinin geliştiği görülmektedir. Konuşma dilinde, vücudunu kullanma, bir topluluk içinde söz alma bunun gibi birçok özelliklerinde gelişme görülür. Parça sözlerine uygun bir şekilde hareketlerle danslarla ritmik danslarla öğretilmesi sağlanır.

Gözlem: Cüce taklidi yapmak çocuklara oldukça eğlenceli geldi. Kendilerini dev gibi hissediyor olmalı ki cüce kelimesi geçtiğinde yere oturuverdiler (Fotoğraf 19). Müzikal bir tiyatronun oyuncularını gibi oldukça eğlenceli bir dans ortaya koydular.

Fotoğraf 19

4. Gün

1., 2. ve 3. gün öğretilen vücut dilini kullanarak yapılan hareketlerle söylenen parça defalarca tekrarlatılarak öğrencilerin daha iyi bir şekilde kavraması sağlanır. Hareketler öğretildikten sonra öğrencilerden sözlere uygun kendi yaratıcılığına uygun, öğretmeni de taklit eden veya doğadaki kullanılan kelimeleri taklit ederek parçanın söylenmesi istenir. Dersi daha hareketlendirmek için ödüllü olarak parçanın en güzel şekilde söylenmesi istenir. Ders katılımı iyi olan öğrenciler ödüllendirilir. Öğrencileri rastgele gruplandırarak en güzel hangi grup hareketleri ve sözleri ile beraber söyleyecek? En iyi söyleyen grup ödüllendirilecek denilip öğrencilerin rekabetini artırılması, en güzel şekilde parçanın söylenmesi sağlanır. Başarılı grup ödüllendirilir.

Gözlem: Final günü her zamanki gibi müziğin, ritmin, dansın tamamlandığı gün oldu. Öğrencilerin kendilerine güvenlerinin arttığı, derse katılmayan veya çekingen öğrencilerin bile eğlenerek derse katıldığı, el ve ayaklarını ritimlerle iyi bir şekilde kullandığı, dersi eğlenceli hâle getiren bu uygulama sonucunda yeni dersin ne zaman olduğunu sordukları gözlemlendi (Fotoğraf 20).

Fotoğraf 20

SONUÇ

Müziğin insan yaşamında birçok işlevi vardır ve bu işlevlerin çoğunluğu da sosyaldır. O hâlde sosyal anlamda hem birey hem bir toplum üyesi olarak sağlıklı ilişkiler kurabilmede, kendini doğru ifade edebilmede, sorunların çözümünde, müziğin de içinde olduğu iyi bir eğitim almak ve bu eğitimi de çocuk yaştan başlatmak çok önemlidir.

Bütün bu çalışma sırasında gerek özne gerek nesne olarak çocuk-müzik ilişkisini inceledik ve gördük ki sanatla müzik işlenmiş çocuklar analitik düşünebiliyor, eleştirebiliyor, düşünce üretebiliyor, yorum yapabiliyor evrensel değerlere karşı ilgili ve sosyal problemlere hassasiyet taşıyabiliyor

Müzik eğitimine yatırım yapmak, çocuklarımıza, yeni nesillere ve ülke geleceğine yatırım yapmak anlamına gelir. Bu yatırımda “pahallı” kavramı çok “ucuz” bir yaklaşım olacaktır. Özellikle de müzik eğitimi sayesinde ruhsal, zihinsel, bedensel gelişme göstermiş çocukların yöneteceği bir ülke düşünülürse bugün dünyayla rekabet edebilen, yenilikleri kovalayan ve öğrenmeye açık gençler yetişecektir. Çocuklarımızı yalnızca sayısal- sözel zekâya sahip gibi hâlâ sığ ve temelsiz bir sınıflandırmaya sokmak elimizdeki potansiyeli görememek, değerlendirememek, çocuklarımızı genel geçer ve köksüz geleneklere mahkûm etmek demektir. Şayet müziğin böyle bir gücü varsa ki çalışmalarımız sırasında net şekilde gözlemlenmiştir o hâlde eğitim politikalarının, aile politikalarının bu gerçek ışığında yeniden ve bilimsel yöntemlerle yapılması kaçınılmazdır. Batı ülkeleri bu yapılanma ihtiyacını fark edebilmiş ve müziği çocuk eğitiminin her aşaması için matematik, dil, tarih kadar elzem oluşum politika hâline getirmiştir.

Müziğin evrensel bir kültür taşıyıcısı olması da bir yandan çocuklarımızı dünya vatandaşı olmaya ve diğer kültürlerle tanışmaya, farklılıkları zenginlik olarak görebilmeye yönlendiriyor.

Müzik çalışmamız gösterdi ki aile ve toplum baskısına maruz kalmış, fiziksel-ruhsal şiddet görmüş çocuklar müziği bir sığınak, bir tedavi kaynağı olarak kabul etmekte. Sivil toplum kuruluşlarının yetersiz kaldığı noktada sadece sanatla, müzikle rehabilite edebilmek çok değerli sosyal kazanımdır.

Müziğin özellikle çocuk eğitiminde gereksiz bir eylem, bir vakit kaybı olarak görülmesi önümüzdeki en büyük engeldir. Bu engeli aşmada müzikle yoğrulmuş çocuklarımızın geldiği noktayı ve yaşadıklarını iyi anlatabilmek, bunu uzun vadeli bir eğitim politikasına dönüştürmek önemli bir adım olacaktır.

Müziğin insan doğasının ayıramayacağımız, engelleyemeyeceğimiz bir parçası olduğunu görmek, çocuğun müzik eğitiminden koparmayı onların bir yetisi ellerinden almakla aynı anlama geleceğini anlamamıza yardım edecektir.

Müzik insanın duygusal ve bilişsel gelişmesinde önemli bir etkidir. Özenle seçilmiş kaliteli bir müzik, duygusal davranışları etkileyebilir. Müziğin bu güçlü etkisi bireyin beynini doğrudan etkilemesiyle ilişkilidir. Çünkü bireyin çevresiyle etkileşiminde en önemli organ beyindir. Duygusal gelişim ile dış dünyanın zenginliği doğru orantılıdır. Bu yüzden müzik duygusal yaşamın zenginleştirilmesinde çok etkilidir.

Okul öncesi öğrencilerinin müziksel becerilerine baktığımızda uylulanan müzik eğitim ve yöntemlerinin çok fayda sağladığı görülmüştür. Kullanılan Orff Yaklaşımı, Suziki Yöntemi, Zoltan Kodaly ve Dalcrose Yaklaşımları öğrencilerin eğlenceli ve verimli bir şekilde becerilerinin gelişmesinde etken olmuştur.

Bu dört yöntemi kullanarak eğitim verilmiş ve bu eğitim sonunda Dalcrose ve Orff yaklaşımının çocuklar tarafından daha fazla ilgi gördüğü. Suziki ve Zoltan Kodaly yöntemleri daha bir kalıp içinde kuralları olan yöntemler olduğu için diğerlerine göre daha az ilgi çekmiştir. Orff ve Dalcrose yöntemleri daha özgür doğaçlamaya dayalı içten gelerek ritim tutma duygusuna bağlı, beden dilini kullanarak dans etmek, doğaçlama hareketlerle kendinlerini ifade eden yöntemler olduğu için çocukların daha fazla ilgisini çekmiştir. Aslında bu dört yöntem birbirlerini tamamlayıcı çocukların tüm gelişiminde çok önemli rolü bulunan ve bir o kadarda yararlı olan yöntemler olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

Abacı, O. (2000). Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Akkuş, D. (1998). *Müzik Eğitiminde Dalcroze Yöntemi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Altaş B. (2006). Anasınıfı Öğretmenlerinin Müzik Eğitimine Yönelik Algıladıkları Yeterlilikler ve Müzik Eğitimi Ortamına Yönelik Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aral N., Kandır A., Yaşar, C. M. (2000). Okul Öncesi Eğitim 1. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Aral, N., Aysel K. Akyol, Ayperi Sığırtmaç (2006). Beş – Altı Yaş Grubundaki Çocukların Yaratıcılıkları Üzerinde Orff Öğretisine Dayalı Müzik Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 5, Sayı: 15.

Arslan, M. (2005). Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Öncesi Eğitimin Gelişimi ve Mevcut Durumu. Millî Eğitim Dergisi, 33 (167). Web: http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Millî_Egitim_Dergisi/167/index3-arslan.htm adresinden 21 Ağustos 2014'de alınmıştır.

Artan, İ. (2001). Engelli çocukların eğitiminde etkili bir teknik: Müzik G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi 21,(2), 43-55.

Aydın, Oktay & Aydın, Hülya Bilgin. (1999). Okul Öncesi Çocuğunun Gelişimsel Özellikleri. (Ed. Rengin Zembat), Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı El Kitabı (s. 11-18). İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama San. A.Ş.

Başer, F.A. (2004) "Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Gelişimine Katkısı". Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı. 8.

Bektaş, B. (2001) "Okul Öncesi (3-6 Yaş Grubu) Çocuklarının Müzik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri Üzerine Bir Araştırma" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2001.

Bozkaya, İ. (2001). *Okul Ortamında Müzik*, Özsan Matbaacılık, Bursa.

Campbell, P. S., & Scott-Kassner, C. (1995). *Music in childhood: From preschool through the elementary grades*. New York: Schirmer Books.

Cubasch, P. (2003). Elementer Müzik veya Müzik Ve Hareketle Bedensel Eğitim, *Orff Info Dergisi* (çev; Laslo, N.)

Çetinkaya, C..(2006). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çilden, Ş., "Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme", G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 21, sayı 1, 2001, 1-8, Ankara.

Çuhadar, C.H. (2006). "Müziksel Zekâ", Pamukkale Üniversitesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli.

Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dikici Sığırtmaç, A. (2002). Orff Tekniği ile Verilen Müzik Eğitiminin Matematik Yeteneğine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Doğan, F., Altay, F. (1996). *Sportif ve Ritmik Jimnastik*, Ünal ofset, Ankara.

Doğanarslan, E. (2008). Koro Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Döğüşgen, M. M. (2010). Çocuklarda ve gençlerde zekâ gelişimi. (1. Baskı). Ankara: Ekinoks Yayın Grubu

Dündar, M. (2003). Anaokulu ve İlköğretimin Birinci Sınıfında Ritim Eğitimi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 2, s.171-180.

EACEA. (2010). Türk eğitim Sisteminin Örgütlenmesi. Web: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/TR_TR.pdf adresinden 20 Ağustos 2014'de alınmıştır.

Eurydice Eurybase (2007/08a). Organisation of the Education System in Germany. European Commission.

Erdal, G. (2005). Müzik Öğretim Yöntemlerinden Dalcroze Metodu ve Kullanımı *Erciyes Üniversitesi Gsf. Müzik Sempozyumu Bildirisi*, Kayseri.

Erdoğan, İ. (2003). Çağdaş Eğitim Sistemleri. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Erol, O. (2002). Carl Orff ve Orff Schulwerk, *Orff İnfö Dergisi*.

Eskioğlu, I. (2003). Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri. Cumhuriyetimizin 80. yılında müzik sempozyumu içinde (s.116-123). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Gedikli, E. (2007). Okul Öncesi Müzik Etkinlikleri Eğitimi. (1. Basım). Bursa: Ezgi Kitapevi,

Güler, N. (2008). Müzikle Çocuk Eğitimi. (1. Basım). İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınları.

Güler, N. (2008). Müzikle çocuk eğitimi. İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınevi.

Güler, N. (2008). Müzikle çocuk eğitimi. İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınevi.

Güngörmüş Özkardeş, O. (2005). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müziğin Kullanımı.

Gürgen, E. T. (2006). "Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem Ve Yaklaşımlar". Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt: 7, Sayı: 12. İzmir.

Gürgen, E. T. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodaly Yöntemi'nin Vokal Doğaçlama, Müziksel İşıtme ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

Gürgen, E.T. (2006). Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem Ve Yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, (12) ss.81-93.

Gürlük, İ. (1998). Okul Öncesi ve İlköğretim Çağı Çocuklarının Eğitimine Müzik Terapisinin Etkileri ve Faydaları, Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Haktanır, G. (2005). Farklı Ülkeler ve Okul Öncesi Eğitimde Farklılıklar. Bilim ve Akılın Aydınlığında Eğitim Dergisi. (62). Web: <http://yayim.gov.tr/dergiler/sayi62/haktanir.htm> adresinden 10 temmuz 2014'te alınmıştır.

Hall, V. and Brennan H. (2004). Child Development. London: Hodder & Stoughton.

Jungmair, U. E. (2003). Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler. *Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi, Uluslararası Sempozyum Bildirileri*, İstanbul, ss.40-55.

Kalyoncu, N. (2006). Türkiye`de Orff-Schulwerk Uygulamaları: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği, *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1-2, S. 89-104.

Karşal, E. (2005). Müzik ve Matematik, Müzik ve Bilim. Uluslararası Hakemli Bilimsel Müzik Dergisi, Eylül, (4).

Kılıç, I. (2012). Okul Öncesinde Müzik Eğitimi-Etkinliklerle Uygulama Örnekleri. (2 Basım). Malatya: A Pegem Yayınları.

Koç, E. (2006). *Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinin Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi İle Anasınıfı Bölümlerinde Okutulan Müzik Öğretimi Derslerinin Genel Durumunun Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Koçyiğit, S.(2007). Farklı Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Gelişmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kugler, M. (2003). Zur Geschichte des Orff-Schulwerk (Orff-Schulwerk'in Tarihi). *Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Uluslararası Sempozyum Bildirileri*, İstanbul, ss.64-75.

Küçükahmet, L. (2001). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (On ikinci Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mead, V.H. (1996). More Than Mere Movement Dalcroze Eurhythmics. *Music Educators Journal*, 82, ss.38-41.

MEB, (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. Ankara: Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.

MEB, (2007). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Müzik etkinlikleri. Ankara.

Meister IG, Krings T, Foltys H, Boroojerdi B, Müler M, Töpper R ve Thron A (2004). Playing piano in the mind -an fMRI study on music imagery and performance in pianists. *Cogn Brain Res*; 19: 219–228.

Mertoğlu, E. (2002). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5–6 Yaş Grubundaki Çocukların Ritim (Tartım) Algılamaların İncelenmesi, Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Morgül, M. (2006), İlk Çocuklukta Müzik Nasıl Öğretilir. (2.Basım). Ankara: Kök Yayıncılık.

Oğul, H. (2009). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Temel Ritim Algılama ve Şarkı Söyleme Becerilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ömeroğlu, E., Ersoy,Ö., Şahin,F.,T., Kandır, A., Turla, A. (2006). Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması, (2. Baskı). İstanbul: Kök.

Özal Göncü (2010), Öncesi Eğitimde Müzik Eğitiminin Temel Sorunları, Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (355-362).

Özal, K. (2007). *Dalcroze Metodu*. Müzik Eğitimi Yayınları. Samsun. Web: www.muzikegitimcileri.net adresinden 11 Temmuz 2014'te alınmıştır.

Özçimenli, E. (2007). Anaokullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Anaokullarındaki Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri (Eskişehir İli Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özdemir, T. A. (2008). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Etkinlikleri İle Duygusal Zekâ Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Özeke, S. (2007). Kodaly Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodaly Yöntemi Uygulamaları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20 (1), 111-119.

Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2), 57-63.

Özevin, B. (2009). Müzik ve Hareket: Orff-Schulwerk. 2. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi*, Ankara.

Özmenteş, G., Bilen, S. (2005). Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Üzerindeki Etkileri. *İnönü Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 6 (10), ss.87-102.

Öztürk, A. (2003). Okul Öncesi Eğitimde Müzik. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Öztürk, A.(2008). Okul Öncesi Kurumlarda Uygulanan Müzik Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Say, A. (2002). Müzik sözlüğü, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sun, M. ve Seyrek, H. (2002). Okul Öncesi Eğitimde Müzik. İzmir: Mey Yayınları.

Şahin, E., 2005. Okul Öncesi Eğitimi ve Öğretmen Adayları İçin Uygulama Kılavuzu. Anı Yayıncılık, s. 17, Ankara.

TED (Türk Eğitim Derneği). (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. Ankara: Adım Ajans

Temel, Z. F; Koç, G. ve Avcı, N. (9-11 Eylül 1998). Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya’da Okul Öncesi Eğitim, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunuldu, Konya.

Tezel Şahin, F. (2006). Müzik ve Hareket. Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması. Ankara: Kök Yayıncılık.

Toksoy, A.C., Beşiroğlu, Ş. (2006). Orff Yaklaşımı Çerçevesinde İlköğretim I. Kademesinde Müzik ve Hareket Eğitimine Başlangıç İçin Bir Model Önerisi. *İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, (2). s.23-24

Töreyin, A. M. (2008). Ses Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yöntemler. Ankara: Sözkese Matbaacılık.

Tufan, S. (26- 28 Nisan 2006). Okul Öncesi Müzik Öğretmeni Profili. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Denizli.

Tuğrul, B. (2007). Etkili Okul Öncesi Eğitim Programının Özellikleri. Okul Öncesi Eğitimi Sempozyumu. Antalya.

Tunalıoğlu, Ş. (2004). İlköğretim Okullarının İkinci Kademe (6.7.8.) Sınıflarında Okutulan Müzik Derslerinde Yapılan Düzenli Çalgı Ve Ses Eğitimi Uygulamalarının, Öğrencilerin Müziğe İlişkin Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor Davranışları, Müzik Yaşantısı Ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi. İstanbul.

Tuncer, D. Ö. (2012). *Okul Öncesi Eğitiminde Dalcroze Yaklaşımı*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul.

TÜSİAD. (2005, Mayıs). Doğru Başlangıç: Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim, (5.Basım). İstanbul. Web: <http://www.tusiad.org/komisyonlar/sosyal-islerkomisyonu/dogru-baslangic---turkiyede-okul-oncesi-egitim/> 24 Temmuz 2014'de alınmıştır.

Uçan A. ve diğerleri, (2003) Müzik Öğretimi. (3. Basım). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Uçan, A. (1996). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi. 2. Basım. Ankara: Müzik

Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi. Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum. (Üçüncü Baskı). Ankara: Evrensel Müzik evi.

Uçan, A. (2003). Türkiye’de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisinin Tanımı-Uygulanımı-Uyarlanımı ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu. *Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi, Uluslararası Sempozyum Bildirileri İstanbul*, ss.8-39.

Ural, O., ve Ramazan, O. (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü., S. Özdemir, H. Bacanlı, M.Sözer. (Editörler). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri (1.Basım) (s. 11-56). Ankara: Adım Ajans.

Ünal, S., (2000), “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin Kişilik Özellikleri ile Toplam Kalite Yönetimi İlişkisi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yaşar, Ş.(2000) Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Yener, A.Y. (2011). Müziğin çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29 (I), s. 119-124.

Yıldırım, K. (1995). *Kodaly Yöntemi İle Müzik Eğitimi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, M. C. (2008). Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (25), 91-110. Web: <http://asosindex.com/journal-article-abstract?id=1491> adresinden 23 Ağustos 2014’te alınmıştır.

Yüksel, D. (1996). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Sercan Yusuf ÖZEL

Doğum Tarihi: 03.01.1983

E-mail: sercanozel52@hotmail.com

Telefon Numarası: 0536 513 0809

Eğitim:

- Y.Lisans, Haliç Üniversitesi, Türk Musikisi Konservatuarı, İstanbul, 2017
- Lisans, İstanbul Haliç Üniversitesi, Türk Musikisi Konservatuarı, İstanbul, 2009
- Lisans, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bilgisayar Programcılığı, Bolu, 2003
- Lise, Fatsa Anadolu Lisesi, Ordu, 2000
- İlkokul, Atatürk İlköğretim Okulu, Ordu, 1993

İş Deneyimleri:

- Müzik öğretmenliği, Renkli Nurlar Kreş ve Gündüz Bakımevi, Fatsa Gençlik Merkezi, Fatsa Halk Eğitim Merkezi, Özel Sevgi Kültür ve Sanat Merkezi, 2012- 2017, Devam Ediyor,
- Müzik Öğretmenliği, Vefa Koleji, 2016
- Müzik Öğretmenliği, Çamaş Halk Eğitim Merkezi, 2012
- Bilgisayar Öğretmenliği, Fatsa Ticaret Meslek Lisesi, 2004-2005
- Bilgisayar Öğretmenliği, Bolaman Lisesi, 2003-2004

Çalabildiği Enstrümanlar: Piano, Gitar, Ney, Bağlama, Kemençe, Vurmali Enstrümanlar

Uzmanlık Alanları: Okul öncesi çocuklara Müzik Eğitimi,

okul öncesi öğrencilerinin müziksel becerileri ve uygulanan müzik eğitim-öğretiminin incelenmesi

ORIJINALLIK RAPORU

% **10**

BENZERLİK ENDEKSİ

% **8**

İNTERNET
KAYNAKLARI

% **2**

YAYINLAR

% **4**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BIRINCIL KAYNAKLAR

1

acikerisim.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

% **1**

2

Submitted to Istanbul Aydin University

Öğrenci Ödevi

% **1**

3

www.narsanat.com

İnternet Kaynağı

% **1**

4

Submitted to Ahi Evran Aniversitesi

Öğrenci Ödevi

% **1**

5

www.muzikegitimcileri.net

İnternet Kaynağı

% **1**

6

www.dersindir.net

İnternet Kaynağı

<% **1**

7

www.sbd.aku.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% **1**

8

Submitted to Yakın Doğu Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% **1**

9

hbogm.meb.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% **1**

10

Submitted to Cumhuriyet University

Öğrenci Ödevi

<% 1

11

www.jasstudies.com

İnternet Kaynağı

<% 1

12

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

13

www.iconte.org

İnternet Kaynağı

<% 1

14

yaratıcılıkoku.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

15

www.sendezayiflakulubu.com

İnternet Kaynağı

<% 1

16

www.nurcocukygm.com

İnternet Kaynağı

<% 1

17

GÜL, Gülnihal and BOZKAYA, İsmail. "Okul öncesi öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi örneği", Kastamonu Üniversitesi, 2014.

Yayın

<% 1

18

itudergi.itu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

19

Submitted to Istanbul Gelisim University

Öğrenci Ödevi

<% 1

20

Temiz, Ebru. "OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SES EĞİTİMİNİN ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL SES

<% 1

ÖZELLİKLERİNE UYGUN ŞARKI
SÖYLEYEBİLME BECERİ..", e-Journal of
New World Sciences Academy
(NWSA)/13063111, 20090401

Yayın

21 www.jret.org İnternet Kaynağı <% 1

22 www.kefdergi.com İnternet Kaynağı <% 1

23 lizteyze.net İnternet Kaynağı <% 1

24 www.e-sosder.org İnternet Kaynağı <% 1

25 www.kucukadimlar.com İnternet Kaynağı <% 1

26 tr.wikipedia.org İnternet Kaynağı <% 1

27 dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı <% 1

28 dspace.trakya.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı <% 1

29 www.ozelanaokulu.com İnternet Kaynağı <% 1

30 ÖZEKE, Sezen. "Kodaly Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodaly Yöntemi Uygulamaları", Uludağ Üniversitesi, 2007. <% 1
Yayın

31

Submitted to Istanbul Bilgi University

Öğrenci Ödevi

<% 1

32

perweb.firat.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

33

Submitted to Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

Öğrenci Ödevi

<% 1

34

www.pegem.net

İnternet Kaynağı

<% 1

35

Submitted to Beykent Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

36

dhgm.meb.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

37

GÜRGEN, Elif Tekin. "Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar", İnönü Üniversitesi, 2006.

Yayın

<% 1

38

www.eyupmusiki.com

İnternet Kaynağı

<% 1

39

slideplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

40

www.arastirmax.com

İnternet Kaynağı

<% 1

41

www.ozgurdergi.net

İnternet Kaynağı

<% 1

- 42 Yalçın, Gökhan and Albuz, Aytekin. "GİTAR UYGULAMALI ARMONİ ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİ BİLGİ VE PERFORMANS DÜZEYİNE ETKİSİ", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA), 2012.
Yayın <% 1
-
- 43 sosyalbilimler.cu.edu.tr
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 44 www.tedbursa.k12.tr
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 45 www.egitimcafe.com
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 46 www.cocuklarasarkilar.com
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 47 akademikgeriatri.org
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 48 eacea.ec.europa.eu
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 49 docplayer.biz.tr
İnternet Kaynağı <% 1
-
- 50 YILDIRIM, M. Cevat. "AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE VE TÜRKİYE'DE OKULÖNCESİ EĞİTİM", Dicle Üniversitesi, 2008.
Yayın <% 1
-
- 51 library.cu.edu.tr
İnternet Kaynağı <% 1

52

ejercongress.org

İnternet Kaynağı

<% 1

53

www.acarindex.com

İnternet Kaynağı

<% 1

54

www.unicef.org.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

55

earsiv.arel.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

56

dergipark.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

57

"CUMHURİYETİN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE MİLLİ EĞİTİM ŞURALARINDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ VE BUGÜNKÜ DURUMU", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)/13063111, 20110101

Yayın

<% 1

58

Çiftçi, Murat. "Türkiye'de okul öncesi eğitimde öğrenci sosyal fayda artışı (1997-2005)", International Journal of Human Sciences, 2011.

Yayın

<% 1

ALINTILARI ÇIKART

ÜZERİNDE

EŞLEŞMELERİ ÇIKAR < 5 WORDS

BİBLİYOGRAFYAYI ÇIKART

ÜZERİNDE